

CAPITOLUL I - Analiza situației existente din punct de vedere socio-economic, al mediului și al nivelului de echipare tehnică și socială a comunei

1. Istoric al comunei Bîrsa	7
1.1. Referințe istorice despre comuna Bîrsa	7
1.2. Populația comunei Bîrsa. Evoluție de-a lungul timpului	7
1.3. Organizare administrativă. Evoluție de-a lungul timpului	8
1.4. Viața economică	13
1.4.1. Agricultură	13
1.4.2. Industria forestieră	16
1.4.3. Industria materialelor de construcții	17
1.5. Analiză SWOT	17
2. Cadrul geografico-natural	18
2.1. Așezarea geografică	18
2.2. Relieful	19
2.3. Rețeaua hidrografică	20
2.4. Clima	20
2.5. Solurile	21
2.6. Structura geologică	21
2.7. Hidrologia zonei	21
2.8. Flora și vegetația	22
2.9. Fauna	22
2.10. Analiză SWOT	22
3. Viața tradițională	23
3.1. Olăritul la Bîrsa	23
3.2. Împletitul nuielor	24
3.3. Obiceiuri în familie	24
3.3.1. Nunta în Aldești	24
3.3.2. Druscele de Bîrsa	25
3.3.3. Festivalul „Flori de Sânziene”	25
3.3.4. Corul din Bîrsa	26

3.3.5. Formația de călușeri.....	26
3.4. Analiză SWOT.....	26
4. Demografie.....	26
4.1. Analiza populației. Demografie regională și locală.....	27
4.1.1. Densitatea populației.....	27
4.1.2. Evoluția populației pe medii de rezistență.....	28
4.1.3. Structura populației.....	29
4.2. Mișcarea naturală a populației.....	31
4.3. Forța de muncă locală.....	31
4.4. Analiză SWOT.....	31
5. Cultură și culte.....	33
5.1. Viața bisericească în comuna Bîrsa.....	33
5.2. Bisericile comunei Bîrsa.....	34
5.2.1. Biserica ortodoxă din Aldești.....	34
5.2.2. Biserica ortodoxă din Hodiș.....	35
5.2.3. Biserica ortodoxă din Voivodeni.....	35
5.2.4. Biserica baptistă din Bîrsa.....	35
5.2.5. Biserica penticostală din Bîrsa.....	36
5.3. Distribuția confesională a populației.....	36
5.4. Analiză SWOT.....	37

6. Educația în comuna Bîrsa.....	37
6.1. Viața școlară a comunei Bîrsa. Evoluție de-a lungul timpului.....	37
6.2. Situația actuală.....	40
6.3. Managementul școlar.....	41
6.4. Analiză SWOT.....	44
7. Cadrul social.....	45
7.1. Sănătate și asistență socială (infrastructură, resurse umane)	45
7.2. Protecție socială.....	51
7.3. Analiză SWOT.....	51
8. Dezvoltare locală.....	52
8.1. Premise generale de dezvoltare locală.....	52
8.2. Investiții existente.....	53
8.2.1. Amenajare trotuare în comuna Bîrsa.....	53
8.2.2. Modernizare străzi în comuna Bîrsa, localitățile Bîrsa, Aldești și Voivodeni, județul Arad.....	54
8.3. Potențialul economic și turistic al comunei Bîrsa.....	56
8.4. Vecinii cu potențial turistic ai comunei Bîrsa.....	58
8.5. Infrastructură existentă.....	60
8.5.1. Infrastructură hidrografică. Alimentare cu apă. Rețea de canalizare.....	60

8.5.2. Alimentare cu energie electrică.....	64
8.5.3. Telefonie.....	64
8.5.4. Alimentare cu căldură.....	64
8.5.5. Alimentare cu gaze naturale.....	64
8.5.6. Gospodărie comunală.....	64
8.5.7. Infrastructură rutieră.....	65
8.6. Analiză SWOT.....	65
9. Administrație publică locală.....	67
9.1. Conducere și structură organizatorică.....	67
9.2. Politica bugetară a administrației publice locale.....	70
9.3. Analiză SWOT.....	73
10. Asocieri regională.....	74
10.1. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Sistem Integrat de Gestionare a Deșeurilor Județul Arad.....	74
10.2. Asociația Grupul de Acțiune Locală (GAL) „Podgoria Miniș – Măderat”.....	75
10.3. Analiză SWOT.....	79

CAPITOLUL II - Strategia de dezvoltare locală a comunei Bîrsa 2016 - 2020

1. Noțiuni generale.....	80
1.1. Necesitatea întocmirii Strategiei de dezvoltare locală a comunei Bîrsa și procesul de elaborare a acesteia.....	80
1.2. Corelarea cu strategiile europene, naționale și regionale.....	84
1.2.1. Strategia europeană.....	84
1.2.1.1. Politica de coeziune a U.E. 2014 – 2020	86

1.2.2. Strategia națională.....	94
1.2.3. Strategia regională.....	99
2. Strategia de dezvoltare locală a comunei Bîrsa.....	100
2.1. Viziunea strategică.....	100
2.2. Misiunea.....	104
2.3. Metodologia de lucru.....	107
2.3.1. Culegerea datelor.....	107
2.3.2. Stabilirea strategiei de dezvoltare locală.....	118
2.3.3. Selectarea proiectelor de dezvoltare locală.....	119
2.3.4. Construcția planurilor de acțiune.....	119
2.4. Direcții strategice și obiective strategice	120
2.4.1. Teme orizontale.....	122
2.5. Obiective generale.....	123
2.6. Precizarea priorităților, a obiectivelor specifice și a măsurilor.....	124
3. Propuneri de proiecte.....	138
4. Strategia de mediu.....	160
5. Considerații finale.....	164

ANEXE

Lista abrevierilor.....	167
Legislație europeană.....	168
Bibliografie și legislație națională.....	169
Lista tabelelor.....	171
Lista figurilor.....	172
Lista reprezentărilor cartografice.....	174

Cuvânt înainte al Primarului comunei Bîrsa



Dragi și stimați cetățeni ai comunei Bîrsa,

Încă de la începutul mandatului am fost conștient de faptul că administrația publică locală este factorul hotărâtor care, susținut de comunitatea locală, trebuie să-și propună o serie de programe pentru crearea unor condiții de viață corespunzătoare în toate domeniile de activitate. În aceste condiții, de când mi-ați acordat încrederea am susținut toate demersurile necesare pentru modernizarea comunei Bîrsa astfel încât să o aduc la nivelul de comună europeană.

Apreciez că factorul uman este elementul principal în identificarea nevoilor și oportunităților de care are nevoie comuna Bîrsa, rațiune pentru care mulțumesc comunității locale pentru sprijinul acordat în identificarea celor mai bune soluții de dezvoltare locală.

Proiectele pe care le-am realizat până în prezent cât și cele care sunt cuprinse în strategia de dezvoltare a comunei vizează îmbunătățirea calității vieții și creșterea nivelului de trai al nostru, al tuturor.

Această strategie de dezvoltare a fost realizată prin mobilizarea noastră, a tuturor factorilor de decizie din Primărie și Consiliul Local și cu sprijinul nemijlocit al dumneavoastră.

Prin implementarea măsurilor cuprinse în strategie ne vom bucura de o infrastructură stradală modernă, de rețele de apă și de canalizare, de educarea în bune condiții a copiilor comunei în școli și grădinițe dotate corespunzător, de extinderea rețelelor electrice și de iluminat public etc. În calitate de ales și reprezentant al dumneavoastră, vă mulțumesc pentru sprijinul de care m-am bucurat până în prezent și îmi exprim convingerea totală că și în viitor vom forma o echipă de succes și vom sărbători împreună finalizarea tuturor proiectelor pe care ni le-am propus în prezenta Strategie de dezvoltare locală a comunei Bîrsa, județul Arad.

Comuna Bîrsa își propune să continue activitățile de definire a unei viziuni astfel că a decis să elaboreze Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2016 - 2020. Decizia Consiliului Local al comunei Bîrsa de a aproba și de a participa la acest proiect a oferit atât consilierilor cât și locuitorilor comunei oportunitatea de a se familiariza cu modelul deschis și transparent de administrare locală.

Principalul factor de decizie local și anume locuitorii comunei au participat la un sondaj de opinie în urma căruia au fost obținute direcțiile viitoare ce trebuie adoptate în vederea dezvoltării locale. Sugestiile și comentariile primite, nevoile și necesitățile concrete exprimate cu ocazia sondajului de opinie sunt integrate în Strategia de dezvoltare locală elaborată.

În concordanță cu obiectivele proiectului și cu procesul de planificare strategică la nivel european, național și nu în ultimul rând regional - județean - și al Grupului de Acțiune Locală „Podgoria Miniș-Măderat”, oficialii administrației publice locale au avut întreveneri cu tematică ce a vizat problemele actuale cu scopul declarat de a identifica câteva din provocările cărora primăria trebuie să le răspundă în orizontul de timp 2016 – 2020.

Informațiile colectate în urma sondajului dar și a întrevenerilor și a altor metode și mijloace de cercetare au format baza analizei SWOT (Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități și Amenințări), care a fost coordonată atât de grupuri și organizații externe cât și de oficialii locali.

Aparatul de specialitate al primăriei a luat parte la procesul de pregătire în vederea familiarizării cu aptitudinile și sarcinile necesare pentru asigurarea succesului procesului de consultare. Au fost consultați reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale cât și reprezentanți ai comunității de afaceri.

Rezultatele procesului de consultare au generat o viziune largă asupra comunei Bîrsa datorită faptului că participanții au fost selecționați din toate domeniile de activitate din comună (reprezentanți ai oamenilor de afaceri, ai societății civile, profesori, elevi, liber profesioniști etc.) din toate categoriile sociale, fără nicio formă de discriminare, cu toții contribuind la rezultatele prezentate în Strategia de dezvoltare locală.

În implementarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Bîrsa se are în vedere o dezvoltare durabilă care poate fi atinsă prin promovarea oportunităților de afaceri și a investițiilor directe, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii edilitare, în special a celei orientate spre comunitatea de afaceri, pentru a valorifica resursele umane și mediul înconjurător.

Pornind de la o planificare strategică bine stabilită și având ca fundament realizările recente, proiectele în implementare și programele de investiții pe termen scurt și mediu s-a stabilit viziunea de dezvoltare a comunei Bîrsa, având ca principal motor al dezvoltării în această direcție exploatarea potențialului turistic, Bîrsa devenind o comună în care este plăcut să locuiești, să faci afaceri și turism.

Prin elaborarea strategiei de dezvoltare, comuna Bîrsa dorește să își facă publice aspirațiile privind dezvoltarea sa în contextul județului Arad și al Regiunii Vest, corelându-și planurile de acțiuni cu cele județene și regionale și afirmându-și intenția de a susține activ politicile și planurile din perioada de programare 2014 - 2020.

Se dorește dezvoltarea comunei prin susținerea unei economii durabile, bazată în special pe turism de nivel european, dar și pe diversificarea activităților economice locale, în contextul respectului față de natură și al preocupării permanente pentru protecția mediului.

Strategia de dezvoltare a comunei Bîrsa implică necesitatea ca autoritățile locale să lucreze în parteneriat cu toți actorii locali, punând accentul pe participarea comunității și oferind o modalitate de integrare a problemelor sociale, economice și de mediu.

Acest document strategic va avea efecte economico - sociale ce vor duce la îmbunătățirea condițiilor de viață ale întregii comunități. De aceea, participarea cetățenilor este foarte importantă, întrucât ei trebuie să fie conștienți că este necesar să își asume responsabilitatea efectelor imediate sau viitoare ale acțiunilor lor.

Pornind de la analiza situației actuale din toate domeniile relevante, au fost extrase și sintetizate, prin intermediul unei analize SWOT, punctele tari și punctele slabe ale situației socio – economice ale comunei Bîrsa, precum și aspectele care ar putea favoriza sau amenința dezvoltarea ulterioară. În acest fel, în conținutul strategiei, se valorifică punctele tari și se propun soluții de rezolvare a deficiențelor, folosind oportunitățile și, în același timp, luând măsuri de diminuare a riscurilor.

Planul de dezvoltare propus în partea finală a documentului este astfel conceput încât să genereze o dezvoltare armonioasă a economiei, a protecției mediului, precum și a condițiilor de viață în toate zonele de dezvoltare ale comunei.

În procesul de absorbție a fondurilor nerambursabile, strategia de dezvoltare locală, precum și documentațiile de urbanism și cele de planificare a bugetului local constituie baza justificării proiectelor, elementul de fond de la care începe să se contureze și să se concretizeze proiectul.

Ca inițiatori ai documentului, Consiliul Local și Primăria comunei Bîrsa, ne angajăm să depunem toate eforturile necesare evoluției comunei, pentru că dorim să asigurăm condiții mai bune de trai locuitorilor acesteia și generațiilor viitoare.

Implementând împreună strategia locală, dăm comunității posibilitatea de a-și aduce contribuția la creșterea gradului de bunăstare, de a fi actori activi în procesul de evoluție a comunei noastre.

Cu respect pentru fiecare dintre dumneavoastră

Primar CIEV AVRAM

CAPITOLUL I - Analiza situației existente din punct de vedere socio-economic, al mediului și al nivelului de echipare tehnică și socială a comunei

1. Istoric al comunei Bîrsa

1.1. Referințe istorice despre comuna Bîrsa

Localitatea Bîrsa este atestată documentar din anul 1489, cu numele de Berza, urmând ca în anul 1851 să apară în evidențe sub numele de Bersza/Bursza iar în anul 1913 sub numele de Barza¹.

¹ Coriolan Suciu, Dicționar istoric al localităților din Transilvania, vol. I, p. 83

Localitatea Aldești este atestată din anul 1477 sub numele de Aldófalwa, urmând ca în anii 1746 și 1828 să apară în evidențe sub numele de Algyesty iar în anul 1913 sub numele de Aldófalva². În ceea ce privește atestarea localității Hodiș, aceasta datează din anul 1429 (Hódoș³, Zărând Hódoș), urmând ca în anul 1913 să apară tot sub numele de Zărând Hódoș.

Ultima localitate aparținătoare a comunei Bîrsa respectiv localitatea Voivodeni este atestată din anul 1553, sub numele de Vaidafalva, urmând ca în anul 1851 să apară în documente sub numele de Voivogyeni iar în anul 1913 sub numele de Körös Vaida⁴.

În conscripția din anul 1549 așezările Lonya, Buteni, Cuiediul de Sus, Cuiediul Mic, Hodiș, Bîrsa de Sus, Bîrsa de Jos și altele figurează ca aparținând de cetatea Dezna, pentru ca mai târziu să apară ca aparținând de Cetatea Ineu⁵.

Localitățile Bîrsa, Aldești, Hodiș și Voivodeni formează comuna Bîrsa, fiecare localitate avându-și vatra răzlețită până în jurul anului 1800. Astăzi vatra satelor comunei administrative Bîrsa este repartizată astfel: Bîrsa = 76 ha, Aldești = 38 ha, Hodiș = 30 ha și Voivodeni = 21 ha, cu un total de 165 ha. A existat și o localitate (cătun) Vershyez care a dispărut în decursul anilor și era situată între Hodiș și Voivodeni.⁶

1.2. Populația comunei Bîrsa. Evoluție de-a lungul timpului

Primele informații despre populația localității Bîrsa există din manuscrisul învățătorului Iosif Țiucra (n. 1819 – d. 1877) care arată că așezarea era la locul numit Gunoiște, la sud-est de actuala vatră, înspre Buteni că așezarea cuprindea 17 case, având 80 - 90 locuitori în jurul anului 1720. În conscripția din 1746 la Bîrsa erau 31 de familii de iobagi, deci în jur de 150 de locuitori.

În 1850 Bîrsa avea 1150 locuitori români, de religie creștină greco-reunită și 6 persoane de religie romano-catolică.⁷

Numărul de locuitori din cele 4 așezări era în ianuarie 2002 următorul: Bîrsa = 1.010 locuitori, Aldești = 554, Hodiș = 204, Voivodeni = 165, total 1933 locuitori, astfel încât comuna Bîrsa este încadrată ca o comună de gradul III, cu o populație de sub 2.000 de locuitori, cauzele acestei scăderi a populației fiind: rata mare a mortalității (25 - 30 de decedați pe comună/pe an), natalitate scăzută (4 - 5 nașteri pe comună/pe an), plecarea tinerilor la orașe, plecarea la muncă în străinătate și chiar stabilirea în alte țări.

Astfel, comuna Bîrsa avea la 1 ianuarie 2007 o populație de 1951 locuitori, din care Bîrsa avea 1066 locuitori, Aldești avea 517 locuitori, Hodiș avea 224 locuitori, iar Voivodeni avea 144 locuitori.

Date provizorii ale recensământului din anul 2011 indică în comuna Bîrsa 795 de clădiri și 645 de gospodării. Populația stabilă a comunei este de 1793 locuitori, din care 1736 români, 12 maghiari și 40 rromi.

2 Ibidem, p. 30

3 Ibidem, p. 291

4 Ibidem, vol. II, p. 256, 418

5 Ovidiu Someșan, De la Bucin la Buteni, ed. Gutenberg, Arad, 2005, p. 51

6 Márki Sándor, II, p. 252

7 Alexandru Roz, Kovách Géza, Dicționar istoric al localităților din județul Arad, Arad, 1997, p. 58

Numărul populației a fost în continuă scădere, la fel ca și anii trecuți. Din păcate tendința este de scădere și în perioada imediat următoare.

Depopularea este un termen care va avea urmări grave asupra dezvoltării în comuna Bîrsa, cauzele depopulării fiind îmbătrânirea populației, lipsa locurilor de muncă în localitate sau în apropiere pentru tineri, care să stabilizeze tineretul în această comună și lipsa infrastructurii la nivel de comună.

Trebuie avută în vedere problematica demografică a comunei pe de o parte pentru că aceasta furnizează informații privitoare la nivelul de trai al locuitorilor comunei și de mulțumire/satisfacție al acestora iar pe de altă parte pentru că aceasta atenționează asupra unei situații dificile cu care se confruntă administrația publică locală.

Concret, locuitorii comunei aleg să-și părăsească comuna motivați de perspectivele unei vieți mai bune, considerând într-o oarecare măsură că responsabili pentru nivelul lor de trai sunt edilii locali, în timp ce aceștia din urmă sunt împiedicați în realizarea unor proiecte de dezvoltare tocmai de aspectul demografic. Precizăm în acest sens cu titlul de exemplu cazul Programului Național de Dezvoltare Rurală care nu finanțează investiții care să deservească o populație mai mică de 2.000 locuitori, cum este cazul investițiilor în realizarea rețelelor de canalizare, investiție necesară pentru locuitorii comunei Bîrsa.

Prin urmare, prin strategia de dezvoltare a comunei trebuie să se aibă în vedere aspectul referitor la specificul demografic al acesteia și la definirea unor măsuri menite să stăvilească forța de muncă locală și să încurajeze natalitatea, aspecte înțelese drept premise prime pentru creșterea demografică în orizontul mediu și îndepărtat de timp.

1.3. Organizare administrativă. Evoluție de-a lungul timpului

Localitățile Bîrsa, Aldești, Hodiș și Voivodeni au făcut parte până în anul 1741 (1744) din Comitatul Zărand, districtul Ineu, după care au trecut la Comitatul Arad și districtul Zărand din Comitatul Zărand, rămânând numai Zărandul montan până în 1876.

Mai târziu districtul a devenit cerc, apoi plasă. Districtul, cercul și plasa coordonau întreaga activitate pe raza administrativă. Plasa a fost unitatea administrativă care a dominat și s-a bucurat de mai multă viabilitate.

În documentul *Conscriptio Regio Cameralis Domenii Dictii Muntinensis* din 1781, se descrie un tablou al plășilor domeniului, cu târgurile și satele existente la 1781, când s-a făcut această statistică.

Astfel, localitatea Bîrsa făcea parte din plasa Buteni care la rându-i era împărțită în 4 districte sau cnezate și anume: Buteni, Sebiș, Crocna și Bonțești, totalizând 65 de sate întregi.

În timp ce Bîrsa aparținea de cnezatul Buteni celelalte localități care astăzi aparțin de Bîrsa, respectiv Aldești, Hodiș și Voivodeni aparțineau administrativ de Plasa Ineu, fiind în total 7 plăși: Ineu, Zerindu Mare, Buteni, Chișineu, Pâncota, Miniș și Bătania (în Ungaria de azi), cu 4 cnezate.

În două documente redactate în anii 1552 și 1553 sunt amintite Felso Bersza (Bîrsa de Sus), Also Bersza (Bîrsa de Jos), însă nu se poate preciza exact unde erau aceste așezări, aceeași situație

apărând și în cazul așezărilor din vecinătate: Crocna de Sus, Crocna de Jos, Cilul de Sus, Cilul de Jos, Arăneagul de Sus, Arăneagul de Jos.

Astfel, în 1744 în plasa Ineu erau:

- a). districtul Ineu, cu 6 comune;
- b). cnezatul Sebiș, cu 19 comune;
- c). cnezatul Almaș, cu 18 comune;
- d). cnezatul Dieci, cu 17 comune;
- e). cnezatul Buteni, cu 16 comune, respectiv Buteni, Aldești, Groși, Chisindia, Barda, Văsoaia, Bîrsa, Mănerău, Iercoșeni, Iarcoș, Cuied, Miniș, Crista Miniș, Cavna, Luguzău și Șilindia.

Fiecare plasă era constituită în mai multe notariate iar fiecare notariat era format din mai multe comune, respectiv localități. Bugetul, problemele de stare civilă și întreaga administrație se rezolvau la sediul notariatului de către notar.

Notariatul din Bîrsa rezolva problemele pentru Bîrsa, Aldești și Voivodeni iar localitatea Hodiș facea parte din plasa Târnova.

Acest tip de organizare administrativă a durat până în 1918 când conducerea vieții economice și administrative a fost preluată de consiliile naționale române și de către Consiliul Dirigent până în 1919 când iau ființă prefecturile iar ca organizare teritorială apar județele.

În anul 1921 are loc împărțirea administrativă a Transilvaniei pe județe, plase, voloste, notariate și comune, împărțire care s-a menținut până în anul 1949 când iau ființă comitatele provizorii, noțiunile de primar și notar sunt înlocuite cu cele de președinte și secretar, apar raioanele și regiunile.

Astfel, adoptându-se modelul sovietic au fost create în Republica Populară Română 18 regiuni, Regiunea Arad fiind desființată astfel încât o parte din raioane au trecut la Regiunea Banat, iar raioanele Chișineu-Criș, Ineu și Gurahonț au trecut la Regiunea Crișana.

Comuna Bîrsa, cu satele Aldești, Hodiș, Voivodeni făceau parte din Raionul Gurahonț, la început cu sediul la Gurahonț și apoi cu sediul la Sebiș.

În anul 1968 se revine la unitățile administrative de astăzi: județul, municipiul, orașul, comuna, satul. Tot în acest an denumirea sfaturilor populare se schimbă cu cea de consilii populare, iar președinții acestor organe sunt numiți primari, dar funcția pentru care sunt retribuiți aceștia este aceea de secretar al organizației P.C.R. comunale, orașenești, municipale și comitatele județene de partid.

După evenimentele din 1989, la 2 februarie 1992 au loc alegeri pentru primari și membri ai consiliilor locale, comunale, orașenești, municipale și ai consiliilor județene, organizare care se menține până în zilele noastre, administrația publică locală funcționând după Legea nr. 215/2001, actualizată.

În prezent se rețin următoarele date privind satele comunei Bîrsa:

Satul Bîrsa

Potrivit lui Ioan Godea⁸: „Satul Bîrsa se învecinează cu localitățile Sebiș, Buteni, Hodiș și Aldești. Hotarul satului era la începutul secolului XX de 2436 iugăre cadastrale și cuprindea atât zonă de deal cât și câmpie. În urma unor dispute cu locuitorii din Aldești o parte din Bîrsani s-au mutat în jurul anului 1720 în locul numit Gunoiște, la circa 2 km est de actuala așezare, lângă Crișul Alb, unde și acum cu ocazia arăturilor sunt scoase la iveală cioburi de lut ars. Satul avea 17 familii și o bisericuță din lemn, acoperită cu paie.

Din cauza inundațiilor locuitorii au părăsit și această vatră și s-au mutat pe Deal. Aici au ridicat o biserică de lemn destul de mare în locul celei pe care o aveau în Gunoiște și pe care au vândut-o satului Minead. În acest interval s-a reaprins cearta cu locuitorii din Aldești pentru hotar. În 1743 aldeștenii au câștigat hotarul până la Valea Hodișului luând și Dâmbușorul, care fusese dat preotului Petre Dimitrescu. Acesta se mută la Aldești, administrând și Bîrsa.

La 21 ianuarie 1809 s-au dat loturile de casă în actuala așezare (271 loturi), locuitorii mutându-se începând cu anul 1810 de pe vechea vatră Deal în actuala vatră, ce fusese riguros măsurată, cu intravilane egale, cu străzi largi și perpendiculare astfel încât securitatea așezării să fie asigurată împotriva inundațiilor, a incendiilor posibile, toate casele fiind de lemn și acoperite cu paie.

Cu lemnul din biserica de la Deal au construit în 1826 o școală lângă biserica ridicată pe actuala vatră.

În anul 1870, la Dâmbușor a fost construită o clădire cu etaj și anume grânarul domnesc (magazia de cereale a domnului de pământ).

În secolul al XIX-lea aici era și o fabrică de spirt, alături de alte case și construcții ale stăpânului de pământ așa cum aflăm din manuscrisul învățătorului Iosif Țiucra. Cumpărată de locuitorii Bîrsei a fost transformată în anul 1937 în școală primară.”

Satul Aldești

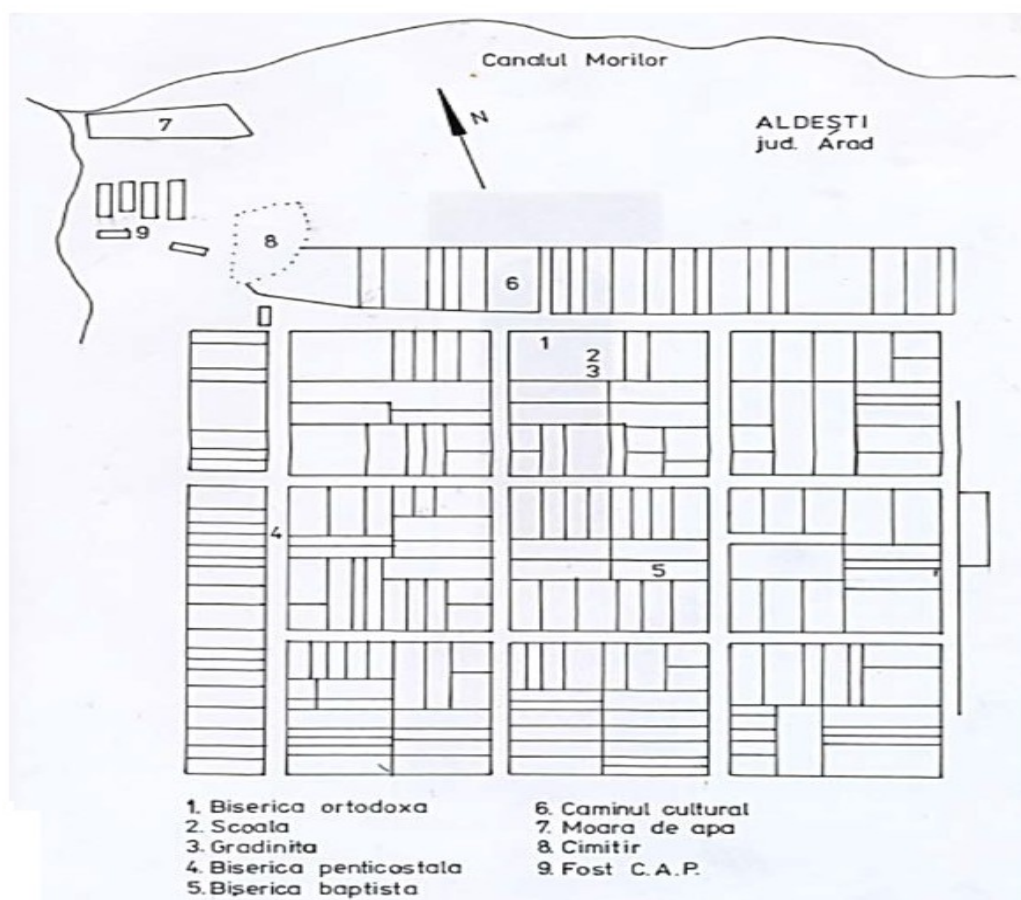
Același Ioan Godea⁹ afirmă despre satul Aldești: „A făcut parte la începutul secolului XX din cercul Ineu. Este străbătut în partea de N de drumul DN 79A. Hotarul satului se învecinează cu satele Voivodeni, Răpsig, Sebiș, Hodiș și Iercoșeni. Prin vecinătatea așezării trece Canalul Morilor. La anul 1913 satul avea 2260 iug.cad., 171 de case și 835 de locuitori, români care se ocupau cu agricultura și erau cunoscuți prin culturile de cânepă.

Numele vechi ale ulițelor au fost: Ulița la casa satului, Biserici, Ulița Nipului, Ulița Căfanului, Ulița Grobi, Popi, Făureștilor, etc. În hotarul satului existau mai multe văi și pâraie: Valea Verșigan, Pârâul lu' Giorgiță, Târșitu, Pârâul de Hușiț, etc. Toponimele: Morminți, Gunoiște, Margine, Lupșeni, Pusta Ungești, Balta Medri, etc.”

Figura nr. 1

8 I. Godea, Bîrsa Comuna din Țara Zărandului, Monografie, ed. Mirador, Arad, 2012, p.138

9 I. Godea, Bîrsa Comuna din Țara Zărandului, Monografie, ed. Mirador, Arad, 2012, p.146



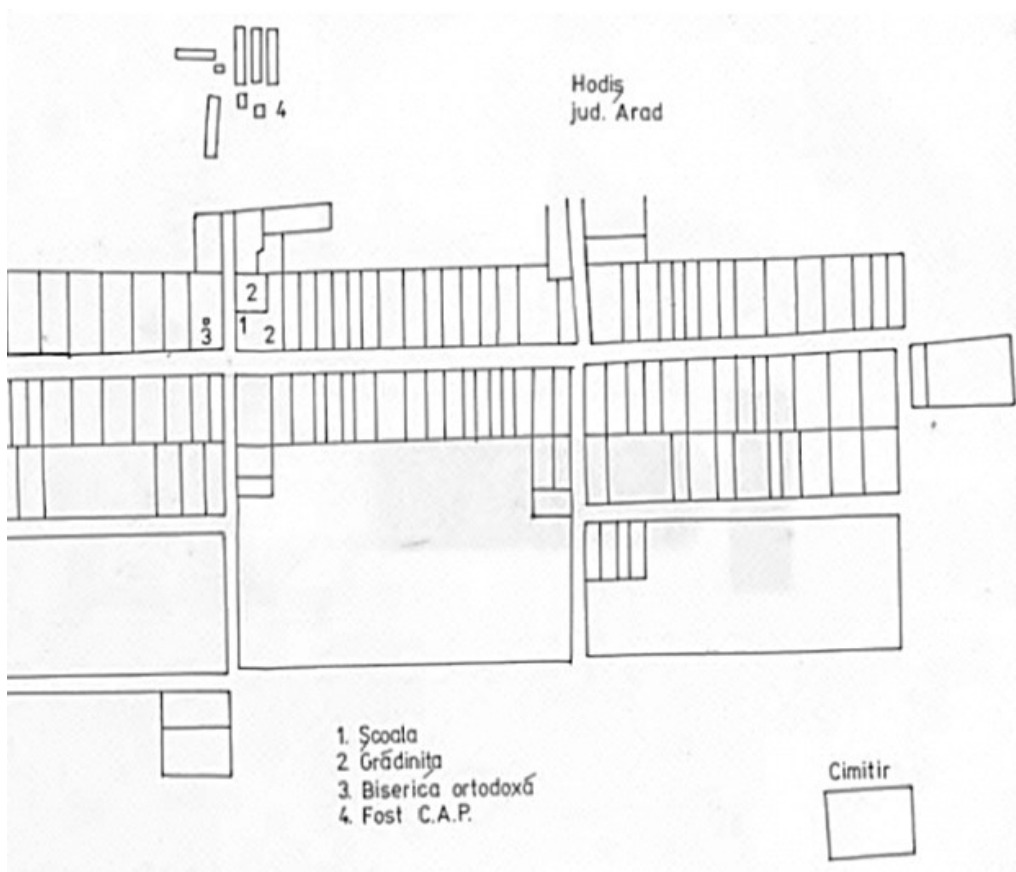
Bîrsa Comuna din Țara Zărandului, Monografie - *Planul localității Aldești*

Satul Hodiș

În lucrarea Bîrsa Comuna din Țara Zărandului se menționează: „A făcut parte la începutul secolului XX din cercul Târnova. Prin mijlocul satului trece DJ 792 C. Hotarul satului se învecinează cu satele Bîrsa, Cuied, Iercoșeni și Aldești. La anul 1913 satul avea 2118 iug.cad., 169 de case și 793 de locuitori. Ulițele nu aveau nume. Toponime: Dealuri cu pământ arător: Regăciu, Herbeștii, Știubei, fâneață Onești, pădure Inic, vii Măgură, etc.”¹⁰

Figura nr. 2

¹⁰ I. Godea, Bîrsa Comuna din Țara Zărandului, Monografie, ed. Mirador, Arad, 2012, p.148



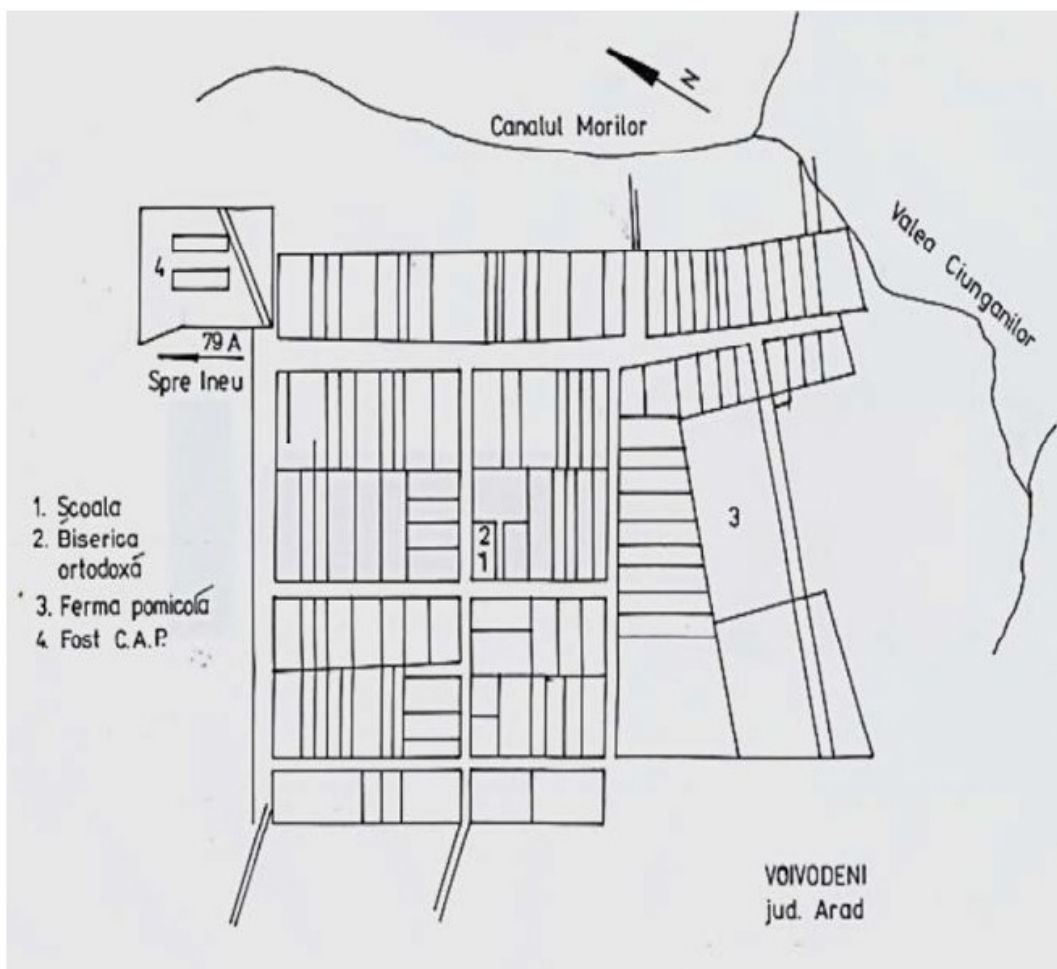
Bîrsa Comuna din Țara Zărandului, Monografie - **Planul localității Hodiș**

Satul Voivodeni

În aceeași lucrare se fac următoarele referiri și la satul Voivodeni: „A făcut parte la începutul secolului XX din cercul Târnova. Prin partea de N-E a satului trece DN 79A. Hotarul satului se învecinează cu satele Mănerău, Răpsig, Aldești și Hodiș. La anul 1913 satul avea 1255 iug.cad., 59 de case și 331 de locuitori. Ulițele se numeau: Drumul cel Mare fostă Socovăț, Ulița Drumul bisericii fostă Joșisoc, Ulița Moară fostă Fabrică, Ulița Bujac fostă Mahală, Ulița Țarinii fostă Morminților, Ulița Domnească.”¹¹

Figura nr. 3

¹¹ Ibidem, p. 149



Bîrsa Comuna din Țara Zărandului, Monografie - *Planul localității Voivodeni*

1.4. Viața economică

Economia comunei Bîrsa a fost tot timpul și este și astăzi una predominant agrară, completată cu creșterea animalelor, la care în ultima perioadă au avut evoluții ascendente sectorul economic secundar și terțiar. Alături de agricultură, industria materialelor de construcții este bine reprezentată.

1.4.1. Agricultură

Singura șansă a României pentru dezvoltarea agriculturii constă în alocarea masivă, dar rațională și dacă se poate și optimă, de capital investițional în infrastructura rurală, echiparea teritoriului agricol, modernizarea exploatațiilor agricole, extinderea întreprinderilor de stocare și procesare a produselor agroalimentare, precum și sporirea capitalului de exploatare, atât din surse proprii, cât și din credite bancare avantajoase, acordat fermelor agricole prin care să se susțină nivelele de producție propuse în continuarea pentru orizonturile 2015, 2020, 2025, 2030.

Se estimează că România are un potențial alimentar, la orizontul 2030, pentru 38.5 mil. persoane, respectiv un disponibil pentru export și pentru consum nealimentar de materii prime agricole de

circa 49-50 mld. euro. Conform ultimelor statistici se vehiculează tot mai mult ca agricultura să devină ramură de succes a României.

Conform datelor oferite de către Oficiul Județean de Cadastru și Organizarea Teritoriului, fondul funciar agricol al comunei Bîrsa are următoarea structură: din totalul terenului agricol cea mai mare parte este suprafață arabilă, respectiv 63,8%, iar o suprafață considerabilă, respectiv 28,3% este acoperită de pășuni necesare creșterii animalelor.

Tabelul nr. 1

Nr crt	Grupe de proprietari	Terenuri arabile	Pășuni	Fânețe	Vii	Livezi	Terenuri agricole total (col. 1-5)	Păduri și alte terenuri forestiere	Terenuri cu ape și ape cu stuf	Căi de comunicație și căi ferate	Terenuri ocupate cu construcții și curți	Terenuri degradate și neproductive	Terenuri neagricole total (col.6-11)	TOTAL (col. 6+12)
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Total (rd 2,19,24)	2,804	1,144	79	0	225	4,252	248	89	149	92	247	825	5,077
2	Total propr. publică (rd 3,16)	2	651	0	0	0	653	116	89	20	21	187	433	1,086
3	Propr. publică a statului (rd 4,5,,15)	2	-	0	0	0	2	0	0	7	0	0	7	9
4	MADR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
5	MMSC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
6	ME	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
7	MT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
8	MCSI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
9	MENCS	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	0	2
10	MS												0	0
11	MC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
12	MAPN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0

13	MAI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
14	MJ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
15	Alte ministere și organe centrale	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
16	Propr. publică aparținând UAT (rd 17,18)	0	651	0	0	0	651	116	89	13	21	187	426	1,077
17	Județeană	-	-	-	-	-	0	-	-	13	-	-	13	13
18	Comunală, orașenească, municipală	-	651	-	-	-	651	116	89		21	187	413	1,064
19	Propr. privată Total (rd 20,21,22,23)	2,764	493	79	0	225	3,561	132	0	129	66	60	387	3,948
20	Propr. privată a statului	-	-	-	-	56	56	-	-	-	4	-	4	60
21	Propr. privată a UAT	-	217	46	-	-	263	60	-	129	10	-	199	462
22	Propr. privată a pers. juridice	-	222	-	-	-	222	23	-	-	1	-	24	246
23	Propr. privată a pers. fizice	2,764	54	33		169	3,020	49	-	-	51	60	160	3,180
24	Propr. obștească și cooperatistă	38	-	-	-	-	38	-	-	-	5	-	5	43
25	Terenuri deținute de investitori străini	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0

Sursa - **Situația statistică a terenurilor la 31.12.2015 – Comuna Bîrsa, județul Arad**

În hotarul comunei Bîrsa se cultivă cereale, plante tehnice: grâu, porumb, ovăz, orz, sfeclă de zahăr, floarea soarelui, in, rapiță, tutun, iar în perioada anilor de război și până la colectivizarea agriculturii în hotarul Fânaț se cultiva și orez.

Din cauza condițiilor fizico-geografice solul de pe raza comunei, deși favorabil practicării agriculturii, prezintă în mare parte exces de umiditate din cauza inundabilității frecvente și foarte frecvente pe terenurile din Lunca Crișului Alb, Teuzului și Văii Hodișului, în hotarele Pește Criș, ape, Hăzile de Pește Criș, Cotul Gaghi, Gunoiște, Unget, Cihigi, Din Sus, Fânaț, Vapina.

În anul 1960 în comuna Bîrsa a început colectivizarea forțată a agriculturii, cooperativa din Bîrsa fiind desființată abia în decembrie 1989. Urmare a colectivizării s-a modificat sectorul terenurilor

cultivate, structura culturilor, calitatea și cantitatea producției agricole la hectar. Suprafețele agricole au fost desțelenite, ameliorate prin fertilizare cu îngrășăminte și prin muncă mecanizată.

S-au cultivat cu precădere culturi cerealiere de proveniență neautohtonă cunoscute pentru producția sporită de boabe la hectar cultivat. Dacă pe mici suprafețe au fost cultivate secară, orz, ovăz, varză, cartofi și fasole verde, la scară mare au fost cultivate grâul, porumbul, floarea soarelui și sfecla de zahăr.

1.4.2. Industria forestieră

Pădurea

Pădurile comunale și posesoratele apar după revoluția din 1848-1849 prin patenta imperială din 2 martie 1953 prin care s-a dispus ca parcelele de pământ și grădinile folosite de către iobagi să treacă în posesia acestora, prin răscumpărare, acest lucru aplicându-se și în Banat, Crișana și Maramureș.

Până la această dată locuitorii celor 4 sate au fost sute de ani iobagi pe pământurile nobiliare.

Situația economică a acestora s-a schimbat după revoluția din 1848-1849 când a fost ștearsă iobagia și s-a făcut împroprietărirea țăranilor din zonă, care au devenit stăpâni pe pământurile agricole, pădurile, pășunile și fânețele celor 4 sate. În categoria posesoratelor intrau pădurile, pășunile și fânețele care aparțineau mai multor proprietari și erau folosite în comun, oricare ar fi fost proveniența lor, oricum ar fi fost administrate și pe orice nume fost ar fi trecute în cărțile funduale (funciare)¹².

Înainte de Marea Unire din 1918 pădurile din Țara Zărandului, deci inclusiv cele din Bîrsa, erau „particulare, comunale, ale posesoratelor și a altor societăți”, prin urmare cele mai mari suprafețe de pădure le aveau marii proprietari.

Astfel, în anul 1918 la Bîrsa, familia Kadar deținea 100 iugăre cadastrale, satul Aldești nu avea pădure (a primit ulterior 45,83 ha), la Voivodeni, frații Bárkosy stăpâneau 486 iugăre cadastrale, iar localitatea Hodiș era încadrată din punct de vedere administrativ la plasa Târnova, unde proprietara Maria Mahler stăpânea 80 iugăre de pădure.

Reforma agrară din 1921 le trece în proprietatea comunei la fel cum s-a întâmplat cu cele 166 iugăre ale statului de la Aldești.

În Voivodeni, în urma reformei agrare, din pădurea de 486 de iugăre a fraților Bárkosy au rămas 330 de iugăre iar cele 156 au fost expropriate.

În sfârșit, în anul 1924 toate pădurile ce aparținuseră vechilor baroni au fost expropriate, ele trecând în proprietatea comunală veșnică, în contextul cadrului juridic românesc.

Ca urmare a schimbărilor care s-au produs, în perioada interbelică localitatea Bîrsa avea un compozat urbiar în suprafață de 692 iugăre cadastrale (un iugăr cadastral = 1600 stânjeni, 1 stânjen = 3,60 m²). Naționalizate la 11 iunie 1948 de către Guvernul Petru Groza, procesul de

12 S. Sabău, Proprietatea asupra pădurilor în vechile plase Hălmagiu, Sebiș și Târnova, înainte și după reforma agrară din 1921, în Ziridava, vol. XXI, Arad, 1998, p. 247

retrocedare a pădurilor comunale, urbariale și a posesoriatelor a început în România în anul 2000.

În urma retrocedării pădurilor la nivelul comunei Bîrsa situația se află în următoarea stare: Bîrsa = 591,6 ha pădure la Sauzasi-Susani, Aldești = 45,83 ha pădure în aceeași zonă, Hodiș = 23,1 ha pădure la Rosag, Voivodeni = 56,1 ha pădure la Boarie, în total 715,91 ha pădure.

1.4.3. Industria materialelor de construcții

Fabrica de cărămidă

În hotarul localității Bîrsa, la circa 2 km de vatra localității este Fabrica de cărămidă construită în 1890, fosta proprietate a lui Kadar Iosif. Fabrica folosește pământul din zonă, nisip din Cris și din dealurile Prunișorului.

Până în anii 1960 fabrica producea cărămidă, țiglă și olane. În fabrică lucrau circa 150 de lucrători în sezonul primăvară-vară și toamnă timpurie. În perioada de iarnă (noiembrie-februarie) se lucra la „întorsul pământului” în vederea afânării și frăgezirii acestuia prin îngheț, operațiune executată de circa 40-50 de bărbați.

În anii 1960-1965 a încetat fabricarea țiglei și a olanelor din lipsă de comenzi.

1.5. Analiză SWOT

Puncte tari	Sol favorabil pentru pășuni, fânețe Existența forței de muncă calificată în agricultură Condiții pentru cultivarea următoarelor: grâu, porumb, ovăz, orz, sfeclă de zahăr, floarea soarelui, in, rapiță, tutun Suprafața agricolă a comunei este de 4.448 ha, teren arabil 2.836 ha, livezi și pepiniere 225 ha, pășuni 1.258 ha și fânețe 129 ha Prezența fondurilor europene nerambursabile ce pot fi atrase în vederea impulsiei afacerilor în agricultură și pentru tinerii fermieri.
Puncte slabe	Investiții insuficiente în agricultură Lipsa unui sistem centralizat de desfacere a produselor agricole Utilaje agricole insuficiente pentru efectuarea la timp a lucrărilor agricole Îmbătrânirea forței de muncă în agricultură Pensii mici pentru agricultori ceea ce conduce la insuficiența investițiilor în agricultură de către aceștia Dotarea tehnică slabă a tuturor sectoarelor din zootehnie și agricultură Lipsa resurselor materiale care să faciliteze angajarea specialiștilor în agricultură în stadiul actual Lipsa unor politici guvernamentale coerente în domeniu
Oportunități	Condiții favorabile de obținere a produselor ecologice ce pot fi exportate în condiții deosebit de avantajoase Dezvoltarea sectorului prelucrării produselor agricole

	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole Existența unor asociații profesionale și a unor organisme de sprijin a producătorilor Susținerea formelor asociative Sprijinirea exploatațiilor agricole de semisubzistență Sprijinirea fermierilor și deținătorilor de păduri să utilizeze servicii de consiliere și consultanță în vederea îmbunătățirii performanțelor generale ale activității acestora, conform înregistrării APIA Promovarea inițiativelor de dezvoltare rurală Îmbunătățirea și perfecționarea competențelor profesionale a persoanelor adulte care activează în domeniile agriculturii și industriei agro-alimentare Calificarea și recalificarea, instruirea și perfecționarea persoanelor ocupate în agricultură de subzistență Reabilitarea și întreținerea pășunilor, livezilor și pepinierelor pomicole și viticole Existența cadrului legislativ pentru întemeierea și dezvoltarea exploatărilor agricole Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol
Amenințări	Eroziunea și degradarea calității solului, umiditatea excesivă ce duc la scăderea randamentului Risc sporit de inundații Utilaje agricole puține ce determină imposibilitatea încadrării în perioadele optime de executare a lucrărilor Capacitățile reduse de prelucrare a producției vegetale ce pot determina pierderi în perioadele de vârf de producție Cadrul legislativ instabil Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene

2. Cadrul geografico-natural

2.1. Așezare geografică

Comuna Bîrsa este situată în partea de nord-est a județului Arad, fiind situată în Depresiunea Zărand pe stânga Canalului Morilor la o distanță de 73 km față de municipiul Arad. Comuna este alcătuită din localitatea Bîrsa, reședință de comună și satele Aldești, Voivodeni și Hodiș. Comuna Bîrsa se învecinează la vest cu comuna Șilindia, la sud cu comuna Buteni, la nord cu comuna Bocsig și la est cu orașul Sebiș, acesta fiind cel mai apropiat oraș de comună.

Harta nr. 1



Sursa - <https://maps.google.ro/> - Amplasare comuna Bîrsa, județul Arad

Teritoriul comunei Bîrsa ocupă o suprafață administrativă de 5.174 ha (48,6 km²), vatra satelor fiind distribuită astăzi astfel: 76 ha Bîrsa, 38 ha Aldești, 30 ha Hodiș, 21 ha Voivodeni. Teritoriul face parte din Câmpia Crișului Alb corespunzător celei mai bune zone pentru agricultură.

Depresiunea Zărandului s-a format ca o regiune de mare scufundare tectonică și a fost umplută cu depozite cretacice, terțiare și cuaternare. Depresiunea este așezată pe de o parte și alta a Crișului Alb, având înspre Câmpia Tisei, pe linia Măderat-Mocrea-Beliu o lățime de 44 km, iar la Gurahonț se reduce la valea strâmtă a Crișului.

Este încadrată de masive muntoase ale Munților Apuseni: la nord Munții Codru Moma și Munții Bihorului, la est Munții Crascăului și Munții Metaliferi iar la sud Munții Metaliferi și Munții Zărandului reprezentați prin culmile Highiș și Drocea.

Munții care înconjoară această depresiune nu au o înălțime mijlocie, cea mai mare o găsim în Munții Bihorului – Cucurbata Mare de 1.848 m. În depresiuni altitudinea coboară până la 200 m.

Depresiunea Zărandului – Țara Zărandului este împărțită în trei depresiuni mai mici, a Almașului, a Hălmagiului și a Bradului. Acestea sunt separate prin praguri înalte alcătuite din roci vulcanice pliocene, ferestruite de frumoase defilee epigenetice.¹³

2.2. Relieful

Teritoriul administrativ al comunei Bîrsa ocupă un relief colinar (o câmpie înaltă) pe albia râului Crișul Alb și a pârâului Valea Hodișului.

Terenul este relativ plat, denivelările fiind domoale, câmpul vizual este deschis. Altitudinile sunt în jur de 300 m. La sud de comuna Bîrsa înălțimea reliefului crește mai rapid spre Munții Zărandului, iar în est și nord-est, dar la distanță mai mare, spre munții Codru Moma.

2.3. Rețeaua hidrografică

¹³ I. Godea, Bîrsa Comuna din Țara Zărandului, Monografie, ed. Mirador, Arad, 2012, p. 12

Rețeaua hidrografică a comunei Bîrsa este alcătuită din râul Crișul Alb ce curge prin zona de nord a comunei, pârâul Hodiș, afluent al Crișului Alb și Canalul Morilor. Paralel cu pârâul Hodiș s-a construit satul Hodiș. Pârâul izvorăște din zona muntoasă din sud și coboară spre nord, spre valea Crișului Alb, mărginind satul Bîrsa în sud și apoi la est prin Canalul Hodișului. Canalul Morilor, curge de asemenea prin est și prin nordul satului Bîrsa. Crișul Alb este plin de meandre și se produc des inundații, pe porțiuni neregularizate ale râurilor.

Pe teritoriul comunei mai există Valea Ciunganilor, între satele Aldești și Voivodeni și râul Teuz la granița de nord a comunei. Pânza de apă freatică variază între 3 și 20 m adâncime, cu unele variații sezoniere. În zona satului Hodiș pânza de apă freatică este la o adâncime mai mare.

2.4. Clima

Clima este temperat-continentală cu influențe mediteraniene, cu cele patru anotimpuri repartizate aproximativ egal de-a lungul anului.

Lanțul de munți din est-nord ferește zona de nuanțe excesive ce caracterizează partea de sud-est a țării, valorile temperaturilor fiind ușor atenuate comparativ cu ale acestor zone.

Din studiul atlaselor climatice și al hărților elaborate odată cu editarea monografiei geografice a României, rezultă că temperatura medie anuală a aerului la Bîrsa se menține în jurul valorii de 10,8⁰ C. Totuși, temperaturile maxime care s-au înregistrat au fost de +34 - +36⁰ C vara și de - 27-28⁰ C iarna.

Studiul regimului termic ne permite să apreciem că iernile nu sunt prea friguroase, iar ca durată sunt destule de scurte, trecerea de la primăvară la vară făcându-se adesea brusc. Toamnele sunt de regulă lungi și călduroase, favorizând ajungerea la maturitate a culturilor târzii și recoltarea acestora.

Pe anotimpuri, situația vânturilor, după direcția de bătaie, se prezintă astfel:

- iarna bate vântul de SE, care vine dinspre culoarul Mureșului și aduce de obicei vreme uscată. Când bate vântul dinspre nord, acesta aduce zăpadă și vreme rea.

- primăvara sunt frecvente vânturile de NV și SE. Cele de NV aduc brumă și înghețuri târzii de primăvară, furtuni însoțite de ploi și grindină.

- vara bat vânturile de E și SE. Cele de E aduc de regulă ploi bogate. Mai rar, în timpul verii bate vântul de NV, aducând averse de ploaie însoțite de furtuni și grindină.

- toamna sunt frecvente vânturile de SV care aduc vreme frumoasă și cele de V, care aduc ploi mărunte sub formă de burniță. Când bate vântul de NV, acesta aduce brumă și îngheț.

Predomină vânturile din sectorul nord-vest.

Precipitațiile sunt destul de abundente, fiind cuprinse între 600 și 750 mm. Cad precipitații 116 – 130 de zile pe an, fiind mai abundente în lunile mai – iunie.

Primele ninsori cad de obicei la începutul lunii noiembrie, primul strat de zăpadă depunându-se în luna decembrie. Aici predomină vânturile din sectorul nord-vest.

2.5. Solurile

În regiune se pot găsi soluri brune de pădure, podzoluri și soluri de luncă.

Solurile brune de pădure au un profil slab diferențiat colorat, brun sau brun gălbui cu nuanțe de obicei mai închise în orizontul superior din cauza prezenței humusului. Aceste soluri prezintă o fertilitate medie în agricultură, fiind prielnice pentru cultura plantelor industriale (floarea soarelui, sfeclă de zahăr, cânepă, in), a plantelor alimentare și a celor de nutreț. Sunt întâlnite pe aceste soluri și fânețe naturale.

Solurile podzolice provenite prin spălarea solurilor brune de pădure se găsesc în partea de sud a comunei și au o fertilitate naturală mică, ele necesitând o mai mare cantitate de îngrășăminte azotoase.

Solul în apropierea Crișului Alb (pe cele două maluri) este aluvionar de luncă, argilos, cu o bogată vegetație de fâneață umedă. Fiind în apropierea apelor, aceste terenuri pot fi irigate ușor de unde pretabilitatea lor în legumicultură.

Totuși, menționăm faptul că există terenuri cu limitări în cazul utilizării lor cu destinația de terenuri arabile din cauza inundabilității frecvente fiind vorba în special de terenurile din lunca Crișului Alb și de pe valea Hodișului.

Unele dintre aceste terenuri au potențial de terenuri agricole și ar putea fi incluse în suprafața agricolă în urma efectuării unor lucrări de desecări și îndiguiri.

2.6. Structura geologică

Din punct de vedere geologic, comuna Bîrsa este așezată pe formațiunile unei depresiuni, depresiune care a luat naștere prin scufundarea lentă a unui masiv hercinic, constituit din șisturi cristaline. Peste cristalin, situat la circa 1.000 m adâncime, stau discordant și transgresiv formațiunile sedimentare ale panonianului și cuaternarului. Cuaternarul are o grosime începând de la suprafața de cca. 250 m și este alcătuit din formațiuni lacustre și fluviații prezentând o stratificație în suprafață de natură încrucișată, tipică formațiunilor din conurile de dejecție.

Cuaternarul este constituit din pietrișuri și bolovănișuri în masa, de nisipuri cu intercalații de argile și prafuri argiloase.

2.7. Hidrologia zonei

În comuna Bîrsa alternanța de strate (prafuri nisipoase și nisipuri cu pietriș și bolovăniș) permit ascensiunea apei subterane în funcție de variațiile regimului precipitațiilor din zonă.

Conform macrozonării seismice, după Codul de Proiectare Seismic, privind zonarea valorii de vârf a accelerării terenului pentru cutremure, având Mr. (perioada medie a intervalului de revenire de 100 ani), după P100 -1/2006, comunei Bîrsa îi corespund $ag = 0,08$ și $T_c = 0,7$ sec. Adâncimea de îngheț/dezgheț (STAS 6054 – 77) este de 0,80 m.

2.8. Flora și vegetația

Printre caracterele generale ale zonei menționăm prezența în această zonă a unui număr de peste 215 specii de plante dintre acestea un număr de 63 de specii fiind reprezentat de plantele medicinale.

Bine reprezentate în zonă sunt *compozitele* (prezente în fânețe, locuri umede din fosta albie a Crișului, pe terasamentele căilor ferate etc.), *leguminoasele* (prezente în locuri mai uscate), gramineele (în fânețe și pășuni), *rozaceele* (pe miriști, tufișuri, marginea drumurilor), *labiatele* și *scrofulariatele* (în fânețe și pajiști) și *cruciferele* (în locurile umede).¹⁴

2.9. Fauna

Vegetația comunei Bîrsa și a zonelor învecinate este una complexă, în pădurile din zonă predominând foioasele precum: stejar, garniță, carpene. În Lunca Crișului, pe Teuz, Valea Hodișului cresc sălcii, plopi și arini.

În zonă sunt identificate o serie de animale sălbatice precum: mistrețul, căprioara, iepurele, bursucul, jderul, pisica sălbatică, vulpea, vidra, bizamul. Se regăsește și o varietate de păsări: ciocârlia, cucul, graurul, privighetoarea, mierla, sturzul, pupăza, ciocănitoarea, coțofana, huhurezul, guguștiucul, corbul, buha, prepelița, fazanul, rața sălbatică, stârcul, graurul, uliul. În apele curgătoare se dezvoltă în bune condiții: mreana, cleanul, scobaru, știuca, somnul, plătica, somoteiul, morunașul, harca, linul, crapul, carasul.

2.10. Analiză SWOT

Puncte tari	Sol favorabil pentru pășuni, fânețe Existența forței de muncă calificată în agricultură Condiții pentru cultivarea următoarelor: grâu, porumb, ovăz, orz, sfeclă de zahăr, floarea soarelui, in, rapiță, tutun Suprafața agricolă a comunei este de 4.448 ha, teren arabil 2.836 ha Livezi și pepiniere 225 ha, pășuni 1.258 ha și fânețe 129 ha Prezența fondurilor europene nerambursabile ce pot fi atrase în vederea impulsivării afacerilor în agricultură și pentru tinerii fermieri.
Puncte slabe	Investiții insuficiente în agricultură Lipsa unui sistem centralizat de desfacere a produselor agricole Utilaje agricole insuficiente pentru efectuarea la timp a lucrărilor agricole Îmbătrânirea forței de muncă în agricultură Pensii mici pentru agricultori ceea ce conduce la insuficiența investițiilor în agricultură de către aceștia Dotarea tehnică slabă a tuturor sectoarelor din zootehnie și agricultură Lipsa resurselor materiale care să faciliteze angajarea specialiștilor în agricultură în stadiul actual Lipsa unor politici guvernamentale coerente în domeniu
Oportunități	Condiții favorabile de obținere a produselor ecologice ce pot fi exportate în condiții deosebit de avantajoase Dezvoltarea sectorului prelucrării produselor agricole Creșterea valorii adăugate a produselor agricole Existența unor asociații profesionale și a unor organisme de sprijin a producătorilor

¹⁴ I. Godea, Bîrsa Comună din Țara Zărandului, Monografie, ed. Mirador, Arad, 2012, p.19

	Susținerea formelor asociative Sprijinirea exploatațiilor agricole de semisubzistență Sprijinirea fermierilor și deținătorilor de păduri să utilizeze servicii de consiliere și consultanță în vederea îmbunătățirii performanțelor generale ale activității acestora, conform înregistrării APIA Promovarea inițiativelor de dezvoltare rurală Îmbunătățirea și perfecționarea competențelor profesionale a persoanelor adulte care activează în domeniile agriculturii și industriei agro-alimentare Calificarea și recalificarea, instruirea și perfecționarea persoanelor ocupate în agricultură de subzistență Reabilitarea și întreținerea pășunilor, livezilor și pepinierelor pomicole și viticole Existența cadrului legislativ pentru întemeierea și dezvoltarea exploatărilor agricole Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol
Amenințări	Eroziunea și degradarea calității solului, umiditatea excesivă ce duc la scăderea randamentului Risc sporit de inundații Utilaje agricole puține ce determină imposibilitatea încadrării în perioadele optime de executare a lucrărilor Capacitățile reduse de prelucrare a producției vegetale ce pot determina pierderi în perioadele de vârf de producție Cadrul legislativ instabil Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene

3. Viața tradițională

3.1. Olăritul la Bîrsa

Dintre resursele naturale din hotarul comunei Bîrsa face parte și pământul colorat, argilele specifice zonei Hălmagiu-Gurahonț. Prezența argilei a determinat dezvoltarea olăritului în Bîrsa din timpuri foarte vechi. Prin 1900 activau peste 60 de familii de olari, apoi numărul acestora a scăzut simțitor.



În centrul de olărit din Bîrsa nu se executau decât vase nesmălțuite care păstrează cel mai bine tradițiile locale, nealterate de nicio influență din afară.

Ceramica de Bîrsa este considerată și astăzi, când centrul de olărit nu mai funcționează, ca cea mai frumoasă ceramică roșie, nesmălțuită, din România, iar faima ceramicii de aici au făcut-o meșterii olari Teodor Faur – senior și Teodor Faur – junior, care au lucrat până în anii 1980.

3.2. Împletitul nuielor

Pe malurile Crișului Alb crește răchita folosită de localnici din vechime pentru împletituri de coșuri mari, coșuri pentru alimente – transport alimente, coșuri de utilitate gospodărescă făcute din răchită decojită. Ultimul meșter din comună este acum Avram Grec.

3.3. Obiceiuri în familie

3.3.1. Nunta în Aldești

Nunta este condusă de doi vornici, ambii purtând însemnele funcției lor, dar rolul principal îl deține vornicul mirelui.

Vornicul mirelui sau al miresei este îmbrăcat cu „*pantaloni pană*”, sau gaci, cârpă, cămașă țărănească cusută în casă, laibăr și pălărie. Peste piept are legată o ștergătură.

Alaiul de nuntă în Aldești se deplasează prin sat călare și cu căruțele. Pe cai sunt feciorii, chemătorii la nuntă. Caii sunt împodobiți cu panglici colorate și clopoței. Căruțele cu mirii, nașii și rudele apropiate sunt acoperite cu ponevi de lână viu colorate, țesute în război. În fruntea alaiului este jucat steagul. La casa miresei are loc un schimb de cuvinte între cei doi vornici și înainte de a fi scoasă mireasa sunt aduse o bătrână îmbrăcată în mireasă și o fetiță.

Tradiția în Aldești este ca nașa să dea mirilor „*cinstea cu craci*”, aceasta fiind un coș mare de nuiel în care se pune un colac mare, de 4-5 kg, făcut din aluat de pâine, iar cracii sunt din bețe de corn cu câte 3-4 ramificații pe care se pun bucăți de aluat, numite în Aldești „*umflături*”, totul fiind ornat cu flori. Această „*cinste cu craci*” este purtată de nașă, pe cap, până la locul unde este organizată petrecerea de nuntă. Ea trebuie să joace coșul cu colacul tot timpul, în timp ce femeile prezente descântă „*Cât îi cinstea de frumoasă/Așa is cracii la nașă.*” După cinstirea miresei, colacul cu craci se desface, iar persoanele venite din alte localități primesc câte un „*crac*” pentru a-l duce acasă.¹⁵

3.3.2. Druscele de Bîrsa

Este foarte greu de stabilit vechimea obiceiului numit „*druscele*”, care se desfășoară an de an, în localitatea Bîrsa, într-o duminică de primăvară, respectiv Duminica Tomii, adică prima după sărbătoarea Paștelui. Femeile merg duminică la biserică și „*aduc paus*”. Pausul este un colac ce se dă de pomană de ziua morților, celor ce sunt prezenți la slujba religioasă în acea zi. Pe vremuri, după împărțirea colacilor urma petrecere cu joc și muzică în bătătura bisericii. În perioada interbelică, după apariția Căminului cultural, după pauș femeile se îndreptau către acesta și acolo se ospătau cu vin ars, mâncau ce au adus de acasă și jucau pe ritmurile unui taraf tocmit din timp.

Bărbații nu au ce căuta la petrecere, deoarece praznicul este exclusiv feminin, aceștia ocupându-se fie de treburile gospodărești, fie stând la crâșma satului.

În fiecare an druscele se organizează de o femeie din sat care trebuie să știe să cânte, să joace și să chiuie. Până acum câțiva ani trăia în Bîrsa Baba Cuca (o chema Tica Elena, născută în 1907), de la ea rămânând una din strigăturile pe care toate femeile de azi o țin minte: „*Țupa țupa pe podele/Dulce-i jocul la druscele/Joacă mama, joacă fata/Și bunica și nepoata*”.

¹⁵ www.uvg.ro/cei/index.php?categoryd=3, vezi „Caravana educațională itinerantă” – proiect finantat prin programul PHARE – 2005/071-553.04.02

3.3.3. Festivalul „Flori de Sânziene”

Începând cu ziua de sâmbătă 18 august 2007 la Bîrsa se desfășoară an de an o serbare folclorică, unde sunt invitați toți fiii satului și nu numai, serbare ce poartă numele Festivalul „*Flori de Sânziene*”, inițiativa aparținându-i primarului comunei Bîrsa, Avram Ciev. Locul de desfășurare este minunata poiană „*Râpa din Deal*”, aflată aproape de Canalul Morilor, dar și de Hanul Moara de la Bîrsa, recent renovat.



3.3.4. Corul din Bîrsa

În 1975 în ziarul „*Flacăra Roșie*” se vorbea despre corul din Bîrsa însă existența acestuia este mult mai veche, însăși profesorul Iosif Țiucra amintește de coriștii din Berza, și nu puțini au fost acei bătrâni care au relatat unele amintiri în legătură cu existența unui numeros grup de colindători/muzicieni.

Acesta a participat în timp la numeroase festivaluri, concursuri corale, petreceri sătești și nu numai, a obținut numeroase premii și s-a bucurat de prezența unor muzicieni și dirijori cunoscuți și apreciați. Activitatea corului a fost și este permanentă. Azi, corul din Bîrsa este nelipsit de la slujbele religioase, parastase, servicii funerare.

3.3.5. Formația de călușeri

Formația de călușeri din Bîrsa este menționată în anul 1902 de Petru Birău, dar obiceiul a fost mai vechi în localitate, existând mențiuni în acest sens. Călușerii joacă și azi în Bîrsa pe melodia „*Banul Mărăcine*”.

3.4. Analiză SWOT

Puncte tari	Conservarea tradițiilor și ospitalitatea locuitorilor din mediul rural Ceramica roșie de Bîrsa recunoscută și astăzi Formația de călușeri și corul din Bîrsa, prezenți la evenimente locale Vechi tradiții în prelucrarea unor resurse locale Activități economice diversificate, generatoare de locuri de muncă
Puncte slabe	Resurse financiare insuficiente, investiții autohtone nesemnificative Tendințe de monoindustrializare Investiții autohtone și străine insuficiente Inexistența unor forme de promovare a comunei Inexistența unui spațiu adecvat pentru expunerea obiectelor tradiționale și a porturilor populare
Oportunități	Crearea de evenimente culturale care să devină tradiționale Promovarea meșteșugurilor tradiționale și investirea în revitalizarea acestora Organizarea anuală a festivalului „ <i>Flori de Sânziene</i> ” Dezvoltarea și promovarea turismului gastronomic prin valorificarea tradițiilor locale Disponibilitatea unor resurse suplimentare, posibil a fi accesate prin utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene
Amenințări	Reacția redusă a mediului local la schimbările și provocările zilelor noastre, conducând la scăderea competitivității teritoriului comunei în favoarea altor teritorii mai interesante Pierderea interesului tinerilor pentru obiceiuri și tradiții, pentru cunoașterea istoriei, culturii și valorilor locale

4. Demografie

Analiza evoluției demografice înregistrate la nivelul comunei Bîrsa oferă informații cu privire la tendințele demografice din următorul segment de timp. În contextul în care România se confruntă cu îmbătrânirea populației ca urmare a scăderii ratei natalității manifestată concomitent cu sporirea speranței de viață, reflectată într-o structură a populației cu o vârstă mai înaintată în pasajele următoare ne propunem să analizăm îndeaproape care sunt implicațiile acestui proces de îmbătrânire la nivelul populației comunei cu aplecare asupra aspectelor legate de vârstă școlară, nivelul de studii, ocuparea forței de muncă, nivelul necesar al asistenței medicale, situația incluziunii sociale etc.

Cunoașterea evoluției resurselor de muncă și a populației active este necesară pentru fundamentarea programelor de dezvoltare economică și socială și pentru identificarea necesarului de dezvoltat pe partea de resurse umane.

Pentru realizarea unei analize demografice la nivelul comunei Bîrsa se vor utiliza datele rezultate în urma Recensământului Populației și Locuințelor realizat în anul 2011, date extrase din Fișa localității, furnizată de DJS Arad și date cu privire la ocuparea populației în agricultură, cuprinse în Recensământul General Agricol din anul 2010.

4.1. Analiză populație. Demografie regională și locală

Regiunea Vest este printre regiunile din România cu populația cea mai scăzută, având în anul 2011 un număr de 1.913.831 de locuitori (8,9% din populația României, 0,4% din populația U.E.).

Se constată că în județul Timiș se concentrează 35% din populația totală a Regiunii Vest, în timp ce în județul Caraș-Severin locuiesc doar 17% din locuitorii regiunii. În județele Arad și Hunedoara numărul de locuitori este aproximativ egal. Modul de distribuție a populației pe județe este în legătură directă cu nivelul de dezvoltare economică al acestora.

Regiunea Vest este pe locul al 5-lea în România sub aspectul modificării populației în valori absolute pentru perioada 2000-2011 înregistrând o scădere totală de 130.739 persoane. Procentual, populația totală a Regiunii Vest a scăzut în acest interval cu 6,4%, în timp ce populația țării a scăzut în același interval cu 4,6%.

Scăderea anuală medie regională înregistrată este de 0,60%, fiind mai accentuată decât cea la nivel național, care este de 0,43%.

Prin urmare, cu excepția intervalului 2007-2009, populația regiunii a scăzut într-un ritm mai alert decât populația țării, în timp ce populația Uniunii Europene a crescut în același interval cu o rată medie de 0,4% pe an.

4.1.1. Densitatea populației

Densitatea populației se exprimă ca număr de locuitori ce revin la o unitate de suprafață, aceasta reprezentând raportul dintre numărul total al populației și suprafața teritoriului locuit de aceasta, exprimată ca număr de locuitori pe km² de teritoriu.

Densitatea populației la nivelul Regiunii Vest este inferioară celei înregistrată la nivel național, Regiunea Vest nefiind doar printre regiunile cu o populație mai scăzută din România (fiind și o regiune cu doar 4 județe în componența sa) dar și densitatea populației din regiune este sub media națională. Astfel în anul 2011, densitatea populației în regiunea Vest era cu 30,1 locuitori km² mai mică decât densitatea medie la nivel național.

Analiza densității populației pentru perioada 2000-2011 a relevat o tendință de descreștere discretă la nivelul regiunii, proces antrenat de descreșterea demografică. Dacă în anul 2000 densitatea în regiunea Vest era de 63,8 locuitori/km², în anul 2011 aceasta a înregistrat valoarea de 59,7 locuitori/km².

Tendința generală este de scădere a populației totale, iar în acest interval de analiză cea mai mare scădere a densității populației a fost înregistrată în Hunedoara. Aici diferența dintre densitatea înregistrată în anul 2000 și cea din anul 2011 a fost de 9 locuitori/km², pe fondul declinului economiei locale care a afectat populația din județ.

Pe tot parcursul intervalului analizat cea mai scăzută densitate din regiune se înregistrează în județul Caraș-Severin, acesta având o valoare de doar 37,6 locuitori/km² în anul 2011, mult sub media regională și cea națională. În județul Arad, deși numărul total al populației este aproximativ egal cu cel din județul Hunedoara valorile densității populației sunt inferioare celei din Hunedoara fiind aproximativ egale cu media regională, pe toată perioada analizată. Cea mai ridicată densitate din regiune se înregistrează în județul Timiș, fiind în anul 2011 de 78,00 locuitori/km², valoare superioară mediei regionale, dar sub media națională.

4.1.2. Evoluția populației pe medii de rezidență

Evoluția populației pe cele două medii de rezidență în intervalul 2000-2011 a relevat per ansamblu o tendință generală de reducere a populației. În perioada analizată mediul urban a pierdut 73.436 (-5,8%) persoane, iar mediul rural 57.303 (-7,4%) persoane.

Din punct de vedere al modului în care se manifestă dinamica populației la nivelul celor două spații se poate observa că în spațiul rural scăderea este lină și fără fluctuații, semn că este influențată de fenomene demografice relativ stabile (ex. mortalitatea ridicată, natalitatea scăzută, etc). Un punct critic este însă în anul 2005, când în mediul rural se pierde brusc peste 28.000 de persoane. Populația continuă să descrească ușor în perioada 2005-2007, după care din anul 2008 se înregistrează o ușoară creștere.

La nivelul populației urbane însă, deși per ansamblu se constată o scădere a populației, în anii 2002-2003 are loc o scădere bruscă, Regiunea Vest pierzând peste 70.000 de persoane, față de anul 2000, ulterior recuperând în 2005 peste 20.000 de persoane și reluându-și trendul descrescător. Această dinamică demografică din mediul urban se explică atât cu ajutorul evenimentelor macroeconomice, cât și cu ajutorul indicatorilor demografici (migrație internă).

Scăderea totală a populației în Regiunea Vest se datorează în principal declinului populației urbane (-73.436). În cadrul județului Arad se poate observa faptul că raportul urban-rural este situat la valori apropiate la mijlocul perioadei de analiză (anii 2002-2003) și începe să crească către finalul acesteia în favoarea urbanului iar în cadrul județului Caraș-Severin, populația este localizată cu precădere în mediul urban în cele 8 orașe ale județului, chiar dacă de-a lungul perioadei se observă o reducere a populației urbane. În ceea ce privește județul Hunedoara acesta este cel mai urbanizat județ din Regiunea Vest, cu o pondere a populației urbane în 2011 de 76,7%. Specificul preponderent urban asigură dinamicii populației caracteristici aparte, coroborate în special cu factorul economic și cu migrația.

Caracterul preponderent urban al zonei Valea Jiului și Valea Mureșului, coroborat cu densitatea ridicată a populației la nivel de județ asigură o probabilitate ridicată ca fenomenele demografice să se evidențieze în acest spațiu.

Județele Hunedoara și Caraș-Severin sunt județe care, în ciuda gradului de urbanizare ridicat, înregistrează pierderi mai pregnante la nivelul populației urbane, decât la nivelul celei rurale. Județul Timiș reprezintă de asemenea un județ cu o rată de urbanizare mai ridicată, aproape de media regiunii. În cadrul județului Timiș, în anul 2011, populația urbană este de 418.109 locuitori, reprezentând 61,6% din totalul populației județului, în timp ce în rural locuiesc 260.238 persoane, reprezentând 38,4%. Populația urbană este concentrată cu precădere în orașul municipiul reședință de județ, Timișoara concentrând peste 70% din totalul populației urbane.

4.1.3. Structura populației

Structura populației pe vârste și sexe se reprezintă grafic folosind ceea ce în literatura de specialitate este cunoscut sub numele de piramida demografică. Mai jos este redată piramida

demografică pentru Regiunea Vest la 1 iulie 2010, care constituie un bun instrument de analiză a stării și evoluției populației.

Analiza distribuției populației pe grupe de vârstă și sex la 1 iulie 2010 a relevat existența unei structuri aproape simetrice pe fiecare categorie de vârstă. Intervalul de vârstă cel mai numeros este cel de 40 – 44 de ani. Calculul diferenței dintre populația masculină și feminină depășește evident populația masculină, fenomenul devenind evident o dată cu creșterea intervalului de vârstă. O altă trăsătură a piramidei demografice este aceea că 50% din populație intră pe intervalul 0 – 39 ani.

Analiza intervalului de 15 – 64 de ani considerat segmentul de populație activă, relevă următoarele trăsături:

1. existența unui total de 110.337 de persoane pe intervalul de 15-19 ani care tinde să crească o dată cu creșterea vârstei, atingând punctul maxim de 160.025 de persoane pe intervalul 40 – 44 ani, aceasta fiind de altfel și cel mai important segment de vârstă;
2. pe intervalul 45 – 49 de ani, populația tinde să scadă brusc la un total de 113.698 persoane, această situație fiind prezentă la nivelul tuturor județelor componente;
3. următorul punct de creștere se situează pe intervalul 50 – 54 de ani, fiind vorba de 138.442 de persoane.

Segmentul de 0 – 24 de ani reprezintă un prag critic din punct de vedere demografic, în această situație fiind persoanele născute imediat după momentul 1989, marcat de o oarecare incertitudine și când s-a legalizat avortul. Analiza intervalelor de vârstă cu populație mai tânără relevă scăderea bruscă a populației regionale, generând în iulie 2010 un volum al populației pe intervalul 5 – 9 ani comparabil cu cel al populației îmbătrânite (70 – 74 ani). Raportându-ne la rezultatele recensământului efectuat în anul 2011 am sintetizat următoarea repartitie pe vârste și sex a populației comunei Bîrsa la nivelul anului 2011.

Tabelul nr. 2

Populație stabilă	Sex	REPARTIȚIE GRUPE DE VÂRSTĂ					
		0 - 14 ani	15 - 39 ani	40 - 59 ani	60 - 74 ani	75 - 84 ani	85 ani si peste
1791	Ambele	246	510	510	351	154	20
880	Masculin	138	259	266	143	65	9
911	Feminin	108	251	244	208	89	11

Sursa - Date prelucrate cu raportare la informațiile furnizate de Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011¹⁶

Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Bîrsa se ridică la 1.791 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistrau 1.920 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români (95,7%), cu o minoritate de romi (1,95%). Pentru 1,45% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (84,03%), dar există și minorități de penticostali (6,92%), bapțiști (4,47%) și adventiști de ziua a șaptea (1,4%). Pentru 1,79% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

¹⁶ Tab5. Populația stabilă pe sexe și stare civilă – județe, municipii, orașe, comune

Figura nr. 4

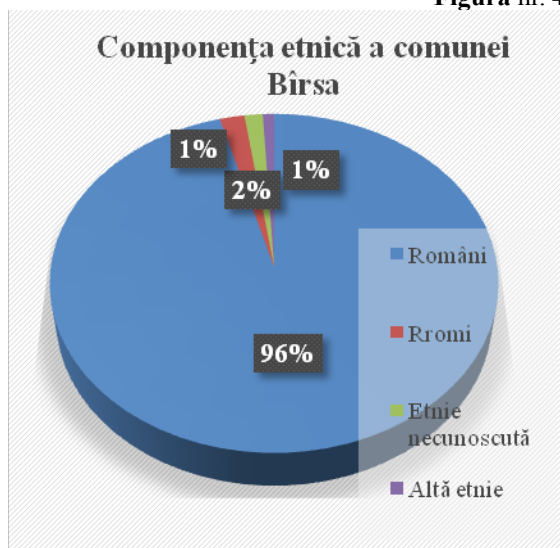


Figura nr. 5



Sursa - Date prelucrate cu raportare la informațiile furnizate de Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011

Conform datelor cuprinse în rezultatele recensământului din 2011 starea civilă a locuitorilor comunei Bîrsa se prezintă astfel: 861 sunt căsătoriti (429 bărbați și 432 femei), 594 sunt necăsătoriti (361 bărbați și 233 femei), 79 sunt divorțați (48 bărbați și 31 femei) iar 257 (42 bărbați și 215 femei) sunt văduvi.

Din aceeași sursă rezultă că 86 de persoane (43 bărbați și 43 femei) trăiesc în uniune consensuală.¹⁷ Raportat la forma de proprietate din totalul locuințelor înregistrate în comuna Bîrsa se consemnează un număr de 790 de locuințe convenționale, dintre care 787 locuințe aflate în proprietate majoritar privată, iar 3 imobile sunt în proprietate majoritară de stat.¹⁸

4.2. Mișcarea naturală a populației

Persoanele temporar absente (persoane aflate în detenție, studenții, persoane aflate sub serviciu militar/înrolate și persoane plecate peste granițele țării) cu durata de absentare mai mare de un an se reflectă în mișcarea naturală a populației.

Orice comunitate umană se caracterizează din punct de vedere cantitativ și structural prin existența a două trăsături ce o definesc și anume efectivul și generațiile care o alcătuiesc.

Aceste două trăsături se află într-un proces cotinuu de transformare, atât efectivul cât mai ales generațiile; în fiecare clipă se produce o modificare, fiecare an înregistrează noi generații, în timp ce cele existente se reduc ca urmare a mortalității.

Procesul acesta permanent de regenerare poartă denumirea de dinamică naturală.

În mod tradițional mișcarea naturală a populației are următoarele componente: natalitatea, mortalitatea și sporul natural. La rândul lor, fiecare din aceste componente poate fi tratată împreună cu anumite componente care pot fi analizate separat: fertilitatea, mortalitatea infantilă,

¹⁷ Tab5. Populația stabilă pe sexe și stare civilă – județe, municipii, orașe, comune

¹⁸ Tab2. Populație, gospodării, clădiri_RPL 2011 – localități

nupțialitatea și divorțialitatea. Totodată vom avea în vedere elemente care țin de speranță, respectiv durata de viață.

Situația demografică a Regiunii Vest are la bază evoluțiile negative ale celor trei componente care modelează numărul și structura pe vârste a populației (natalitatea, mortalitatea generală și migrația externă).

Reducerea numărului populației Regiunii Vest are o dublă sursă:

- a). scăderea naturală, prin schimbarea raportului dintre mortalitate și natalitate, în contextul situării natalității sub nivelul mortalității;
- b). menținerea mortalității generale și a celei infantile la niveluri înalte;
- c). reducerea ratei de creștere demografică și transformarea acesteia în creștere negativă;
- d). soldul negativ al migrației externe (al celei cunoscute și înregistrate statistic).

4.3. Forța de muncă locală

Agricultura reprezintă unul din domeniile ce susțin economia comunei Bîrsa, astfel că funcționarea acesteia este bazată pe suplimentarea activității cu forță de muncă disponibilă local, pentru a putea compensa nivelul de mecanizare foarte scăzut. La nivelul comunei Bîrsa cea mai mare parte a persoanelor o reprezintă populația ocupată în agricultură.

Diferența semnificativă dintre numărul mare de persoane ce sunt ocupate în agricultură și cele ce lucrează efectiv cu forme legale de lucru este rezultatul faptului că majoritatea populației lucrează în exploatații de tip familial, de tip subzistență și semi-subzistență, produsele agricole având utilizare în gospodăria proprie, nefiind valorificate pe piață. Sub aspectul nivelului de instruire, situația populației stabile de 10 ani la nivelul comunei Bîrsa se prezintă după cum urmează:

Tabelul nr. 3

Tabelul nr. 3											
Distribuție sexe	Total	NIVELUL INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT ABSOLVITE									
		Superior		Post-liceal și de maiștri	Secundar			Primar	Fără Școală absolvită		
		Total	din care:		Total	Superior			Total	din care:	
			Universitar de licență			Liceal	Profesion al și de ucenici				Persoane analfabete
Ambele sexe	1617	135	124	39	1172	306	185	681	246	25	15
Masculin	785	78	71	23	589	158	147	284	84	11	6
Feminin	832	57	53	16	583	148	38	397	162	14	9

4.4. Analiza SWOT

Puncte tari	Nivel relativ ridicat al gradului de calificare în anumite domenii ce țin de tradițiile locale Existența unor specialiști în domenii variate de activitate Ospitalitatea recunoscută a locuitorilor Număr relativ redus al inadaptaților social Rata infracționalității extrem de redusă Densitate demografică redusă, echivalentă cu cea la nivel județean și regional
Puncte slabe	Prezența fenomenului de îmbătrânire a populației cu aspect negativ asupra evoluției mediului economic Depopularea satelor Migrarea persoanelor tinere spre mediul urban și străinătate Existența unor familii care trăiesc la limita subzistenței datorită veniturilor scăzute sau inexistente Migrarea după anii '90 a populației în alte state europene Mentalitatea populației față de schimbare în general și reconversie profesională în special
Oportunități	Existența unor exemple de succes ale unor localnici cu inițiativă Posibilitatea accesării unor programe de finanțare guvernamentale pentru reconversie profesională și crearea de noi locuri de muncă pentru șomeri Grad redus de ocupare profesională, deci potențial important al forței de muncă locale, la salarii competitive la nivel regional (față de polii de creștere) Extinderea colaborării și implicarea organizațiilor neguvernamentale și a școlilor în programe comune de educație ecologică Existența unor spații și clădiri în conservare, posibil a fi utilizate de către întreprinzători pentru demararea unor afaceri locale Implicarea autorităților locale în problemele comunității, deschiderea la realizarea de parteneriate Elaborarea unei politici de atragere a acestui segment de emigranți (accesare de fonduri europene în domeniul turismului rural și al agroturismului)
Amenințări	Scăderea gradului de instrucție școlară a populației tinere Scăderea numărului persoanelor calificate, prin ieșirea acestora din viața activă Estomparea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului Creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă

5. Cultură și culte

19 Tab16. Populația stabilă de 10 ani și peste pe sexe, după nivelul de educație – județe, municipii, orașe, comune

5.1. Viața bisericească în comuna Bîrsa

Mărturii despre viața spirituală ortodoxă și existența bisericii de pe cursul mijlociu al Crișului Alb există începând cu secolul al XVI-lea. Toponimul „*Pap Kued*” (adică „*Cuiedi-ul Popii*”), între localitățile Cuied și Hodiș face dovada existenței unui preot care, oricum, nu putea fi fără o parohie. Satele acestor meleaguri aparțineau de Episcopia ortodoxă a Ineopolei (Ineu), unde în anul 1594 este amintit Vlădică Teodor urmat de Mateiu și Moise, apoi de Sava între anii 1605 – 1627, de nepotul său Lazăr Brancovici, în perioada 1628 – 1643, urmat de episcopul Isaia Diaconovici, cel care mută reședința episcopiei la Arad în anul 1706.²⁰

Prima biserică ortodoxă din Bîrsa, consemnată documentar înainte de anul 1720, s-a aflat pe vechea vatră a satului în locul numit mai târziu Gunoiște. Biserica cu hramul „*Bunavestire*” a fost vândută localității Minead după mutarea satului, în anul 1740 pe Dealul Crișului, în noua vatră. În locul ei s-a construit aici o altă biserică de lemn, mai mare.

În conscripția bisericilor din anul 1755, întocmită de episcopul Aradului, Sinesie Jivanovici, biserica figura ca foarte degradată. Satul avea 25 de case, iar preot era Ioan Popovici.



Imagine realizată în luna februarie 2016 – *Biserica ortodoxă din Bîrsa*

În anul 1812 s-a pus temelia pentru noua biserică. Învățătorul Iosif Țiucra notează în cronică sa că biserica s-a terminat și a fost sfințită la 6 decembrie 1823. Tot în acest an a fost demolată vechea biserică de lemn.

În fruntea parohiei se află parohul (preotul). De averea școlii și a bisericii se îngrijeau epitropii sau curatorii bisericii. La începuturi școala funcționa, de cele mai multe ori, în cadrul bisericii, preotul fiind și învățătorul comunei.

20 I. Godea, Bîrsa Comuna din Țara Zărandului, Monografie, ed. Mirador, Arad, 2012, p. 179

Clădirea școlii a fost lângă biserică, pe locul actualei grădinițe. Așa a fost și la Aldești, Hodiș și Voivodeni.

Pentru ambele instituții era un singur buget, școala fiind confesională. Biserica avea și un comitet parohial format din preot, epitropi și din câțiva oameni aleși și de credincioșii comunei.

Printre bunurile comunei s-au numărat, alături de icoane și obiectele de cult și cărți de cult, cumpărate de bîrsani pentru biserică, încă din secolul al XVIII-lea.

5.2. Bisericile comunei Bîrsa

5.2.1. Biserica ortodoxă din Aldești

Pe vechea vatră a satului, în partea de est spre Bîrsa a existat o biserică de lemn, cu hramul „*Bunavestire*” înregistrată în conscripția episcopului Sinesie Jivanovici din 1755, ca veche, dar nesfințită.

Satul avea 29 de case, iar preot era Giorgiu Tiucra.

Nu după multă vreme s-a construit o biserică nouă, care a continuat să existe până în anul 1844. Conform mărturiilor, la mijlocul secolului al XIX – lea s-a construit în Aldești o nouă biserică de piatră cu hramul „*Cuvioasa Paraschiva*”. Această biserică de piatră a fost mistuită de un incendiu cândva înainte de anul 1864, an în care începe edificarea unei noi biserici de piatră cu hramul „*Bunavestire*”.



Cu toate mențiunile de mai sus apreciem că un moment important în viața credincioșilor din Aldești a avut loc în 17 decembrie 2006, când a fost sfințită actuala biserică construită în locul celei de piatră, construită începând cu anul 1864.

5.2.2. Biserica ortodoxă din Hodiș

La mijlocul secolului al XVIII-lea satul Hodiș cu 35 de case nu avea biserică, localitatea fiind filie la parohia ortodoxă Cuied, unde servea ca preot Nestor Crăciunov. După 1755 în vremea preotului Gavril Bucatoș, începe construcția unei biserici de lemn cu hramul „*Învieirea Domnului*”, care a fost sfințită în anul 1759. După 1855, a fost construită o nouă biserică de lemn, cu hramul „*Întâmpinarea Domnului*”, care a fost sfințită de episcopul Procopie Ivașcovici, la 2 mai 1870.



În sfârșit, biserica de la 1870 a fost înlocuită în anul 1930 cu actuala biserică de caramidă, cu hramul „*Pogorârea Sf. Duh*”²¹.

5.2.3. Biserica ortodoxă din Voivodeni

Conscriptia din 1755 menționează la Voivodeni, „*o biserică de lemn veche*” cu hramul „*Întâmpinarea Domnului*”. În anul 1844 această biserică nu mai exista, localitatea fiind filie la parohia Aldești. În 1858 a fost sfințită o alta biserică, tot de lemn, cu hramul celei vechi. În anul 1902, aceasta a fost demolată, în locul ei fiind construită actuala biserică de zid, cu hramul „*Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul*”, sfințită la 7 decembrie 1903.

5.2.4. Biserica baptistă din Bîrsa

La români baptismul a pătruns la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea pe doua căi distincte. Din Germania, prin Ungaria, s-a răspândit și în Transilvania.

O altă cale a fost situația în care mulți români care emigraseră în America au cumpărat pământ, devenind oameni de bază în localitățile lor. Cei mai numeroși sunt cei de la Buteni și Curtici. Aici au apărut și primele lor biserici.

La finele secolului al XIX-lea Teodor Sida din Buteni a venit la Bîrsa, în casa lui Teodor Aliman și a vestit Evanghelia mântuirii prin credința în Isus Hristos, unui mic grup de oameni. Aceștia l-au primit pe Isus ca Domn și Mântuitor personal și au fost botezați la Buteni în 1898 de către misionarul Mihai Cornea.

La conferința pastorală ținută la Buteni în perioada 7-14 aprilie 1900 a fost menționată și Biserica Baptistă din Bîrsa.

Primul loc de închinare a fost într-o casă de pe locul numit Dâmbușor. Casa de rugăciune a fost construită în anul 1907 și renovată din temelie în 1989-1990. Primul botez s-a oficiat de către Mihai Cornea la Bîrsa în anul 1910. Primii slujitori ordinați (hirotonisiți): Traian Halic (1905) și Iojița Indreica (1947).

Până în 1992, Biserica Baptistă Bîrsa a fost condusă de pastori coordonatori din Buteni și Sebiș.

În 29 noiembrie 1992 a fost ordonat Ioan Aliman ca pastor pentru bisericile din Bîrsa, Aldești și Hodiș. Pastorul Aliman este născut în Bîrsa și și-a dovedit dragostea pentru comunitate în nenumărate rânduri, oferind pachete și alte daruri școlii generale, ducând zeci de copii în tabere și învățându-i muzică (corală și instrumentală). Este licențiat în teologie, căsătorit și are 3 fete. În anul 2002 a fost ales vicepreședinte al Comunității Baptiste de pe Valea Crișului Alb. Corul mixt a fost inițiat în 1913 de către Petru Aliman, fanfara l-a avut ca prim dirijor pe Simion Aliman (1922).

În Biserica Baptistă din Bîrsa activează: corul copiilor (din anul 2000), orchestra de mandoline (din anul 2003) și fanfara (din anul 2005). Biserica Baptistă nu practică prozelitismul, cei ce vin și frecventează biserica o fac din propria convingere.

În prezent biserica numără 50 de membri și mai mulți simpatizanți. La Hodiș biserica baptistă a fost ridicată în anul 1948 de către ctitorul Teodor Gomoii, în timp ce biserica din Aldești a fost ridicată în anul 1920, urmând ca în anul 2006 să se extindă.

21 Pavel Vesa, *Biserici de mir arădene între tradiție și modernitate*, Editura Mirador, Arad, 2000, p. 136

5.2.5. Biserica penticostală din Bîrsa

La Bîrsa (1996) și la Aldești (1990) exista 2 biserici penticostale care au fost construite după 1989. Pe lângă enoriași, la slujbele religioase participă și instrumentiști (mandolină, chitară, orgă) de mare talent și coruri de copii. Printre pastorii care s-au remarcat în construirea și modernizarea bisericilor penticostale se numără Ioan Crișan, Roman Miclea, Solomon Mariș, Teodor Dronca și Petru Igaș.

5.3. Distribuția confesională a populației

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (84,03%), dar există și minorități de penticostali (6,92%), bapțiști (4,47%) și adventiști de ziua a șaptea (1,4%). Pentru 1,79% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

5.4. Analiză SWOT

Puncte tari	Existența lăcașelor de cult pe confesiuni Spiritualitate și credință puternic înrădăcinate
Puncte slabe	Clădiri afectate de uzură Lipsa investițiilor
Oportunități	Reabilitarea bisericilor din sate
Amenințări	Îmbătrânirea populației din sate Erodarea clădirilor

6. Educație în comuna Bîrsa

6.1. Viața școlară a comunei Bîrsa. Evoluție de-a lungul timpului

Marcă a identitarului fiecărei comunități, Școala a evoluat sub auspiciile factorilor legislativi, economico-politici, sociali, demografici, mentali. Ea a ajuns, datorită eforturilor conjugate ale autorităților statului cu cele comunitare, o instituție cultural-educativă ce dispunea de un local propriu, o bază logistică, învățători și elevi. Inițial, acesta a fost locul de transmitere a unor informații cu caracter general. Mai târziu, când întreaga comunitate era prezentă la serbări și festivități ea a fost centrul de difuzare al valorilor cultural-naționale. A contribuit la formarea tinerelor generații și la perpetuarea valorilor culturale și spirituale.

Sinodul Bisericii ortodoxe din Transilvania, ținut în anul 1675, a adoptat hotărârea ca fiecare preot, după terminarea slujbei bisericești să țină cursurile cu copii în localul bisericii. Din lipsă de învățători, această hotărâre s-a aplicat și pe valea Crișului Alb, până la începutul secolului al XIX-lea, când la Arad se înființează Preparandia (1812).

În secolul al XVIII-lea, instituția școlară intră în proces de organizare pe măsură ce zona este ocupată de către austrieci, astfel încât s-au creat organisme care să se ocupe de înființarea școlilor și uniformizarea învățământului (Directoratul Școlar de la Oradea, Comisie Școlară, inspectori școlari).

Astfel, Consiliului locotenențial al comitatului Arad i s-a cerut să înființeze școli și să le asigure cu cadre didactice, dar să aibă în vedere și creșterea frecvenței școlare.

În perioada următoare, au fost emise noi legi de organizare a învățământului, printre care și „*Ratio educationis*” care a stabilit rețeaua unităților de învățământ. Astfel, erau școli sătenești (triviale), școli orășenești mici și școli orășenești mari²². Obiectele de învățământ au fost gândite în funcție de specificul procesului instructiv-educativ. În instituțiile de învățământ sătenești se predă religia și regulile morale, cititul, scrisul, socotitul; în cele orășenești, unde învățau copii meseriașilor s-au prevăzut materii de studiu pentru pregătirea practică; în cele orășenești mari, se învăța, pe lângă disciplinele menționate, geografia, istoria, desenul, geometria, economia casnică, elemente de limba latină.

Procesul instructiv-educativ a fost organizat pe cinci trepte: școli primare naționale, școli latine sau gramaticale; gimnazii și arhigimnazii; academii regești; universitatea regală.

Întreaga rețea a comitatului Arad a fost subordonată Districtului Școlar Oradea.

Prin „*Norma Regia*”, promulgată în 1781, s-a acordat comunităților naționale dreptul de a deține școli și biserici proprii. În anii ce au urmat, prin decretele imperiale din 1782 și 1783, s-au căutat soluții de punere în aplicare a prevederilor legislative anterioare, pentru asigurarea susținerii și funcționării sistemului de învățământ.

Pe baza dispozițiilor din 12 decembrie 1786 au fost încheiate contracte școlare, care stipulau obligațiile domnilor de pământ și a comunelor de a construi școli, care, în afară de locuința învățătorului, trebuiau să dispună de o sală de clasă spațioasă și luminoasă. Nobilii proprietari suportau cheltuielile de construcție, iar comuna asigura resursele umane și transportul.

Consiliul locotenențial comitatens arădean a înaintat Cancelariei Aulice, în 26 martie 1789, 48 de contracte școlare, pe care Iosif al II-lea le-a aprobat în 6 mai același an. Printre instituțiile de învățământ consemnate se numărau și cele din Aldești și Bîrsa.

După moartea împăratului Iosif al II-lea, învățământul a înregistrat un regres în condițiile în care autoritățile comitatense arădene, în aprilie 1790, sub presiunea nobiliară, au declarat nule contractele școlare.

Perioada confuză a fost aplanată de autoritățile vieneze care au continuat să susțină edificarea unor instituții de învățământ și, prin aceasta, să contribuie la stimularea frecvenței școlare.

Consiliul locotenențial arădean, în 1795, a prevăzut, în instrucțiunile sale, ca școala să fie construită în apropierea bisericii, să fie asigurată locuința pentru învățător și salarizarea stabilită conform contractului școlar (maxim 120 fl. – minim 100 fl.).

22 Vasile Popeangă, Un secol de activitate școlară, p. 12, 18

„*Nova Ratio educationis*”, emisă în 1806, a menținut activitatea educativă diferențiată pe categorii sociale, însă cercurile politice statale nu au arătat același interes în susținerea rețelei școlare.

Astfel, Consiliul locotenențial a fixat criteriile de desemnare a învățătorilor și faptul că nu puteau funcționa fără aprobarea nobililor. Subordonarea dascălului preoțimii și nobilimii nu a fost lipsită de incidente. Ca o manifestare a solidarității profesionale, 47 de învățători din părțile arădene au solicitat autorităților școlare și clericale de la Karlowitz, „*libera folosire a școlilor*”, înzestrarea cu material didactic și numirea lui I. Opriș ca inspector școlar în districtul Oradea. Ca un prim rezultat, I. Opriș a fost desemnat de către directorul școlar George Tokodi ca inspector interimar²³.

Acesta, ajutat de către Uros Nestorovici, inspectorul școlar suprem, au ajutat punerea în aplicare a planului de reorganizare a școlilor naționale românești prin Rezoluția imperială din 29 august 1812, prin care se stipulau mai multe lucruri, printre care: comunitățile aveau sarcina de a construi instituții de învățământ, alegerea și desemnarea învățătorilor se făcea cu acordul comunității iar beneficiile și obligațiile părților erau consemnate în contractele școlare încheiate între învățător, directorul școlar sau comunitate și potentatul locului.

În deceniul trei al veacului al XIX-lea, dascălul Petru Țiucra din Bîrsa, potrivit unei situații școlare din anul școlar 1823-1824, instruia 12 copii la clasa I, 11 copii la clasa a II – a și 28 de copii la clasa a III-a. Edificiul școlar din lemn a fost construit în anul 1826, pe vremea învățătorului Teodor Mihulin.

Dascălul Iosif Țiucra se ocupa în 1842 de educația a 16 copii, iar anul următor 40 de elevi frecventau cursurile.

La școala din Aldești, în anul școlar 1841-1842, învățătorul Ioan Verșigan se ocupa de educația a 15 elevi, numărul lor crescând la 19 în anul următor.

În perioada pașoptistă școlile din Aldești, Bîrsa și Hodiș au făcut parte, potrivit statisticilor școlare din 26 octombrie 1852, din protopopiatul Buteni, păstorit de T. Bucatos. În acel an la Aldești, învățătorul Gheorghe Latco instruia 15 elevi; la Bîrsa și-a continuat activitatea didactică Iosif Țiucra, care se ocupa de educarea a 47 de elevi, iar la Hodiș 16 elevi învățau carte cu Sinesie Bucatoș.

Planul de învățământ pentru anul școlar 1863-1864 cuprindea 12 obiecte de studiu: Rugăciunea, Catehismul, Istoria Bibliei, Legendarul, Citirea cu litere, Citirea germană, Citirea ungară, Ceaslovul, Psaltirea, Aritmetica, Îndeletnicirea în scrisoare, Cântarea națională și bisericească și Moralitatea. Manualele școlare erau tipărite la Viena, iar anul școlar debuta la 1 octombrie și se încheia în 18 august, când începea vacanța.

Învățământul avea să cunoască evoluții și transformări profunde în intervalul 1867-1918, odată cu dualismul austro-ungar, astfel construindu-se mai multe școli și asigurându-se condiții decente pentru învățători dar, observându-se o deplasare treptată dinspre scopul educativ al învățământului spre cel politic.

23 Vasile Popeangă, Un secol de activitate școlară..., p. 41-42, 46-51

Astfel, fiecare comunitate a făcut eforturi pentru a susține instituțiile școlare, pentru a asigura un trai decent învățătorilor dar și pentru a asigura materialele didactice necesare elevilor și pentru a susține prezența acestora la cursuri.

Potrivit unui document din 18 februarie 1869, învățătorul din Aldești, Teodor Cordea se ocupa de instruirea a 35 de elevi, Iosif Țiucra din Bîrsa, de 80 de elevi, Dimitrie Hui din Hodiș, de 18 elevi, iar cei 25 de elevi din Voivodeni frecventau Școala din Aldești.²⁴

La Aldești-Voivodeni în anul 1873 urmau cursurile 31 de băieți și 15 fete cu vârste cuprinse între 6-12 ani și 16 băieți și 12 fete cu vârste de 12-15 ani. Ei erau instruiți de învățătorul Dimitrie Mihuțiu care era în primul său an de învățământ.

Analiza datelor furnizate de recensămintele din 1880, 1900 și 1910, în contextul apariției unor prestigioase instituții de cultură și formării unor cunoștințe active în susținerea activității școlare din mediul rural și urban, conturează imaginea unei lumi moderne cu valori și mentalități în schimbare.

În localitățile Aldești, Bîrsa, Hodiș și Voivodeni numărul și procentul știutorilor de carte a sporit considerabil din 1880 până în 1910.

De-a lungul anilor Școala din Bîrsa și-a continuat existența. Școala construită în 1870 a funcționat până în 1937, după care s-a mutat în altă clădire.

În anul 1950 s-a construit o Școală nouă, unde au funcționat clasele I-IV și grădinița până în anul 1990.

Actuala instituție de învățământ preșcolar a fost construită între 19 septembrie 2006-19 august 2007. Ea a fost sfințită în prezența primarului Avram Ciev, a senatorului de Arad, Nicolae Ioțcu și a președintelui Consiliului Județean Arad, Iosif Matula.

În anul școlar 2015-2016, în cadrul Școlii Gimnaziale Bîrsa au fost încadrați 18 profesori (personal didactic), 1 administrator de patrimoniu (personal didactic-auxiliar) și 5 muncitori (personal nedidactic).

6.2. Situație actuală

În comuna Bîrsa în anul școlar 2014 – 2015 au funcționat 1 Școală - Școala Gimnazială Bîrsa și 2 grădinițe una în localitatea Bîrsa – Grădinița cu program normal PN Bîrsa și cealaltă în localitatea Aldești – Grădinița cu program normal PN Aldești.

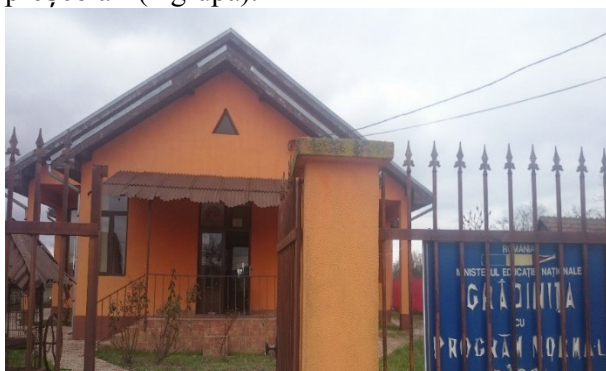
24 Vasile Popeangă, Școala Românească din părțile Aradului în perioada 1867-1918, Arad, 1976, p. 220-221



Imagine realizată în luna februarie 2016 - **Școala Gimnazială Bîrsa, județul Arad**

În cadrul Școlii Gimnaziale Bîrsa în anul Școlar 2014 – 2015 au fost înscriși 71 de elevi în învățământul primar și 60 de elevi în învățământul gimnazial.

În același an școlar, 2014 – 2015 în Grădinița cu program normal PN Bîrsa au fost înscriși 31 preșcolari (2 grupe) iar în Grădinița cu program normal PN Aldești au fost înscriși 27 de preșcolari (1 grupă).



Grădinița cu program normal PN Bîrsa oferă condiții deosebite pentru desfășurarea procesului instructiv-educativ.

În ceea ce privește Grădinița cu program normal PN Aldești se are în vedere realizarea de lucrări de modernizare a imobilului, în special de reparații la șarpantă și dotarea grădiniței cu mobilier adecvat și cu echipamente și instrumente de lucru moderne.

Imagine realizată în luna februarie 2016

Grădinița cu program normal PN Bîrsa, județul Arad



6.3. Managementul Școlar

Începând cu anul școlar 2010 - 2011 managementul Școlar la nivelul comunei Bîrsa este asigurat de doamna Director Toda Mariana (profesor de religie ortodoxă).

Având în vedere prioritățile instructiv-educative pe parcursul unui an școlar au fost efectuate o serie de activități suport vizând realizarea următoarelor obiective:

- constituirea claselor
- efectuarea transferurilor
 - organizarea și desfășurarea examenelor și validarea rezultatelor de corigență, cât și a situației școlare
- elaborarea orarului
- întocmirea planului managerial
- numirea membrilor Consiliului de Administrație
- avizarea disciplinelor opționale etc.

Imagine realizată în luna februarie 2016 - *Doamna Director Toda Mariana*

În cursul anului școlar 2014 – 2015 au fost efectuate inspecții pentru susținerea și promovarea în grad a personalului didactic, s-au desfășurat ședințele și întâlnirile periodice ale comisiilor metodice, au fost efectuate asistențe la clasă, în urma cărora majoritatea cadrelor didactice stăpânesc bine materia și aplică metodele didactice potrivite.

Astfel, la nivelul Școlii Gimnaziale Bîrsa s-au stabilit următoarele obiective generale²⁵:

- ✓ dezvoltarea instituțională, prin îndeplinirea obiectivelor specifice, prevăzute în Lista obiectivelor specifice;
- ✓ evaluarea instituțională, respectiv evaluarea personalului din cadrul unității școlare dar și a elevilor, prin îndeplinirea obiectivelor specifice;
- ✓ eficacitatea instituțională;
- ✓ managementul calității;
- ✓ managementul activității Directorului Școlii Gimnaziale Bîrsa;
- ✓ asigurarea comunicării, atât în cadrul instituției, cât și cu ceilalți parteneri;
- ✓ formarea și dezvoltarea profesională, atât a managerului, cât și a personalului din subordine;
- ✓ realizarea unei funcții manageriale eficiente printr-o planificare, realizare și monitorizare permanentă, implicând și Comisia de evaluare a calității;
- ✓ creșterea calității educației printr-o pregătire permanentă a cadrelor didactice și aplicarea metodelor și mijloacelor moderne de predare;
- ✓ menținerea și îmbogățirea parteneriatelor existente, demararea unor activități extracurriculare noi și diversificate, în contextul politicii educaționale a școlii;
- ✓ îmbunătățirea condițiilor materiale prin obținerea de fonduri.

25 L 02/16.09.2015 - *Obiectivele generale în cadrul Școlii Gimnaziale Bîrsa. Activități desfășurate în vederea atingerii obiectivelor* din cadrul Sistemului de Control Intern Managerial la nivelul Școlii Gimnaziale Bîrsa.

În ceea ce privește obiectivele specifice²⁶ la nivelul Școlii Gimnaziale Bîrsa au fost stabilite următoarele:

- ✓ proiectarea activității manageriale conform noilor standarde de referință și indicatori de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității;
- ✓ coordonarea/organizarea și evaluarea activității personalului didactic/nedidactic/ didactic auxiliar;
- ✓ monitorizarea întocmirii și completării tuturor documentelor Școlare;
- ✓ evaluarea modului de realizare a tuturor activităților didactice, administrative, contabile și de secretariat.

Personalul didactic încadrat în Școala Gimnazială Bîrsa este următorul:

Tabelul nr. 4

	Total posturi/ catedre	Debutant	Din care ocupate cu personal care are gradul:				
			Definitiv	Gradul II	Gradul I	Doctor în Științe	Necalificat
Profesor	10	1	1	2	6	0	0
Profesor învățământ primar	4	0	0	2	2	0	0
Profesor învățământ preșcolar	3	0	1	0	2	0	0
Institutor învățământ primar	1	0	1	0	0	0	0

Sursa - Statul de personal al Școlii Gimnaziale Bîrsa – luna octombrie 2015

Printre rezultatele Școlare obținute urmare a managementului existent la această dată, precizăm nivelul de promovabilitate Școlară. Astfel, în anul Școlar 2014 – 2015 din cei 60 de elevi înscriși în învățământul gimnazial doar 2 elevi nu au promovat clasa, 58 de elevi fiind declarați promovați (obținându-se astfel un procent de promovabilitate de 96,67%) în timp ce în cazul învățământului primar toți cei 71 elevi au fost promovați, de unde o rată de promovabilitate de 100%.

Ne putem mândri și cu faptul că dintr-un număr de 13 elevi care au susținut testele naționale de evaluare 7 copii au obținut note peste 7. Ni s-a comunicat de către doamna Director Toda Mariana

²⁶ L 03/16.09.2015 - Obiectivele specifice în cadrul Școlii Gimnaziale Bîrsa. Activități desfășurate în vederea atingerii obiectivelor din cadrul Sistemului de Control Intern Managerial la nivelul Școlii Gimnaziale Bîrsa.

faptul că în vederea atingerii unor rezultate deosebite la învățătură și pentru păstrarea disciplinei Școlare s-a menținut de către personalul didactic o relație permanentă cu părinții, materializarea acestei comunicări fiind organizarea de lectorate, consultații săptămânale cu părinții, inclusiv de vizite la domiciliul elevilor.

Din comunicarea avută cu doamna director, în ceea ce privește activitatea specifică, arătăm că în cadrul activităților curriculare, extracurriculare și extrașcolare activitatea instructiv-educativă s-a centrat în egală măsură pe formarea capacităților intelectuale de bază, a atitudinilor și comportamentelor dezirabile la preșcolari, calitatea acestor performanțe asigurându-se prin utilizarea preponderentă a unor metode interactive, participative, precum și prin raportarea problematicei la experiențele copiilor.



Imagini realizate în luna februarie 2016

În ceea ce privește activitatea viitoare se are în vedere desfășurarea de activități instructiv-educative care să conducă la rezultate eficiente în planul învățării și al rezultatelor deosebite la teze, dar și de pregătire și recuperare pentru clasele terminale.

Se au în vedere și următoarele măsuri:

- îmbunătățirea calității actului didactic;
- susținerea accesului la perfecționare a personalului didactic;
- semnarea mai multor parteneriate școlare.

6.4. Analiză SWOT

Puncte tari	Management Școlar adecvat în unitățile de învățământ public Implementarea programelor de integrare a copiilor de alte etnii în unitățile învățământului obligatoriu Existența unor programe de finanțare din fonduri nerambursabile care susțin componenta instructiv-educativă și demersurile de alfabetizare și de integrare a copiilor din clase sociale defavorizate sau de alte etnii
Puncte slabe	Populația școlarizată în învățământul primar și învățământul gimnazial în scădere datorită scăderii demografice a populației Existența clădirilor școlare afectate de uzură Gradul de acoperire relativ ridicat al posturilor didactice ocupate de

	suplinitori
Oportunități	Reabilitarea Școlilor din comună Amenajarea spațiilor de joacă pentru copii în toate satele Amenajarea unui teren multifuncțional prevăzut cu vestiare, bănci de rezervă, bănci pentru public Combaterea fenomenului de abandon Școlar Construirea unui nou cămin cultural Construirea unei bibliotecii și dotarea acesteia Atragerea de sponsorizări pentru sporirea numărului de cărți din bibliotecă existentă în prezent în Școala din localitatea Bîrsa cu un fond de carte de aproximativ 3400 cărți/titluri Modernizarea și dotarea cu mobilier adecvat activității educaționale a unităților de învățământ de pe raza comunei Amenajarea curților interioare ale unităților de învățământ Educație rutieră pentru elevi cu sprijinul poliției locale Formarea cadrelor didactice și a resurselor umane din unitățile de învățământ Achiziționarea unui microbuz pentru transportul elevilor Dotarea cu materiale didactice a unităților de învățământ Asigurarea condițiilor pentru formarea profesorilor, a formatorilor și a altor categorii de personal care lucrează cu persoane cu risc de părăsire timpurie a Școlii, în parteneriat cu furnizorii de formare și/sau Casa Corpului Didactic Derularea în cadrul unităților Școlare a programelor de tip „a doua șansă” pentru reintegrarea în educație a celor care au părăsit de timpuriu Școala (inclusiv activități de alfabetizare), în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Organizarea la nivel local a unor competiții sportive (concursuri/întreceri) pentru elevi pe diferite ramuri sportive
Amenințări	Reducerea populației Școlare datorită declinului natalității la nivel de comună Tendința de reducere a exigenței în procesul de evaluare didactică Buget încă insuficient alocat învățământului public generând fenomene de dotare materială la limita necesarului unităților sau recurgerea la finanțare paralelă prin aportul familiilor

7. Cadru social

7.1. Sănătate și asistență socială (infrastructură, resurse umane)

Din punct de vedere social și economic, sănătatea reprezintă o problemă majoră și complexă cu însemnătate pentru dezvoltarea generală economică și umană. Sănătatea este o prioritate pentru cetățenii europeni care se așteaptă să fie protejați împotriva bolilor și potențialelor riscuri de îmbolnăvire, la domiciliu, la locul de muncă și atunci când călătoresc.

Aceste aspecte implică o serie de subiecte, de la protecția consumatorului (siguranța alimentară), la siguranța la locul de muncă și politicile sociale și de mediu. Problemele de sănătate publică sunt

legate de cele de dezvoltare socio-economică. Oamenii sănătoși sunt în general mai productivi și reprezintă o valoare adăugată pentru economie.

Mai mult, boala nu numai că duce la pierderi de producție, dar constituie, de asemenea, o povară financiară pentru sistemul de sănătate. Pe de altă parte, o mai bună îngrijire a sănătății poate avea ca rezultat un număr mai mare de persoane în vârstă care sunt dependente de sistemul de asistență socială.

Populația este afectată în cursul vieții de boli contagioase (precum TBC, hepatită, sifilis, HIV/SIDA), de boli netransmisibile (asociate de regulă procesului de îmbătrânire), precum și de unele cauze externe (de exemplu accidente).

La nivel NUTS III (județe), se observă existența disparităților inter-regionale în funcție de categoria de boli. În ceea ce privește bolile hipertensive, cele mai multe cazuri s-au înregistrat în județul Hunedoara (60.059, 36,9% din totalul cazurilor din regiune) și în județul Timiș (58.983, 36,3%). În județul Arad se remarcă o incidență a acestor boli semnificativ mai mică, fiind înregistrate cele mai puține cazuri (5.702, 3,5% din totalul regional).

Bolile cerebro-vasculare sunt mai numeroase în Timiș (30,2% din totalul regional), în timp ce în Caraș-Severin numărul lor este la aproape jumătate față de Timiș (15,3% din totalul regional). Cele multe cazuri de boli pulmonare cronice sunt în Hunedoara (33,8% din totalul pe regiune) și Arad (27,2% din totalul pe regiune).

În ceea ce privește cancerul, cele mai multe cazuri sunt în județul Timiș (36,9%), urmat de Arad și Hunedoara (cu 24,5% respectiv 24,1%).

Dacă ne raportăm însă la numărul total de locuitori ai județelor, se constată faptul că în județul Hunedoara este cea mai mare incidență a bolilor cerebro-vasculare, hipertensive și pulmonare cronice (1,91%, 12,97% și 2,51% din totalul populației județului), în județul Arad este cea mai mare incidență a bolnavilor de TBC (0,12% din totalul populației), iar cancerul are cea mai mare incidență în Arad și Timiș (0,32% din totalul populației).

Tabelul nr. 5

2010	TBC	Cancer	Boli cerebrovasculare	Boli hipertensive	Boli Pulmonare Cronice
România	19.294	59.034	284.096	2.097.253	324.880
Regiunea Vest	2.050	5.943	31.471	162.606	34.379
Arad	540	1.458	8.311	5.702	9.352
Caraș-Severin	352	863	4.812	37.862	5.161
Hunedoara	389	1.432	8.859	60.059	11.610
Timiș	769	2.190	9.489	58.983	8.256
% regiune în România	10,6	10,1	11,1	7,8	10,6

Sursa - *Raportul CAS 2012*

În medie în regiune sunt înscrși 1393 pacienți la un medic de familie, dar există diferențe în acest

sens între cele 4 județe ale regiunii. Astfel, cel mai mic număr de pacienți pe medic de familie se înregistrează în județul Arad (1269) și în Timiș (1299), în timp ce în județele Caraș-Severin și Hunedoara numărul pacienților înscriși la un medic de familie este mai ridicat, fiind de 1557 în Caraș-Severin, respectiv 1611 în Hunedoara.

Tabelul nr. 6

Denumire indicator	2009				2010				2011			
	AR	CS	HD	TM	AR	CS	HD	TM	AR	CS	HD	TM
Număr de medici de familie în contract cu CAS	267	167	246	425	302	168	251	486	237	165	250	471
Număr persoane asigurate înscrise pe listele medicilor	424.627	272.735	408.217	622.323	407.325	269.322	407.403	630.047	376.762	256.911	402.687	611.531
Număr medici de specialitate în ambulatorii aflați în contract cu CAS	266	105	233	714	214	125	233	734	232	123	252	852
Număr laboratoare analize medicale	23	14	23	37	20	11	13	25	17	11	12	25
Număr laboratoare radiologie și imagistică medicală	4	8	1	8	7	7	8	14	4	7	1	18
Număr laboratoare, analize medicale, radiologie și imagistică medicală, explorări funcționale	3	1	10	12	1	1	1	1	1	1	4	4
Număr beneficiari îngrijiri medicale la domiciliu	423	163	84	345	584	141	61	263	734	111	111	409
Număr servicii de îngrijiri medicale la domiciliu	133.283	29.648	20.849	173.415	63.345	11.977	10.509	118.906	77.470	14.405	13.102	154.959

Sursa - **Raportul CAS 2012**

Numărul de paturi de spital din Regiunea Vest a scăzut cu 290 la 100.000 locuitori în perioada 2000-2010, cu o rată anuală de 2,5%. Deși mai rapidă, tendința este coerentă atât cu nivelul național (-1,8%), cât și cu ceea ce se întâmplă la nivelul U.E. (1,7%).

S-ar părea că acest lucru a fost legat de o schimbare în modul de finanțare al spitalelor, respectiv indicatorul care justifică resursele atrase de la bugetul de stat era numărul de paturi, și a condus la închiderea forțată de paturi din multe spitale în care acesta era inclus în cheltuielile spitalicești.

Se constată totodată faptul că există câteva diferențe între județele din Regiunea Vest în ceea ce privește numărul de paturi de spital iar aceste diferențe sunt în creștere. Cel mai mare număr de paturi de spital este înregistrat în Timiș – 803 la 100.000 de locuitori, reprezentând 117,9% din media regională, în timp ce numărul cel mai scăzut este în Arad – 522 (76,7% din media regională).

Numărul mai ridicat de paturi la 100.000 de locuitori din județul Timiș comparativ cu celelalte județe ale regiunii poate fi însă justificat prin faptul că Timișoara reprezintă un centru universitar

de tradiție în medicină, având un număr mai mare de spitale cu tehnologie în domeniu performantă și medici de renume, fapt ce atrage și un număr mai mare de pacienți din toate județele regiunii și chiar din afară. Toate județele sunt în concordanță cu tendința de scădere înregistrată la nivel regional (2,1% - 3,8% scădere medie anuală) pentru perioada 2000 – 2010.

Locuitorii comunei Bîrsa beneficiază de serviciile de specialitate asigurate în două spitale aflate în zonă și anume Spitalul de Boli Cronice Sebiș²⁷ și Spitalul Orășenesc Ineu²⁸.

Spitalul Orășenesc Ineu reprezintă una din unitățile sanitare ale județului Arad, pusă în funcțiune în anul 1855. În baza Deciziei nr. 306 din 30 iunie 1973 Consiliul popular al județului Arad înființează spitalul din Ineu asigurând asistența medicală de specialitate pentru locuitorii de pe raza orașului Ineu.

Pe baza Hotărârii nr. 90 din 22.06.2010 a fost transferat managementul asistenței medicale al Spitalului Orășenesc Ineu către Consiliul Local Ineu. Din luna decembrie 2010 spitalul funcționează într-o clădire nouă cu suprafață desfășurată de 7.000 mp, pe un teren de 16.735 mp având în structura sa clădiri moderne, unipavilionare.



Spitalul Orășenesc Ineu

Spitalul Orășenesc Ineu este un spital general, cu o structură complexă de specialități medico-chirurgicale care asigură urgențele și acordă asistență medicală de specialitate. În anul 2013 prin Ordinul Ministrului Sănătății 347 din 7 martie 2013 prin care s-a modificat OMS 424 din 13 mai 2011 devine Spital Orășenesc, de categoria IV. Spitalul are următoarea structură, în conformitate cu Ordinul Ministerului Sănătății 519/20.05.2010 și completată cu adresa 51682/VVP/611 din 26.10.2012:

Tabelul nr. 7

Nr. Crt.	SECȚIA	Nr. de paturi
----------	--------	---------------

²⁷ A se consulta <http://spitalsebis.tripod.com/>

²⁸ Mai multe informații se pot găsi la adresa <http://www.spital-ineu.ro/>

Sursa - www.spital-ineu.ro/

Totodată Spitalul Orășenesc Ineu dispune de săli operatorii, sală de sterilizare, farmacie, laborator analize medicale, laborator radiologie și imagistică medicală, laborator de recuperare, medicină fizică și balneologie, Compartiment de prevenire și combatere a infecțiilor nozocomiale, Cabinet TBC ambulator, Cabinet de Planning Familial.

În cadrul spitalului este amenajat un ambulator integrat cu cabinete în specialitățile: medicină internă; chirurgie generală; obstetrică ginecologie; pediatrie; ortopedie și traumatologie; recuperare medicală.

Analiza activității medicale a Spitalului relevă faptul că în anul **2012** s-au realizat un număr de:

- ✓ **3188 externări bolnavi acuți și cronici;**
- ✓ **2388 externări în spitalizare de zi;**
- ✓ **8548 consultații în unitate de primire a urgențelor;**
- ✓ **5049 consultații în Ambulatoriul integrat.**

Evoluția numărului de externări în regim de spitalizare continuă are un trend descrescător, în 2012 se înregistrându-se o scădere a numărului de externări cu 280 față de 2009.

În condițiile păstrării duratei medii de spitalizare aproximativ constantă – 7,0 în 2009 și 7,77 în 2012, evoluția descrescătoare a numărului de externări conduce la o scădere a ratei de utilizare a paturilor de la 78,67 % în 2009 la 68,40% în 2012.

Populația orașului Sebiș dar și a comunelor învecinate Buteni, Cărand, Chisindia, Dezna, Ignești, Moneasa inclusiv Bîrsa, beneficiază și de serviciile publice medicale ale Spitalului de Boli Cronice Sebiș.

În cursul anului 2015 Primăria orașului Sebiș a implementat proiectul *Reabilitare, dezvoltare și modernizare ambulatorii ale Spitalului de Boli Cronice Sebiș, cod SMIS 29609*, proiect care a vizat printre alte obiective și să evite deplasările de populație în alte centre urbane din județ sau țară pentru a beneficia de servicii publice medicale superioare prin achiziționarea de echipamente noi medicale și de mobilier specific adaptat.

Urmare a implementarii proiectului inclusiv locuitorii comunei Bîrsa beneficiază de condiții superioare în cabinetele de specialitate ale spitalului în care se acordă consultații medicale de înaltă calitate și siguranță a serviciului medical ca urmare a lucrărilor de intervenție în spațiul destinat ambulatorului și a eficientizării termice a acestuia.

Spitalul de Boli Cronice Sebiș dispune în prezent de următoarele cadre medicale:

- Medici primari – 4
- Medici specialiști – 2
- Medici rezidenți – 2
- Alte persoane cu studii superioare – 2
- Personal mediu sanitar – 30

Și de personal auxiliar sanitar în număr de 22 persoane.

Urmare a implementării Proiectului nr. **V/38/3/3.1/632/15.10.2010** - *Reabilitare, dezvoltare și modernizare ambulatorii ale Spitalului de Boli Cronice Sebiș, cod SMIS 29609* finanțat prin Programul Operațional Regional 2007 – 2013, Axa prioritară 3, Domeniul major de intervenție 3.1 Spitalul de Boli Cronice Sebiș s-au atins o serie de rezultate ai căror beneficiari sunt inclusiv locuitorii comunei Bîrsa.

- Înființarea a 4 noi cabinete de specialitate în cadrul ambulatoriului cu specialitățile medicină internă, neurologie, recuperare medicină fizică și balneologie, pediatrie.

- Reabilitarea și reconfigurarea corpului de clădire unde este relocat ambulatoriul

- Înzestrarea celor 5 cabinete de specialitate și 4 săli de tratamente cu echipament medical și mobilier specific medical necesar creșterii calității actului medical.

- Modernizarea utilităților prin crearea facilităților speciale pentru persoanele cu handicap locomotor.

- Creșterea eficienței energetice a clădirii ambulatoriului cu minim 26%.

- Creșterea solicitărilor serviciilor publice de sănătate în ambulatoriul integrat al spitalului în medie cu 50% .

- Scăderea cazurilor redirecționate către alte unități spitalicești de la 7% la 2%

- Scăderea timpului acordat consultațiilor ca urmare a dotărilor moderne.



Imagine realizată în luna februarie a anului 2016

Pe teritoriul administrativ al comunei Bîrsa funcționează un cabinet/dispensar uman și anume C.M.I. Doctor Braun Zoltan Rudolf, cabinetul funcționând în localitatea Bîrsa, nr. 386. Pe teritoriul administrativ al comunei Bîrsa nu funcționează nicio altă unitate din domeniul ocrotirii sănătății, pentru urgențe și spitalizare se apelează la unitățile sanitare specializate din Ineu, Sebiș și municipiul Arad.

Datorită slabei dotări din domeniul medical-sanitar se intenționează construirea unui nou dispensar medical în localitatea Bîrsa unde să funcționeze cel puțin cabinete de medicină generală, pediatrie și stomatologie.

De asemenea sunt asigurate pe raza comunei și servicii specifice sanitar-veterinare de către S.C. DOCTORAȘ ANDREI S.R.L., cabinetul veterinar funcționând în localitatea Bîrsa, nr. 373.

Activitatea sanitar - veterinară la nivelul localității este asigurată prin intermediul cabinetului veterinar, acordându-se atenție continuă stării de sănătate a animalelor, împreună cu comandamentul antiepidemiologic local, cu toate că din păcate și efectivele de animale sunt în continuă scădere, la nivelul comunei.

Locuitorii comunei Bîrsa beneficiază și de prezența unei farmacie comunale – S.C. DARI STAR LIGHT S.R.L. situată în localitatea Bîrsa, nr. 382.

7.2. Protecție socială

În cursul anului 2015 au beneficiat de prevederile Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat un număr de 15 familii cuprinzând 29 de persoane, în cuantum de 39.105 lei.

În baza prevederilor Ordonanței de urgență privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece s-a acordat în cursul aceluiași an ajutor pentru încălzire celor 15 familii, beneficiari conform prevederilor Legii nr. 416/2001 și încă unui număr de 27 de familii din alte categorii de beneficiari fiind acordate sume totale de 11.373 lei cu această destinație.

În evidențele primăriei sunt înregistrate 30 de persoane cu handicap accentuat iar 23 de persoane cu handicap grav au beneficiat de asistență dintre care:

- 15 persoane au beneficiat inclusiv de serviciile asistenților personali, suma cheltuită pentru plata salariilor asistenților personali în anul 2015 fiind de 219.882 lei;
- 8 persoane au optat pentru indemnizație iar suma cheltuită pentru plata indemnizațiilor în anul 2015 a fost de 100.625 lei.

7.3. Analiză SWOT

Puncte tari	Existența în zone relativ apropiate a 2 spitale orășenești care deserveșc și populația comunei Bîrsa Unitățile sanitare existente în zonă au încadrat personal calificat Ponderea populației cu nevoi de asistare din totalul populației comunei este mică Informare operativă cu privire la formele de ajutor de stat
Puncte slabe	Serviciile acordate sunt afectate de bugetul insuficient Calitatea scăzută a infrastructurii de sănătate Dificultăți privind accesul la medicamente și tratament (distanțe mari de parcurs, resurse limitate ale dispensarului din comună) Situația personalului medical și auxiliar care se prezintă ca fiind insuficient Dotări necorespunzătoare și învechite ale dispensarului medical care îngreunează sau împiedică diagnosticarea bolnavilor Fonduri insuficiente destinate asistenței medicale Sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă Societatea civilă insuficient implicată Informare insuficientă cu privire la alte fonduri sociale
Oportunități	Dotarea corespunzătoare a cabinetelor Reabilitarea clădirilor în care se află cabinetele/farmaciile Înființarea cu ajutorul mediului privat a unei farmacii veterinare/cabinet medical veterinar Realizarea de campanii în școli împotriva fumatului, consumului de droguri, bolilor transmisibile, de planificare familială, de sănătate mintală, pentru un stil de viață sănătos în parteneriat cu Direcția de Sănătate Publică, Inspectoratul Școlar Județean, Centrul de Consiliere și Prevenire Antidrog Organizarea unui sistem de primire al reclamațiilor și sugestiilor pacienților Realizarea de campanii de informare-educare-comunicare pe probleme de sănătate publică
Amenințări	Îmbătrânirea populației din sate Erodarea clădirilor

8. Dezvoltare locală

8.1. Premise generale de dezvoltare locală

Comuna Bîrsa face parte din Asociația Grupul de Acțiune Locală (GAL) „Podgoria Miniș-Măderat”, asociație cu sediul în comuna Șiria, strada 85 Infanterie, nr. 162, județul Arad, cod poștal 317340, CUI 28953279, telefon 0257/384040, având adresa url www.galpodgoriaminismaderat.ro, persoană de contact Popa Garofița - Director Executiv GAL.

Aderarea comunei Bîrsa la Grupul de Acțiune Locală „Gal Podgoria Miniș-Măderat” a fost aprobată prin Hotărârea Consiliului Local al comunei nr.

Constituită ca urmare a oportunității oferite de Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 prin Axa IV – LEADER, Asociația Grupul de Acțiune Locală (GAL) „Podgoria Miniș-Măderat”, încă de la început și-a luat în serios rolul său de promotor al dezvoltării social-economice a unui teritoriu relativ mic dar cu o bogată tradiție în domeniul viticulturii și al agriculturii. Interesul partenerilor implicați în acest demers, munca și dăruirea echipei „GAL Podgoria Miniș-Măderat” au condus la rezultate pozitive care se constituie în premise generale de dezvoltare locală, inclusiv de dezvoltare a comunei Bîrsa.

Cu raportare la Analiza SWOT²⁹ dezvoltată la nivel de asociație în cadrul și în urma unui proces participativ cu implicarea tuturor factorilor interesați de dezvoltarea regiunii a fost inițiată dezvoltarea macroregiunii pe 4 direcții strategice asupra cărora vom reveni la descrierea aspectelor referitoare la asocierea regională și locală a comunei.

8.2. Investiții existente

8.2.1. Amenajare trotuare în comuna Bîrsa

În cursul anului 2015 cu implicarea și efortul reprezentanților autorității publice locale s-a finalizat implementarea Proiectului *Amenajare trotuare în comuna Bîrsa, județul Arad* în cadrul unui proiect finanțat prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR), măsura 322, axa IV LEADER – Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale.

În urma implementării proiectului s-a atras o sumă de 188.308 lei cu care s-a reușit amenajarea de trotuare cu lățimea de 1 m în localitățile Bîrsa, Aldești și Voivodeni, în lungime totală de 3.500 metri.

Implementarea proiectului finanțat din fonduri nerambursabile a asigurat atingerea obiectivului general stabilit la data proiectării investiției și anume dezvoltarea economico-socială a localităților prin intermediul acestor trotuare, această dezvoltare fiind măsurabilă cu raportare la următorii indici:

- asigurarea de condiții optime de deplasare a cetățenilor către localitățile învecinate și către terenurile agricole din zonă, acestea constituind principala ocupație a locuitorilor comunei;
- creșterea valorii medii a terenurilor și a imobilelor adiacente;
- dezvoltarea turistică a zonei;

²⁹ A se consulta <http://www.galpodgoriaminismaderat.ro/despre-noi/11.html?layout=blog>

- creșterea calității vieții în zona respectivă.

Prin amenajarea trotuarelor s-a obținut un impact pozitiv asupra vieții și activității locuitorilor comunei Bîrsa, ceea ce permite crearea unor condiții minime pentru:

- ameliorarea accesului la rețeaua de drumuri comunale, județene, naționale, căi ferate, precum și la exploatații agricole;

- creșterea gradului de acces al comunității la serviciile de sănătate (învățământ, locuri de muncă, piețe de desfacere de produse agroalimentare);

- menținerea populației în zonă și atragerea tinerilor pentru formarea de noi familii prin crearea de noi locuri de muncă, pentru specialiști în agricultură și zootehnie;

- ameliorarea calității mediului și diminuarea surselor de poluare (praf, noroi);

- ameliorarea condițiilor igienico-sanitare ale locuitorilor și activităților productive desfășurate.

Având în vedere obiectivele atinse prin realizarea trotuarelor în localitățile Bîrsa, Aldești și Voivodeni reprezentanții administrației publice locale și-au propus să realizeze în anul 2016 și în localitatea Hodiș trotuare în lungime totală de 1.193 m.

8.2.2. Modernizare străzi în comuna Bîrsa, localitățile Bîrsa, Aldești și Voivodeni, județul Arad

În baza Contractului de finanțare nr. 9424/07.05.2015: 1081/18.05.2015 parafat cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în cadrul *Programului național de dezvoltare locală/Subprogramul „Modernizarea satului românesc” – Domeniul construirea/modernizarea/reabilitarea drumurilor publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților* comuna Bîrsa beneficiază de alocări nerambursabile de la bugetul de stat conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală pentru realizarea obiectivului investițional *Modernizare străzi în comuna Bîrsa, localitățile Bîrsa, Aldești și Voivodeni, județul Arad.*

Investiția vizează construcția a 34.002 m² compusă din suprafețele străzilor prezentate în tabelul de mai jos.

	BÎRSA = 4047 m							ALDEȘTI = 3000 m					VOIVODENI = 1250 m			
	Str.2	Str.5	Str.6	Str. 8	Str.9	Str.10	Str.11	Str.1	Str.2	Str.4	Str.5	Str.6	Str.1	Str.2	Str.3	Str.4
Lungime	210	1275	767	530	710	301	254	694	687	350	634	635	388	224	405	233
Lcaros	3.5	6	3.5	3.5	6	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5
Acost	1.5	1.0	1.5	1.5	1.0	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Lpiatf	5	7	5	5	7	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Șant	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4
Scaros	735	7650	2684	1855	4260	1053.5	889	2429	2404.5	1225	2219	2222.5	1358	784	1417.5	815.5
Sconstr	1344	10710	4903.8	3392	5964	1926.4	1625.6	4441.6	4396.8	2240	4057.6	4064	2483.2	1433.6	2592	1491.2

Tabelul nr. 8



Sursa - **Proiectul tehnic nr. 15/2014 - Amplasamentul străzilor în localitățile Bîrsa, Aldești, Voivodeni**



Lucrările prevăzute a fi realizate în cadrul obiectivului investițional vor conduce la rezolvarea următoarelor probleme majore:

- îmbunătățirea accesibilității comunei Bîrsa;
- îmbunătățirea stării de viabilitate a traficului din zonă;
- realizarea unei structuri rutiere cu îmbrăcăminte modernă;
- realizarea unei structuri rutiere corespunzătoare din punct de vedere al capacității portante;

Sursa - **Proiectul tehnic nr. 15/2014 – Amplasamentul străzilor în localitățile Bîrsa, Aldești, Voivodeni**

- sporirea siguranței circulației și a condițiilor de confort, concomitent cu creșterea vitezelor de circulație și implicit scurtarea duratelor de transport;
- reducerea cheltuielilor de transport.

Conform contractului de finanțare semnat urmează ca până la finalul proiectului să fie alocată de la bugetul de stat pentru acest obiectiv investițional o sumă totală de 3.509.675,44 lei, până în prezent fiind deja alocați 3.184.640,44 lei.

Importanța și necesitatea investiției apare mai mult decât evidentă din pozele de mai jos care redau situația anterioară și cea de după execuția lucrărilor vizate de proiectul finanțat.



Sursa – Proiectul tehnic nr. 15/2014 - Situația străzilor înainte de proiect



Imagini realizate în luna februarie 2016 – Situația străzilor după modernizare

Fiind deja cunoscut modul de lucru în cadrul Programului național de dezvoltare



locală/ Subprogramul „Modernizarea satului românesc” se dorește ca în cursul anului 2016 sau cel târziu în cursul anului 2017 să se semneze un contract de finanțare în baza căruia să se asigure finanțarea lucrărilor necesare pentru realizarea rețelei de canalizare a comunei, în prezent aceasta nebeneficiind de rețea de canalizare.

8.3. Potențialul economic și turistic al comunei Bîrsa

Viața economică a comunei Bîrsa necesită impuls semnificativ pentru a fi revigorată și dezvoltată în toate domeniile sale: agricultură, dezvoltare rurală, mediu, economie, zootehnie, turism, educație, resurse umane, sănătate și asistență socială, administrație locală.

Deși economia comunei este una predominant agrară, în ultima perioadă economic secundar și terțiar au avut ascendente.

Alături de agricultură, industria materialelor construcții este bine reprezentată.

Ocupația principală este agricultura, predominante sunt: porumb, orz, orzoaică.

Comuna Bîrsa dispune de potențial turistic nu atât în sine cu cât mai ales urmare a proximității sale față de alte zone cu potențial de acest gen.

Astfel din punct de vedere al resurselor turistice și al tipurilor de turism practicate, Regiunea Vest se caracterizează prin varietate și eterogenitate determinate în primul rând de distribuția în teritoriu a formelor de relief, care fac cu puțință o împărțire a județelor regiunii în două mari categorii.

Prin urmare, județele cele mai dezvoltate din punct de vedere economic, Timiș și Arad, au un relief preponderent de câmpie ceea ce face ca turismul bazat pe obiective antropice să fie predominant. Turismul din județul Arad se bazează atât pe patrimoniul natural, cât mai ales pe elementele antropice.

Beneficiază de asemenea de o poziționare favorabilă în partea de vest a României, fiind situat pe axe majore de comunicații rutiere (Axa TEN-T nr. 7 și drumurile europene E68 și E671), feroviare (Axa TEN-T nr. 22) și aeriene (Aeroportul Internațional Arad).

Din punct de vedere natural, relieful este relativ bine echilibrat și scade de la est la vest, cuprinzând sectoare montane (Munții Codru Moma și Zarandului), dealuri (Dealurile Lipovei), câmpie (Câmpia de Vest), depresiuni, culoare și văi (Valea Mureșului).

Resursele naturale se constituie din ariile naturale protejate (Parcul Natural Lunca Mureșului, Rezervația naturală mixtă Dealul Mocrea-Ineu, Rezervația naturală mixtă Moneasa, Parcul dendrologic Mocrea-Ineu) și izvoarele minerale și geotermale (stațiunea Moneasa). Potențialul turistic antropic este reprezentat de obiective istorice precum peste 20 de castele (Șiria, Curtici, Macea, Conop, Săvârșin, Birchiș etc.), mănăstiri, monumente istorice și arhitecturale (Hodoș-

În prezent, turismul rural românesc se confruntă cu o criză puternică privind aspectele tehnice, financiare și educaționale care necesită măsuri de suport atât sub aspect cantitativ dar și calitativ.

un

cultură,

În ciuda faptului că societatea civilă s-a implicat activ în dezvoltarea rețelelor agro-turistice, este necesară concentrarea atenției și o preocupare sporită asupra sprijinirii turismului rural cu atât mai mult cu cât infrastructura de acces deficitară din zona rurală reprezintă o constrângere majoră pentru dezvoltarea activităților de turism în zonele rurale.

sectorul
evoluții

de

culturile



Bodrog, Lipova, Radna, etc), biserici (Julița, Hălmagiu, Țărmure, Ionești, etc), centre etnografice (centre de producere a ceramicii la Bîrsa, Târnăvița, port popular la Șicula, Bîrsa, Buteni, cetăți (Cetatea Aradului, Șiria, Șoimoș, Dezna).

Cetatea Șiriei

Sunt cunoscute locul obiceiuri folclorice tradiționale precum Târgul de fete de pe Muntele Găina, Târgul Sărutului de la Hălmagiu) și economie rurală (mori de apă la Rădești, Valea Mare, Iacobini, Vârfurile, Roșia).

Potențialul turistic al județului asigură practicarea mai multor tipuri de turism: turismul balneo-climateric, turismul cultural, turismul rural, turismul activ și sportiv, turismul speologic, turismul de vânătoare și pescuit, turismul de afaceri, turismul de weekend, turismul de tranzit.

Principalele areale turistice ale județului sunt Munții Codru Moma, Valea Mureșului, Podgoria Aradului și Municipiul Arad.

8.4. Vecinii cu potențial turistic ai comunei Bîrsa

Orasul Sebiș - obiective turistice

- Casa Waldstein, în localul căreia se află azi biblioteca orașului;
- Rezervația naturală Dealul Pleșa.

De asemenea, orașul Sebiș este pentru turiști punctul de pornire spre cursul superior al [Crișului Alb](#), spre stațiunea balneoclimaterică [Moneasa](#) și spre culmile [Munților Codru-Moma](#).

Orașul Ineu - obiective turistice

Arheologii au scos la lumină vestigii aparținând neoliticului civilizației dacice (topoare cu gaură, silexuri, ceramică), perioadei de ocupație romană (linii de fortificații, podobe, arme, pietre de moară), izvoare ce atestă continuitatea locuirii acestor meleaguri.



Reședință a unor cnezate românești, Ineul este cunoscut ca un puternic centru fortificat.

Cetatea Ineului este menționată ca și fortificație încă din anul 1295. Având o poziție strategică pentru apărarea Transilvaniei, cetatea Ineului a avut o istorie extrem de zbuciumată.

Cetatea Ineului

A făcut parte din fortificațiile lui Iancu de Hunedoara, a fost ocupată de turci în mai multe rânduri, a fost reședință de sângeac, a intrat în posesia lui [Mihai Viteazul](#), a fost cucerită de habsburgi, a fost centru de regiment grăniceresc, aceste perioade și evenimente punându-și adânc amprenta asupra dezvoltării orașului.

Rămasă în ruină, după anul 1870 cetatea este reconstruită în stil neoclasic cu elemente ale renașterii târzii și ale barocului. În perioada revoluției pașoptiste (1848-1849) Ineu este un important centru al mișcării naționale românești. În 1949 aici a depus armele armata condusă de generalul Vécsey Károly. În parohia reformată din Ineu se poate vedea placa memorială a acestui eveniment.

Potențialul turistic al orașului este unul de excepție. Cetatea Ineului, ansamblul arhitectural din centrul istoric al orașului, Poiana cu narcise din [Pădurea Rovina](#) și [Balta Rovina](#) sunt obiective turistice de prim rang care nu trebuie ocolite de turiștii care vizitează această parte de țară.

- [Cetatea Ineului](#)
- Poiana Narciselor – o zonă protejată de 6 ha
- Dealul viilor – 83 ha
- Importante zone de pescuit în cele șase lacuri cu o suprafață totală de 404 ha
- Păduri de agrement cu un bogat fond cinegetic
- Turism balnear și de tratament: [Dezna](#), [Moneasa](#)

Popasuri turistice: Dezna, Ineu, Moneasa.

Stațiunea Moneasa - obiective turistice

Stațiunea Moneasa sau „*Perla Munților Apuseni*” se află la o distanță de 110 km de Arad și la 24 km de comuna Bîrsa. Este renumită datorită apelor termominerale de aici cunoscute încă de pe vremea romanilor, care au avut aici terme. Apele, cu o temperatură de 25 – 32 de grade sunt: bicarbonatate, calcice, magnezice, sodice și au proprietăți curative.

Disponând de un climat favorabil (de adăpost), stațiunea funcționează pe toată perioada anului și este recomandată în tratarea diferitelor afecțiuni, în special a celor reumatismale, ale aparatului digestiv și ginecologice.

Din Moneasa se pot parcurge o serie de trasee turistice către: Peștera Liliecilor (aflată la distanță de o oră de mers pe jos), Izvorul Piatra cu Lapte (20 minute) Grota Urșilor (10 minute), Cuptorul de Fier (10 minute), Cariera de Marmură (45 de minute), Rezervația de nuferi, Stânca Laptelui, Tinoasa, Vârful Izoi, Platoul Carstic, Cetatea Deznei.

Alte obiective turistice de interes: Peștera Valea Morii - rezervație naturală, cascada Boroaia, vârful Momuta.

Stațiunea Dezna - obiective turistice

Dintre obiectivele turistice fac parte ruinele cetății Dezna (sec. al XIII-lea - XVII-lea), biserica ortodoxă din satul Dezna ce poartă hramul „*Pogorârea Sfântului Duh*” - menționată pentru prima oară în anul 1318, urmele unei cetăți de piatră datate din secolul al XIII-lea, situate pe dealul Ozoiu, un castel neoclasic datând din secolul al XIX-lea, cele două troițe, ruinele topitoriei de fier de la Răschirata și nu în ultimul rând Valea Zugăului, Vârful Măgura Diecilor, Vârful Lacul Tăului și malul cu melci din satul Laz.

Bocsig - obiective turistice

Cele mai importante obiective ce pot fi exploatate în scop turistic sunt castelul "Karagherghevici" datat din secolul al XIX-lea, construit în stilul renașterii târzii și nu în ultimul rând, Valea Crișului Alb.

În direcția Șilindia se găsesc delurile cu vii și un traseu fantastic prin pădure.

În concluzie, potențialul turistic al comunei Bîrsa este unul de excepție cuprinzând atât elemente ale fondului turistic natural, dar și ale celui antropic. Localitatea este cunoscută atât în țară cât și în străinătate pentru produsele ceramice realizate de meșterii locali, păstrate în Muzeul de Ceramica de la Bîrsa, dar și în casele localnicilor.

În comuna Bîrsa este înregistrată și o unitate de cazare și anume – Han Bîrsa, situată în localitatea Bîrsa, nr. 400, pe DN79 A, între localitățile Ineu și Vârfurile, la ieșirea din localitatea Bîrsa, județul Arad.

Hanul a
fost

construit în anul 1863 pe Canalul Morilor, fiind cea mai veche moară de apă din această zonă.



Imagini realizate în februarie 2016 – Hanul din Bîrsa

8.5. Infrastructură existentă

8.5.1. Infrastructură hidrografică. Alimentarea cu apă. Rețea de canalizare

Rețeaua hidrografică a comunei Bîrsa respective a localităților Aldești și Voivodeni este alcătuită din râul Crișul Alb ce curge prin zona de nord a comunei, pârâul Hodiș, afluent al Crișului Alb și Canalul Morilor.

Paralel cu pârâul Hodiș s-a construit satul Hodiș. Pârâul izvorește din zona muntoasă din sud și coboară spre nord, spre valea Crișului Alb, mărginind satul Bîrsa în sud și apoi la est prin Canalul Hodișului. Canalul Morilor curge de asemenea prin est și nordul satului Bîrsa. Cursul Crișului Alb este plin de meandre.

Se produc inundații pe porțiunile neregularizate ale râurilor.

Pe teritoriul comunei mai există Valea Ciunganilor, între satele Aldești și Voivodeni și râul Teuz la granița de nord a comunei. Pânza de apă freatică variază între 3 și 20 m adâncime, cu unele variații sezoniere.

De menționat că în zona satului Hodiș pânza de apă freatică este la o adâncime mai mare.

Pe teritoriul localității Bîrsa nu au fost executate lucrări hidrotehnice, dar sunt absolut necesare. În județul Arad, beneficiază de alimentare cu apă în sistem centralizat cca. 62% din populație, gradul de acoperire fiind mai mare în mediul urban (cca 82.8% din populație) și mai redus în mediul rural (cca 41% din populație). Din punct de vedere al infrastructurii de alimentare cu apă, în județul Arad există microsisteme zonale care alimentează cu apă potabilă mai multe localități.

Astfel, microsistemul Sebiș asigură alimentarea cu apă atât a orașului Sebiș cât și a localităților Donceni, Prunișor, Sălăjeni, Buteni, Berindia, Cuied, Paulian, Chisindia, Susani, Păiușeni, Văsoaia, Aldești, Bîrsa, Hodiș, Voivodeni, Ignești, Minead, Nădălbăști și Susani, operatorul acestui serviciu fiind S.C. TERMO-CONSTRUCT S.A.

Sursa de apă pentru zona de deservire Sebiș include o captare din râul Valea Deznei. Captarea apei brute se realizează din Valea Deznei prin două construcții:

- Priza de mal cu prag de fund
- Dren orizontal – este amplasat în albia Văii Deznei și are o lungime de circa 40 m.

Comuna Bîrsa se alimentează cu apă potabilă de la acumularea Sebiș ca toate localitățile din zonă, așa cum am arătat și mai sus. Aceasta rețea nu este însă modernizată, fapt pentru care se înregistrează pierderi de apă potabilă pe traseu. Sistemul actual nu este întreținut corespunzător și nu există un sistem de rezervoare locale unde să se poată acumula apa pentru compensarea orară, stingerea eventualelor incendii și pentru rezerva de apă în cazul avariilor la uzina din Sebiș.

Serviciul de alimentare cu apă al comunei Bîrsa este asigurat de către S.C. TERMO-CONSTRUCT S.A., societate de utilitate publică licențiată în domeniul serviciilor de alimentare cu apă și al serviciilor de salubritate.

În baza contractului încheiat de către Primăria Comunei Bîrsa cu S.C. TERMO-CONSTRUCT S.A. în anul 2015 a fost furnizată, pentru un număr de 1.707 locuitori, respectiv la 678 brașamente, o cantitate totală de apă potabilă de 292.258 m³/semestru la nivel de comună, din care 179.667 m³ au fost facturați în cursul unui semestru.

Costul total anual de exploatare, întreținere și de reparații a rețelei de transport și distribuție (avându-se în vedere o lungime totală a rețelei de transport și distribuție de 33,1 km) este de 774.671 lei.

În cursul anului 2015 la nivelul comunei Bîrsa s-a asigurat alimentarea cu apă potabilă pentru suma de 2,98, fără TVA lei/m³.

Conform Master Planului Județului Arad publicat pe site-ul oficial ADIAC (Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Apă Canalizare Județul Arad) propunerile pentru această zonă de deservire cu apă vizează renunțarea la sursa de alimentare de la Sebiș, realizarea unei captări de

suprafață a pârâului aflat lângă satul Păiușeni, tratarea apei brute și distribuția acesteia către toate satele aferente comunelor Buteni, Bîrsa și Chisindia.

În comuna Bîrsa nu există rețea de canalizare. Apele menajare uzate sunt colectate în fose septice și se vidanjează.

Apele pluviale se scurg prin șanțuri către zonele mai joase.

Conform Master Planului Județului Arad publicat pe site-ul oficial ADIAC (Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Apă Canalizare Județul Arad) data de conformare pentru alimentarea cu apă, colectarea și epurarea apelor uzate este anul 2018.

Județul Arad dispune de o stație principală de tratare a apelor uzate și a nămolului în funcțiune, la Arad, care a fost extinsă și îmbunătățită pentru a asigura îndepărtarea nutrienților, ca parte a unui proiect ISPA, cu termen de finalizare în anul 2009.

Mai există 10 stații de epurare a stației uzate (SEAU) amplasate la Curtici, Sântana, Nădlac, Pecica, Chișineu-Criș, Lipova, Pâncota, Ineu, Sebiș și Gurahonț. SEAU de la Ineu este în curs de extindere și îmbunătățire, SEAU pentru Sebiș și Gurahonț au doar treaptă mecanică, stația de la Chișineu-Criș se află într-o stare precară, iar restul nu sunt funcționale.

Există o serie de proiecte în curs de desfășurare, cu finanțare de la guvern sau finanțare locală, de extindere și reabilitare a rețelelor de canalizare și a stațiilor de tratare, iar pentru unele comunități rurale, de construire a rețelelor de canalizare și a instalațiilor de tratare aferente.

Clustere de apă uzată

Sunt identificate 26 clustere separate de ape uzate deservite de o SEAU regională și zece aglomerări deservite de o SEAU locală. Bîrsa aparține de clusterul Buteni.

Tabelul nr. 9

Nr. crt.	Grup/Aglomerare de apă uzată	Așezări în cadrul aglomerații	Populație potențial deservită
1	Buteni	Buteni Cuied Bîrsa Aldești Hodiș Voivodeni Chisindia Păiușeni Văsoaia	6.589

Sursa - Master Planul pentru Management de Proiect "Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Arad, POS Mediu 2007-2013"

Cluster 13 – Buteni

Pentru localitatea Buteni au fost alocate fonduri pentru extinderea rețelei de canalizare și o SEAU, având capacitatea de 1,500 l.e. Satul Cuied, precum și comunele Bîrsa și Chisindia nu dispun de rețea colectoare sau de stație de epurare a apelor uzate.

Se propune un proiect regional cu lucrări de realizare a rețelelor de colectare în Cuied, Bîrsa și comuna Chisindia și transportul apei uzate către SEAU Buteni.

De asemenea, este necesară extinderea SEAU (stație de epurare a apelor uzate) Buteni cu 6,350 l.e. S-a luat în considerare realizarea unui cluster format din unitățile administrativ-teritoriale Buteni, Chisindia și Bîrsa precum și crearea unei SEAU care să deservească întregul cluster.

Prin POS Mediu II sunt prevăzute lucrări pentru aglomerarea Buteni, urmând ca aglomerările Bîrsa, Chisindia, Păiușeni, Văsoaia și Cuied să se conformeze după anul 2020. Cu toate acestea, analiza opțiunilor include toate localitățile aferente clusterului Buteni.

Potrivit Planului de Amenajare a Teritoriului Național Secțiunea V – Zone de risc natural³⁰ nu sunt identificate în ceea ce privește comuna Bîrsa, zone ale comunei cu potențial semnificativ de riscuri naturale.

Următorul tabel oferă detaliile proiectului regional prin a cărei realizare s-ar obține o creștere semnificativă a nivelului de trai, inclusiv a locuitorilor comunei Bîrsa:

Tabelul nr. 10

Localități	Populație echivalență	Lungime totală străzi (km)	Situatie exis-tentă	Conformare			Remarci
				2013	2020	>2025	
Bîrsa	1304	6	Fără rețea colectoare		DA		Realizare rețea 9.0 km, 1 SP nouă și transport apă uzată 7.8 km către SEAU Buteni
Hodiș	208	2	Fără rețea colectoare		DA		Realizare rețea 2.0 km și transport apă uzată 4.0 km către Bîrsa (SEAU Buteni)
Aldești	562	10	Fără rețea colectoare		DA		Realizare rețea Aldești/Voivodeni 14.0

30 Legea nr. 575 din 22 octombrie 2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a V-a - Zone de risc natural

Voivodeni			Fără rețea colectoare		DA		km, 1 SP nouă și 2,5 km conductă de transport către Bîrsa (SEAU Buteni)
-----------	--	--	--------------------------	--	----	--	---

Sursa - Master Planul pentru Management de Proiect "Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Arad, POS Mediu 2007-2013"

8.5.2. Alimentare cu energie electrică

Toate satele comunei Bîrsa sunt electrificate, consumatorii de energie electrică fiind alimentați din Sistemul Energetic Național (SEN) prin intermediul rețelelor electrice de distribuție de medie tensiune (MT), posturilor de transformare și a rețelelor de distribuție de joasă tensiune (JT).

Rețelele electrice de distribuție de medie tensiune (20 kv) din aceste sate sunt racordate la linia SEN Sebiș-Ineu.

Consumatorii casnici și unitățile economice sunt alimentate prin liniile de joasă tensiune alimentate din SEN și nu s-au identificat gospodării neracordate.

Distribuitorul de energie electrică este ENEL ELECTRICA BANAT S.A. S.D.F.E.E.- FORMAȚIA SEBIȘ.

8.5.3. Telefonie

În momentul de față în comuna Bîrsa există rețeaua de telefonie cu cabluri din fibră optică, centrala de telefonie fiind de tip digital.

Exista introdus de asemenea la nivelul comunei Bîrsa cablu TV.

8.5.4. Alimentare cu căldură

În prezent satele comunei Bîrsa nu dispun de alt sistem de încălzire decât cel individual, cu combustibil solid în sobe.

8.5.5. Alimentare cu gaze naturale

Comuna Bîrsa nu este racordată la rețeaua de alimentare cu gaze naturale.

8.5.6. Gospodărie comunală

Cimitirele, gropile de gunoi sunt parțial amenajate și au drum de acces amenajat parțial.

Problema deșeurilor devine acută datorită creșterii calității acestora.

Preocuparea de sortare și recuperare a unor materiale a dispărut, acestea fiind depozitate în prezent fără a se ține cont de sortarea acestora pe diferite tipuri de materiale.

8.5.7. Infrastructură rutieră

Localitatea Bîrsa este sat de reședință de comună, fiind amplasată în partea de est a județului Arad, la o distanță de 76 km de municipiul Arad și la numai 5 km de orașul Sebiș.

Teritoriul comunei Bîrsa este traversat în partea lui nordică de drumul național 79 A, de la Vârfurile, Gurahonț, Buteni în est spre Ineu, Șicula, Sintea Mare, Chișineu Criș, Vârșand și frontiera cu Ungaria. Acest drum național trece prin satele Bîrsa, Aldești și Voivodeni dinspre est spre vest, legând aceste sate prin partea lor de nord.

Tot prin Bîrsa trece și drumul județean nr. 792 B ce vine dinspre Sebiș și anume de la Moneasa, intrând în DN 79 A în dreptul satului Bîrsa. Satul Hodiș este legat de restul comunei Bîrsa prin drumul județean nr. 792 B.

Toate aceste drumuri sunt în prezent asfaltate.

Comuna Bîrsa nu dispune de legătură feroviară cu alte localități, calea ferată cea mai apropiată fiind rețeaua de cale ferată Deva-Arad, care trece prin localitățile Gurahonț-Sebiș-Ineu.

În ceea ce privește rețeaua de străzi existente la nivelul comunei se consemnează o stare relativ bună a acestora, exceptând câteva străzi din localitățile Bîrsa, Hodiș și Voivodeni unde sunt necesare lucrări de modernizare.

Prin modernizarea străzilor cuprinse în investiția *Modernizare străzi în comuna Bîrsa, localitățile Bîrsa, Aldești și Voivodeni, județul Arad* realizată în baza Contractului de finanțare nr. 9424/07.05.2015: 1081/18.05.2015 parafat cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în cadrul *Programului național de dezvoltare locală/Subprogramul „Modernizarea satului românesc” – Domeniul construirea /modernizarea/reabilitarea drumurilor publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților*, aflată în prezent spre finalizare se asigură o bună legătură cu DN 79A, București – Vârfurile – Ineu - Chișineu Criș -Vârșand (punct de frontieră cu Ungaria) având ieșire directă în acesta.

Modernizarea străzilor are o importanță semnificativă în ceea ce privește dezvoltarea socio-economică a comunei Bîrsa, susținând totodată eforturile autorităților locale pentru atragerea turismului în această zonă considerent pentru care unul dintre obiectivele vizate de către strategia de dezvoltare locală este modernizarea tuturor străzilor din comună.

8.6. Analiză SWOT

Puncte tari	Localități aparținătoare: Bîrsa, Aldești, Hodiș, Voivodeni Orașe apropiate importante: Sebiș, Ineu, Arad Zona cu potențial turistic în apropiere: Moneasa Căi de acces în comună: DN 79 A Rețea de electricitate și rețea de iluminat public Rețea de telefonie fixă și de telefonie mobilă
Puncte slabe	Inexistența stației de epurare și tratare a apelor uzate Rețeaua de apă veche Gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor Necolectarea selecționată a deșeurilor în vederea reciclării, refolosirii, recuperării sau valorificării lor

	Lipsa rețelei de canalizare Interesul scăzut al agenților economici în protecția mediului înconjurător Dotarea necorespunzătoare pentru intervenții în caz de situații de urgență Neefectuarea de lucrări de stabilizare în zonele ce prezintă pericole de alunecări de teren Educația ecologică superficială
Oportunități	Modernizarea drumurilor comunale Realizarea de alei pietonale în comună Construirea de rampe de acces în toate instituțiile de interes public în vederea facilitării accesului persoanelor cu dizabilități Extinderea/Reabilitarea rețelei de alimentare cu apă Realizarea rețelei de canalizare în toate satele comunei Introducerea sistemului de canalizare, epurare și tratare a apelor reziduale în toate satele comunei Elaborarea planurilor pentru finalizarea proceselor de microzonare, cadastrale, parcelare și atribuire a titlurilor de proprietate Modernizarea sistemului rutier prin implementarea sistemelor video, a mijloacelor de semnalizare luminoase și a indicatoarelor stradale Fiecare gospodărie prevăzută cu pubele ecologice Tehnologii nepoluante, conform standardelor europene Sanționarea practicilor ilegale de deversare la sol Amenajarea de spații verzi în localitate Crearea unui sistem de supraveghere modern pentru creșterea siguranței cetățenilor Conectarea instituțiilor publice din localitate la internet prin conexiuni broadband și promovarea conceptului de e-educație, e-guvernare Accesarea de fonduri destinate dezvoltării infrastructurii rurale Organizarea sistemului de colectare selectivă, a spațiului de depozitare temporară și transportul deșeurilor Introducerea lămpilor LED în rețeaua de iluminat public stradal Reducerea consumului energetic al localității prin modernizarea rețelei de iluminat public și înlocuirea lămpilor actuale poluante cu lămpi solare sau alte sisteme care reduc consumul de energie electrică Identificarea rampelor de gunoi neautorizate și dezafectarea acestora Promovarea colectării selective Reabilitarea și modernizarea sistemelor existente de colectare și transport deșuri Consilierea și informarea populației pentru protecția mediului și colectarea selectivă a deșeurilor Implementarea unui sistem integrat de colectare selectivă a deșeurilor la nivel de localitate sau în parteneriat cu alte

	administrații locale învecinate
Amenințări	Lipsa resurselor financiare pentru îndeplinirea obiectivelor de investiții propuse Lipsa culturii antreprenoriale Cunostințe insuficiente legate de elaborarea și administrarea proiectelor finanțate din fondurile europene pentru proiecte de infrastructură și mediu Lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători Indiferența față de protecția mediului Lipsa informației în legătură cu programele de finanțare europeană

9. Administrația publică locală

9.1. Conducere și structură organizatorică

Administrația publică are ca obiect realizarea valorilor care exprimă interesele statului sau ale unei comunități distincte, recunoscută ca atare de către stat, valori care sunt exprimate în actele elaborate de puterea legiuitoare.

Administrația publică în unitățile administrativ - teritoriale se organizează și funcționează în temeiul principiilor autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

Primăria comunei Bîrsa este organizată și funcționează potrivit prevederilor Legii nr. 215/2001 privind administrația publică locală, republicată și în conformitate cu hotărârile Consiliului Local al Comunei Bîrsa privind aprobarea organigramei, a numărului de posturi și a statului de funcții ale aparatului de specialitate al primarului.

Conform art. 57, alin. 1 din Legea nr. 215/2001, comuna Bîrsa are un:

- ✓ **Primar – Ciev Avram**
- ✓ **Viceprimar – Toma Elena Luminița**
- ✓ **Secretar – Crișan Ioan**

Primarul este autoritatea executivă a administrației publice, prin care se realizează autonomia locală iar împreună cu Viceprimarul, Secretarul comunei și aparatul de specialitate al Primarului constituie Primăria comunei Bîrsa, cu activitate permanentă care asigură ducerea la îndeplinire a prevederilor Constituției, ale legilor țării, ale decretelor Președintelui României, ale hotărârilor Guvernului, ale actelor emise de ministere și alte autorități ale administrației publice centrale, ale hotărârilor Consiliului județean, ale Consiliului Local, soluționează problemele curente ale colectivității și asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

Primarul comunei Bîrsa funcționează ca autoritate administrativă autonomă și rezolvă treburile publice din comună, în condițiile prevăzute de lege. Statutul juridic al Primarului cuprinde și calitatea de reprezentant al statului în comună. Ca atare, el are nu numai calitatea de demnitar ales ci și pe aceea de șef al administrației publice locale aflat „în serviciul acesteia”.

Consiliul Local și Primarul Comunei Bîrsa funcționează ca autorități ale administrației publice locale și rezolvă treburile publice din comuna Bîrsa, în condițiile legii. Personalul care își exercită activitatea în cadrul Primăriei Comunei Bîrsa se grupează în trei categorii, aferente următoarelor categorii de personal, în total un număr de **17 posturi bugetare**:

- ✓ **personal – demnitari publici** (Primarul și Viceprimarul comunei Bîrsa);
- ✓ **personal – funcționari publici de conducere (1 post);**
- ✓ **personal – funcționari publici de execuție (9 posturi);**
- ✓ **personal contractual de conducere (0 posturi);**
- ✓ **personal contractual de execuție (5 posturi);**

Conducerea Primăriei comunei Bîrsa este asigurată de:

- A. PRIMAR**
- B. CONSILIUL LOCAL**
- C. VICEPRIMAR**
- D. SECRETAR**

Structura organizatorică a Primăriei comunei Bîrsa, cuprinde:

1. Conducerea Primăriei

- A. Primar**
- B. Consiliul Local:**
- C. Viceprimar**
- D. Secretar**

a) În subordinea Primarului comunei Bîrsa

- 1. Compartimentul Audit

b) În subordinea Viceprimarului comunei Bîrsa

- 1. Compartiment Gospodărire Comunală

c) În subordinea Secretarului comunei Bîrsa

- 1. Compartimentul Administrație Publică Locală, Secretariat, Registru Agricol, Agricultură
- 2. Compartimentul de Stare Civilă, Autoritate Tutelară, Ajutor Social, Asistență Socială, Protecția Drepturilor Copilului
- 3. Compartiment Buget, Finanțe și Contabilitate

d) În subordinea Consiliului Local Bîrsa

- 1. Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență

Figura nr. 6

Indicator	2014	2015
Venituri operaționale	3.943.037	6.569.256
Cheltuieli operaționale	2.540.882	2.561.155
Excedent bugetar	1.407.655	4.008.110

Sursa - Contul de rezultat patrimonial 31.12.2014 și Contul de rezultat patrimonial 31.12.2015

Raportându-se la conținutul și dispozițiile comunitare (cuprinse în directivele europene), politica bugetară a comunei Bîrsa a avut în vedere drept piloni principali în execuția bugetară raționalizarea cheltuielilor și economisirea.

Urmare a acestei optici în exercițiul financiar din anul 2014 prin colectarea superioară a veniturilor bugetare față de cheltuielile efectuate în decursul anului s-a obținut un excedent bugetar în cuantum de 1.407.655 lei.

Aceeași politică a fost menținută și aplicată în mod corespunzător astfel că și în exercițiul financiar din anul 2015 s-a obținut un excedent bugetar în cuantum de 4.008.110 lei.

Structura veniturilor locale ale comunei Bîrsa, județul Arad în intervalul 2014 – 2015

Tabelul nr. 12

Data	Denumire indicator	Preveder i bugetare inițiale	Preveder i bugetare definitive	Drepturi constatate			Încasări realizate	Drepturi constatat e de încasat
				Total, din care:	din anii precedenți	din anul curent		
31.12.2014	TOTAL VENITURI	2.142.500	3.703.648	3.365.547	53.846	3.311.701	3.282.855	73.941
	- Cote și sume defalcate din impozitul pe venit	733.000	799.000	802.102	-	802.102	802.102	-
	- Impozite și taxe pe proprietate	256.000	425.718	321.019	27.372	293.647	270.134	44.636
	- Sume defalcate din TVA	1.049.000	1.300.000	1.287.255	-	1.287.255	1.287.255	-
	- Alte impozite și taxe	2.500	2.500	3.868	-	3.868	3.868	-
	- Taxe pe utilizarea bunurilor	47.000	71.000	82.896	20.313	62.583	57.076	24.318
	- Venituri din proprietate	5.000	10.000	1.297	-	1.297	1.297	-
	- Vânzări de bunuri și servicii	-	5.500	5.500	-	5.500	5.500	-
	- Subvenții de la Bugetul de stat	16.000	792.870	784.173	-	784.173	784.173	-
	- Sume primite de la UE/Prefinanțări	-	225.109	-	-	-	-	-
31.12.2015	TOTAL VENITURI	2.811.509	5.955.731	5.818.294	73.941	5.744.353	5.741.227	68.250
	- Cote și sume defalcate din impozitul pe venit	1.263.000	1.263.000	1.261.702	-	1.261.702	1.261.702	
	- Impozite și taxe pe proprietate	269.500	420.849	426.961	44.636	382.325	382.862	37.030
	- Sume defalcate din TVA	913.000	1.191.000	1.176.671	-	1.176.671	1.176.671	-
	- Alte impozite și taxe	3.800	4.000	4.034	-	4.034	4.034	-
	- Taxe pe utilizarea bunurilor	57.500	83.800	87.011	24.318	62.693	66.272	18.991
	- Venituri din proprietate	1.300	2.000	1.950	-	1.950	1.950	-
	- Vânzări de bunuri și servicii	-	-	-	-	-	-	-
	- Subvenții de la Bugetul de stat	8.300	2.657.071	2.534.543	-	2.534.543	2.534.543	-
	- Sume primite de la UE/Prefinanțări	225.109	188.310	188.308	-	188.308	188.308	-

Sursa - Contul de execuție bugetară 31.12.2014 și Contul de execuție bugetară 31.12.2015

9.3 Analiză SWOT

Puncte tari	Actualizarea periodică a organigramei instituției Climat de colaborare și cooperare în administrația publică locală Implicarea efectivă a conducerii la nivel de vârf în procesul de conștientizare și aplicare a acțiunilor legate de reforma în administrație Existența procedurilor ce reglementează fluxul de documente în instituție Existența unor proceduri care să descrie modul de realizare a activităților și subactivităților ce vizează organizarea muncii în instituție Transparență în recrutarea și în promovarea personalului Participarea, în limita fondurilor, a tuturor categoriilor de personal la activități de formare continuă Existența la nivelul instituției a unei strategii de formare continuă a funcționarilor publici Existența unui cadru legal coerent și stabil privind liberul acces la informația de interes public și transparența actului administrativ
Puncte slabe	Rezistența la schimbare manifestată de o parte din personalul instituției Resurse financiare insuficiente destinate modernizării și dezvoltării activităților instituției Ineficiența mecanismului de elaborare a politicilor publice la nivelul primăriei Insuficiența conștientizare a noțiunilor de eficiență, rentabilitate și transparență în administrarea domeniului public și privat al comunei Dificultăți de comunicare internă între diferitele compartimente funcționale și între structuri ale administrației publice locale Existența încă a unui sentiment de frustrare a funcționarilor (angajați contractuali și funcționari publici) cauzat de sistemul de salarizare, promovare, precum și de menținere a unei imagini publice negative a funcționarului din administrația publică Imposibilitatea promovării pe post a salariaților Posibilități reduse de motivare financiară a personalului și de atragere a persoanelor cu calificare superioară în structurile funcționarilor publici Resurse financiare limitate pentru susținerea programului de pregătire Încărcarea cu sarcini suplimentare peste cele prevăzute în fișa postului datorită numărului redus de personal în instituție Nu se realizează testarea periodică a funcționarilor publici Nu se realizează rapoarte de activitate lunare ci doar trimestriale Existența fondurilor limitate alocate formării continue a funcționarilor publici Dificultăți legate de aplicarea curentă a noilor acte normative din cauza multitudinii și complexității acestora

	Inexistența unui compartiment de informatizare Numar insuficient de calculatoare iar unele dintre acestea sunt uzate moral Resurse financiare insuficiente pentru informatizarea administrației publice locale Lipsa de interes a cetățenilor în a se implica activ în procesul de luare a deciziei la nivel local
Oportunități	Posibilități de accesare a unor fonduri externe destinate în mod special modernizării administrației publice Lucrări de cadastru imobiliar intravilan și extravilan, realizare PUG Dotări pentru intervenții în caz de situații de urgență Dotarea administrației publice locale Dezvoltarea unor legături puternice între Consiliul Județean Arad și autoritățile locale Mai multe posibilități de instruire a personalului prin agenții de formare profesională
Amenințări	Teama de risc, inerția unor funcționari publici mai ales din funcțiile de conducere Inerție mare privind implicarea factorilor responsabili dar și a comunității în programele de dezvoltare Tendința mass-media de a reflecta cu precădere și, de regulă, fără a verifica aspectele negative ale anumitor activități din administrație, de cele mai multe ori informațiile fiind greșit interpretate sau neînțelese Fluctuația funcționarilor publici din cauza salariilor mici; personalul bine pregătit este tentat să caute locuri de muncă în sectorul privat Pe de alta parte imposibilitatea angajării imediate a altor funcționari publici influențează în mod negativ continuitatea activităților Dificultatea realizării unei strategii și a unor planuri de acțiune care să reziste schimbărilor politice - clasa politică actuală nu are încă suficientă maturitate încât să aprecieze și să implementeze programele inițiate de conducerile instituțiilor din mandatele anterioare; Schimbări legislative prea frecvente pentru a fi asimilate eficient.

10. Asociere regională

10.1. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Sistem Integrat de Gestionare a Deșeurilor Județul Arad

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Sistem Integrat de Gestionare a Deșeurilor Județul Arad a fost constituită în scopul înființării, organizării, reglementării, exploatarei, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de salubritate pe raza de competență a unităților administrativ teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente Serviciului, pe baza strategiei de dezvoltare a Serviciului.

Membrii asociați ai Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Sistem Integrat de Gestionare a Deșeurilor Județul Arad sunt următorii:

- Județul Arad, prin Consiliul Județean Arad
- Municipiile și orașele: Arad, Chișineu Criș, Curtici, Ineu, Lipova, Nădlac, Pecica, Pâncota, Sântana, Sebiș
- Alte 66 comune printre care Și Bîrsa

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Sistem Integrat de Gestionare a Deșeurilor Județul Arad vizează prin activitatea pe care o desfășoară, atingerea următoarelor *obiective specifice*:

- ✓ Implementarea colectării la nivelul întregului județ – achiziționarea de containere, pubele și mijloace de transport, astfel încât să se asigure un grad de acoperire cu servicii de salubritate de 100 % atât în mediul urban, cât și în mediul rural;
- ✓ Implementarea colectării separate a deșeurilor reciclabile, atât în mediul urban, cât și în mediul rural prin puncte de colectare (deșeurile de sticlă și hârtie în mediul urban și toate tipurile de deșeuri reciclabile în mediul rural) sau din poartă în poartă pentru deșeurile de metal și plastic în zona urbană – asigurarea de containere, pubele și mijloace de transport necesare;
- ✓ Implementarea colectării separate a deșeurilor biodegradabile menajere;
- ✓ Implementarea compostării individuale la 80% din gospodăriile din mediul rural;
- ✓ Asigurarea reciclării deșeurilor din construcții și demolări;
- ✓ Implementarea colectării separate a deșeurilor voluminoase și a deșeurilor periculoase;
- ✓ Amenajarea unor stații de sortare, compostare și transfer.³¹

³¹ Sursa: www.deseuri-arad.ro

10.2. Asociația Grupul de Acțiune Locală (GAL) „Podgoria Miniș-Măderat”



Localizare geografică

Podgoria Miniș - Măderat se găsește în județul Arad, avantajată fiind de localizarea în municipiul Arad și de proximitatea cu orașele Lipova, Pâncota, Curtici, Ineu și Sebiș. Este localizată între paralele de 46°05' și 46°35' latitudine nordică și meridianele de 21°15' și 22°00', longitudine estică.

Cadrul natural

Substratul litologic al podgoriei Miniș – Măderat se caracterizează prin prezența șisturilor sericitoase și cloritoase paleozoice antepermiene și adepozitelor pleistocene.

Din alternanța acestora s-au format sedimentele de solificare (luturi și argile), în care sunt prezente, în proporții diferite, fragmente de șisturi.

Alternarea șisturilor, chiar în strat compact, cu grosimea de circa 0.5-1.0 m, facilitează pătrunderea sistemului radicular al viței de vie în orizontul de rocă compactă.

Solurile

Reprezentative sunt solurile eu-mezobazice și brune luvice. Pe versanții de la contactul cu câmpia, predomină solurile brune eu-mezobazice tipice. În partea nordică a podgoriei, solurile predominante sunt cele brune argiloiluviale și regosolurile.

Relieful este reprezentat de trei unități morfogenetice:

- munții Zărandului, care, de la altitudini în jur de 800 m coboară în largi nivele de eroziune spre colinele sau câmpiile învecinate. Cel mai important contact îl constituie aliniamentul Șiria-Lipova pe care sunt amplasate majoritatea plantațiilor centrului viticol Miniș.

- colinele piemontane aparținând Dealurilor vestice (Dealurile Cigherului și Dealurile Codru-Moma), separate de văi cu versanți și procese deluviale moderat-accentuate. Ele coboară domol de la circa 350-300 m la circa 200-150 m.

- câmpia Aradului, caracterizată ca fiind o câmpie loessică tabulară și slab accidentată de văi meandrate și puțin adâncite, de cursuri părăsite, de crovuri, grinduri aplatizate și lucrări antropice.

Hidrografia

Apele curgătoare sunt tributare Mureșului și Crișului Alb. Cele care drenează zona montană și colinară au o densitate apreciabilă, debite anuale moderate și o scurgere permanentă sau semipermanentă. Apele din câmpie au debite relativ bogate, dar variabile de la un sezon la altul. Lacurile naturale sau antropice sunt localizate cu deosebire în Câmpia Ineu-Cigher. Apele freatice din zona colinară sunt cantonate la baza depozitelor piemontane la o adâncime de 10-15 m.

La câmpie apele freatice sunt apropiate de suprafață aflându-se la numai 1-3 m în câmpia tabulară și la 3-5 m în fâșia glacisurilor de contact cu muntele și colinele.

Climatul este tipic temperat, moderat continental, cu influențe benefice adriatico-mediterraneene. Plecând de la Analiza SWOT dezvoltată în cadrul unui proces participativ cu toți factorii interesați de dezvoltarea microregiunii, a fost inițiată dezvoltarea Microregiunii pe următoarele direcții /priorități strategice:

PRIORITATEA STRATEGICĂ 1: TURISM RURAL ȘI AGROTURISM

Scopul definit al priorității: *Dezvoltarea și promovarea teritoriului LEADER prin valorificarea turistică a tradiției viti-vinicole, a potențialului natural, cultural, social, istoric, materializat prin dezvoltarea atractivității turistice și a varietății ofertelor, în scopul creșterii ponderii sectorului de servicii (turistice) în economia zonei.*

Obiective operaționale:

1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de turism
2. Sprijinirea dezvoltării tipurilor de turism existente și a altor noi inițiative
3. Dezvoltarea de noi tipuri de turism (oenologic, culinar, istoric etc.)
4. Reabilitarea și renovarea obiectivelor turistice
5. Crearea și integrarea unor structuri de sprijin pentru conștientizarea în rândul vizitatorilor, dezvoltarea și promovarea turismului ecologic

PRIORITATEA STRATEGICĂ 2: VITICULTURA ȘI VINIFICAȚIA

Scopul definit al priorității: *Dezvoltarea viticulturii și vinificației ca element de identitate distinctă a teritoriului LEADER prin integrarea sustenabilă în circuitul internațional.*

Obiective operaționale:

1. Dezvoltarea infrastructurii de exploatare în viticultură
2. Integrarea structurilor de prognoză, protecție și avertizare
3. Modernizarea tehnologică a procesării în vinificație
4. Modernizarea exploatării în producția de struguri



5. Promovarea oenologică a teritoriului prin turism



Sursa – www.turistulhai-hui.blogspot.com



Sursa – www.arq.com



Sursa – www.arq.com - Podgoria Miniș – Măderat

PRIORITATEA STRATEGICĂ 3: AGRICULTURA

Scopul definit al priorității: Dezvoltarea teritoriului LEADER prin valorificarea vocației agricole, consolidarea economică a exploatării agricole cu punerea în valoare de manieră sustenabilă a potențialului bio-ecologic și conectarea la piețele regionale, naționale și internaționale.

Obiective operaționale:

1. Integrarea comercială, dezvoltarea și consolidarea a agriculturii privat familiale
2. Ameliorarea infrastructurii de acces și a amenajării teritoriului
3. Orientarea spre produse de înaltă valoare biologică și produse tradiționale
4. Integrarea produselor agricole prin procesare și condiționare

5. Promovarea produselor agricole specifice teritoriului

PRIORITATEA STRATEGICĂ 4: INFRASTRUCTURĂ SOCIALĂ ȘI EDILITARĂ

Scopul definit al priorității: Dezvoltarea și promovarea teritoriului LEADER prin realizarea infrastructurii sociale și edilitare în scopul creșterii calității vieții tuturor categoriilor sociale din regiune.

Obiective operaționale:

1. Creșterea standardelor de trai prin dezvoltarea și modernizarea echipării spațiilor publice și comunitare
2. Integrarea funcțională a echipării sociale și edilitare în viața comunității prin construirea și amenajarea obiectivelor de interes social și edilitar.

10.3. Analiză SWOT

CAPITOLUL II - Strategia de dezvoltare locală a comunei Bîrsa 2016 - 2020

1. Noțiuni generale

1.1. Necesitatea întocmirii strategiei de dezvoltare locală a comunei Bîrsa și procesul de elaborare a acesteia

Necesitatea conceperii și adoptării unei strategii de dezvoltare este dată de nevoia unei perspective de dezvoltare, în special pentru a imagina viitorul și condițiile de viață ale generațiilor viitoare, întrucât exprimă aspirațiile de dezvoltare ale comunității, care să abordeze onest problemele locale, bazându-se pe potențialul local de dezvoltare.

Oportunitatea realizării unei strategii de dezvoltare, este dată de posibilitatea accesării de fonduri europene, pentru proiecte de dezvoltare locală, pe baza unor proiecte.

Obiectivele proiectelor ce vor fi propuse spre finanțare de către comunitate vor fi conforme cu Strategia de dezvoltare locală a comunei Bîrsa iar Planul de Urbanism General va trebui să urmărească satisfacerea funcțiunilor teritoriului așa cum au fost definite în strategie și nu invers.

Aceste proiecte se referă atât la dezvoltarea publică (acțiuni ale comunității orientate în special spre dezvoltarea de infrastructură: drumuri, alimentări cu utilități, amenajări ale instituțiilor), cât și la dezvoltarea privată (sprijinirea diversificării și creșterii activităților economice din cadrul comunității, dezvoltarea culturii antreprenoriale a cetățenilor, dezvoltarea de noi afaceri în localitate).

Valorificarea acestor noi oportunități cere însă alocarea unor resurse semnificative din partea actorilor locali, atât la nivelul capacității administrative necesare pentru accesarea, implementarea și monitorizarea adecvată a acestor fonduri, cât și de ordin financiar, de furnizare a co-finanțării obligatorii.

În consecință este necesară o prioritizare clară a inițiativelor de dezvoltare, fundamentată pe o analiză riguroasă a situației locale specifice, astfel încât să fie maximizat impactul socio-economic al acestor investiții, în contextul resurselor inevitabil limitate disponibil pentru mobilizare în orizontul de timp 2016 - 2020.

Prin complexitatea proceselor și fenomenelor, prin amplitudinea provocărilor și problemelor care trebuie rezolvate, dezvoltarea durabilă a României, respectiv a orașelor și comunelor a încetat de mult să mai fie atributul exclusiv al elitelor politice, economice și intelectuale.

În egală măsură, dezvoltarea durabilă privește pe fiecare cetățean și în consecință, necesită antrenarea, implicarea și participarea activă a acestuia, în cele mai adecvate modalități, potrivit cu interesele și capacitatea sa de a contribui la sustenabilitatea progresului economic și social al țării.

Participarea la elaborarea și implementarea acestei strategii reprezintă singura alternativă de a pune bazele unei platforme comune de acțiune la scară națională și locală, care să dea consistență eforturilor comune, să modeleze viitorul României și să influențeze în bine viața oamenilor pentru mai multe decenii în viitor, în condițiile șanselor, oportunităților și rigorilor generate de globalizare, integrare în Uniunea Europeană și extindere a societății bazate pe tehnologia informației și a comunicațiilor.

Aceasta strategie reprezintă, practic, un proiect deschis, în măsură să răspundă eficient și prompt la schimbările tot mai rapide de mediu economic, la conjuncturi interne și externe, la constrângerile existente și la cele generate de noul statut al României de membru cu drepturi depline al comunității europene și euro-atlantice.

Trecerea de la viziunile pe termen scurt care își au virtuțile dar și limitele lor, la viziunile pe termen mediu și lung care să armonizeze cerințele și direcțiile dezvoltării României cu cele ale integrării euro-atlantice, a devenit o necesitate evidentă.

Luând în considerare necesitatea adaptării spațiului urban și rural românesc la cerințele UE, prin promovarea unui sector eficient și viabil din punct de vedere economic și social în contextul perioadei ulterioare integrării, strategia stabilește principalele direcții pentru dezvoltare.

O comunitate modernă trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa viitoare, iar lipsa ei duce la o activitate administrativă dezordonată, în cadrul căreia se pot rata oportunități și consuma inutile resurse prețioase.

Experiența internațională a demonstrat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru definit, asumat, coordonat și implementat în interesul comunității pe care o reprezintă.

Planificarea strategică ca disciplină științifică relativ recentă are în vedere ansamblul acțiunilor prin care se previzionează activitatea unei organizații indiferent de tipul acesteia.

Necesitatea planificării strategice decurge din:

- **Influența factorilor de mediu asupra organizației**, aceasta influență devine tot mai pregnantă, inclusiv în administrația publică
- **Reacția pe care organizația și subdiviziunile acesteia o au la factorii de mediu**, cum ar fi modificările apărute în subsistemele manageriale sau reacția unui comportament la un set de variabile exterioare.
- **Necesitatea unei fundamentări mai riguroase a activităților unor organizații publice**, cu atât mai mult cu cât deseori instrumentele de previzionare au caracter birocratic și mai puțin funcțional.

Planificarea strategică operează cu 2 noțiuni fundamentale și anume **strategia și managementul strategic**.

În evoluția managementului strategic se identifică 4 etape, plecând de la forma cea mai simplă (utilizarea bugetului ca formă de planificare) și până la cea mai complexă (managementul strategic așa cum este abordat azi).

Faza 1 constă în planificarea financiară de bază și se caracterizează prin utilizarea bugetului orientat funcțional și realizat pe bază anuală în scopul asigurării unui control eficient și judicios.

Faza 2 presupune planificarea bazată pe previziune, în aceasta fază analiza mediului devenind mai importantă.

Scopul planificării este de a fundamenta un plan de creștere al organizației, bazat pe resurse tehnice, materiale, umane, logistice, financiare și de altă natură și se întinde pe un interval de timp de câțiva ani.

Faza 3 are în vedere tot o planificare, însă orientată extern care asigură modul de răspuns al oricărei organizații la factorii de mediu și implică un proces de gândire strategică prin care se formulează alternative la posibilele acțiuni ale mediului ambiant.

Flexibilitatea procesului de planificare este dată de alocarea dinamică a resurselor.

Faza 4 este managementul strategic, cel mai important și complex element al planificării strategice.

În baza unei abordări corelative a mediului ambiant organizația își creează viitorul cu scopul obținerii unui avantaj competitiv. Se încurajează la nivel organizațional apelarea la un set comun de valori identice pentru toți angajații.

Strategia oricărei organizații trebuie să cuprindă 5 componente majore: **misiunea, prioritățile strategice, domeniile prioritare, indicatorii și termenele de execuție**.

Misiunea constă în enunțarea cuprinzătoare a scopurilor fundamentale pentru care aceasta a fost constituită și funcționează precum și a filosofiei (concepției) managementului de nivel superior referitoare la modelul de derulare al activităților prin care se distinge de organizațiile similare și din care decurge domeniul de activitate. Caracteristic misiunii este faptul că aceasta nu reprezintă o enunțare de elemente de realizat cuantificabile, ci enunțuri, perspective și atitudini.

Misiunea exprimă rațiunea de a fi și de a crea valori pentru comunitate.

Obiectivele/prioritățile strategiei au în vedere orizonturi îndelungate și se referă fie la ansamblul activităților instituției, fie la componentele majore ale acesteia.

Precizarea obiectivelor strategice este importantă, în procesul elaborării strategice din următoarele motive:

- ✓ **Constituie** o premisă esențială a asigurării unui climat, randament și ordine în interiorul unei instituții, o condiție importantă a eficienței acțiunii acesteia;
- ✓ **Oferă** o bază sigură de referință pentru aprecierea performanțelor instituției și a planurilor și programelor pe care acesta și l-a propus potrivit misiunii;
- ✓ **Permite** percheziționarea instituției în mediul ei de acțiune prin stabilirea poziției pe care aceasta urmează să o obțină precum și cuantificarea contribuției ei în cadrul mediului.

Domeniile prioritare definesc abordările majore cu implicații asupra conținutului unei părți apreciable dintre activitățile organizației pe baza cărora se stabilesc cum este posibilă și rațională îndeplinirea obiectivelor strategice.

Indicatorii reprezintă modalitatea directă prin care se pot măsura rezultatele unor acțiuni, cu scopul realizării obiectivelor propuse. Aceștia se formulează în funcție de ceea ce dorim să realizăm la nivelul instituției.

Termenele se referă la diferite momente intermediare sau finale necesare realizării obiectivelor sau operaționalizării direcțiilor strategice.

Pentru implementarea strategiei și realizarea obiectivelor propuse este esențial ca autoritatea locală să-și stabilească un set de politici publice prin care activitatea acesteia să fie orientată/ canalizată pe direcțiile majore/prioritare stabilite. Procesul de planificare vizează definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunei Bîrsa pe o perioadă de 5 ani, respectiv 2016 – 2020.

Etapele metodologice principale elaborării unei strategii de dezvoltare locală sunt următoarele:

- realizarea unei analize preliminare;
- stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice;
- analiza sectorială a domeniilor principale;
- realizarea documentului strategic.

Principiile care stau la baza procesului de planificare sunt asigurarea validității științifice, implicarea comunității, transparența, obiectivitatea, coerența și continuitatea demersului. Pentru a funcționa, însă, planificarea strategică trebuie însoțită de promovarea, la nivelul administrației publice a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul comunității.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Bîrsa are la baza informații obținute de la Institutul Național de Statistică, Uniunea Europeană cât și informații obținute în urma unor studii, rapoarte, strategii și norme locale/județene/regionale/naționale/europene, efectuării de sondaje și cercetări. A fost de asemenea implicată populația comunei Bîrsa și angajații Primăriei comunei Bîrsa în activitatea de culegere a informațiilor necesare elaborării strategiei.

Strategia de dezvoltare a comunei Bîrsa permite administrației publice și celorlalți actori locali (cetățeni, societăți comerciale, etc.) să își planifice acțiunile, dezvoltarea și afacerile, astfel încât să răspundă nevoilor locale și să valorifice oportunitățile de dezvoltare identificate de strategie. Pentru a asigura eficiența eforturilor de elaborare a strategiei s-a optat pentru o metodologie precisă care a inclus elemente importante de implicare directă a comunității locale, prin solicitarea de opinii, plecând de la premisa că reprezentanții și liderii locali au interesul, bazele și cunoștințele necesare pentru a reprezenta diversele interese locale.

1.2. Corelarea cu strategiile europene, naționale și regionale

1.2.1. Strategia europeană

Europa 2020 este o strategie pe 10 ani a Uniunii Europene, care a lansat o nouă viziune pentru economia Europei, bazată pe o coordonare extinsă a politicilor economice și fiscal-bugetare, având ca principal scop crearea unor condiții prielnice creșterii economice inteligente, durabile și favorabile incluziunii.

Strategia Europa 2020 propune trei priorități care se susțin reciproc:

- ✓ Creștere economică inteligentă prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare;
- ✓ Creștere economică durabilă prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon;
- ✓ Creștere economică favorabilă incluziunii prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei.

Pentru ca acest lucru să fie posibil, Uniunea Europeană și-a fixat 5 obiective esențiale³² pe care intenționează să le atingă în urmatorul deceniu, respectiv:

Ocuparea forței de muncă

³² Sursa - http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_ro.htm

Ținta fixată prin Strategia Europa 2020 este ca 75% din populația cu vârstă cuprinsă între 20 și 64 de ani să aibă un loc de muncă. Este important de menționat faptul că în anul 2012 în țara noastră erau angajate 63% dintre persoanele din această categorie de vârstă.

Cercetare și dezvoltare

Ținta Europa 2020 este dată de un procent de 3% din PIB-ul U.E. care ar trebui investit în cercetare-dezvoltare (C-D). În 2010 acesta reprezenta 0,4% din PIB-ul României. Potrivit Institutului Național de Statistică cercetarea și dezvoltarea experimentală cuprind munca creativă depusă sistematic în scopul sporirii bagajului de cunoștințe despre om, cultură și societate și utilizarea acestui bagaj de cunoștințe pentru crearea de noi aplicații.

Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei

Strategia Europa 2020 vizează o reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 20%, un consum de 20% de energie consumată să fie provenită din surse de producție „verzi” și economisirea a 20% din consumul de energie previzionat până în anul 2020.

Educație

Ținta Europa 2020 vizează o reducere a abandonului școlar timpuriu sub nivelul de 10%.

Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale

Ținta Europa 2020 are în vedere o reducere a numărului persoanelor amenințate de sărăcie cu 20 de milioane. Aceste obiective sunt interconectate și sunt cruciale pentru reușita noastră generală. Pentru a garanta că fiecare stat membru adaptează strategia Europa 2020 la situația sa specifică, Comisia propune ca aceste obiective ale U.E. să fie transpuse în obiective și traiectorii naționale. Obiectivele sunt reprezentative pentru cele trei priorități, o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, dar nu sunt exhaustive, astfel că pentru a sprijini realizarea acestora, va fi necesară întreprinderea unei game largi de acțiuni la nivelul național, al U.E. și internațional.

Astfel, strategia cuprinde 7 inițiative emblematice (programe pilot) care asigură cadrul prin care UE și autoritățile naționale își susțin reciproc eforturile în domenii prioritare pentru Strategia *Europa 2020*, după cum urmează:

„O Uniune a inovării” pentru a îmbunătăți condițiile-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare astfel încât să se garanteze posibilitatea transformării ideilor inovatoare în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă.

„Tineretul în mișcare” pentru a consolida performanța sistemelor de educație și pentru a facilita intrarea tinerilor pe piața muncii.

„O politică industrială adaptată erei globalizării” pentru a îmbunătăți mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri, și a sprijini dezvoltarea unei baze industriale solide și durabile în măsură să facă față concurenței la nivel mondial.

„O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”

pentru a permite decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor, pentru a sprijini trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon, pentru a crește utilizarea surselor regenerabile de energie, pentru a moderniza sectorul transporturilor și a promova eficiența energetică.

„O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă”

pentru a moderniza piețele muncii și a oferi mai multă autonomie cetățenilor prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională.

„Platforma europeană de combatere a sărăciei” pentru a garanta coeziunea socială și teritorială, astfel încât beneficiile creșterii și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.

„O agendă digitală pentru Europa” pentru a accelera dezvoltarea serviciilor de internet de mare viteză și pentru a valorifica beneficiile pe care le oferă o piață digitală unică gospodăriilor și întreprinderilor.

Politica de coeziune are ca obiectiv reducerea diferenței dintre nivelurile de dezvoltare ale diferitelor regiuni și state membre, pentru a consolida coeziunea economică și socială. Acesta este unul dintre pilonii construcției europene, împreună cu piața unică și uniunea monetară – este unica politică a Uniunii Europene care se referă explicit la inegalitățile sociale.

În acest mod, politica implică un transfer de resurse între statele membre, prin intermediul bugetului U.E., în scopul sprijinirii creșterii economice și a dezvoltării durabile prin investiții în oameni și în mediul înconjurător.

Politica de coeziune este o expresie importantă a solidarității cu regiunile cele mai sărace și mai slab dezvoltate ale U.E., dar înseamnă mai mult decât atât. Unul dintre cele mai importante succese înregistrate de U.E. a fost capacitatea sa de a crește nivelul de trai pentru toți cetățenii săi.

Acest lucru nu este realizat doar prin ajutarea statelor membre și a regiunilor mai sărace să se dezvolte și să evolueze dar și prin rolul U.E. în integrarea pieței unice ale

cărei dimensiuni oferă piețe și economii de scară tuturor regiunilor U.E., bogate sau sărace, mari sau mici.

Evaluarea de către Comisia Europeană a cheltuielilor anterioare a evidențiat numeroase exemple de investiții care au avut ca rezultat valoare adăugată, creștere economică și crearea de locuri de muncă, fapt care nu ar fi fost posibil fără sprijin de la bugetul U.E.

Cu toate acestea, rezultatele arată, de asemenea, o anumită dispersie și lipsă de priorizare. Într-un moment în care fondurile publice sunt limitate și în care creșterea economică prin stimularea investițiilor este mai necesară decât oricând, Comisia Europeană a decis să aducă modificări importante politicii de coeziune.

Politica de coeziune trebuie să cuprindă obiectivele de la Lisabona și de la Göteborg și să devină un vector important al realizării acestora prin programele de dezvoltare regională și națională.

Acesta este motivul pentru care Comisia Europeană a adoptat în iulie 2004 cadrul legislativ pentru reforma politicii de coeziune pentru perioada 2007 - 2013 pentru ridicarea nivelului competitivității și al creșterii Uniunii Europene lărgite.

Obiectivele politicii de coeziune pentru perioada de programare 2007 – 2013 au fost:

Convergența - susține dezvoltarea economică integrată la nivel regional și local și durabilă prin mobilizarea capacităților locale și diversificarea structurilor economice; se adresează regiunilor unde PIB/locuitor este sub 75% din media Uniunii Europene.

Competitivitatea regională și ocuparea forței de muncă se adresează statelor membre și regiunilor care nu au fost eligibile pentru obiectivul Convergență, pentru a se adapta schimbărilor economice și sociale, globalizării și tranziției către o societate bazată pe cunoaștere;

Cooperarea teritorială europeană urmărește dezvoltarea de activități economice, sociale și de mediu transfrontaliere, prin intermediul strategiilor comune în favoarea dezvoltării teritoriale durabile.

Politica de coeziune rămâne o componentă esențială a cadrului financiar multianual al U.E. pentru perioada 2014-2020. Astfel, la 6 octombrie 2011, Comisia Europeană a adoptat un proiect de pachet legislativ care va constitui un cadru al politicii de coeziune a U.E. pentru perioada 2014– 2020, prin care se propun mai multe schimbări importante ale modului în care politica de coeziune este concepută și pusă în aplicare, și anume:

- ✓ concentrarea asupra priorităților Strategiei Europa 2020, de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii;
- ✓ recompensarea performanțelor;
- ✓ sprijinirea programării integrate;

- ✓ accentul pus pe rezultate – monitorizarea progreselor înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor convenite;
- ✓ consolidarea coeziunii teritoriale și simplificarea aplicării.

Cadrul Financiar Multianual aprobat pentru perioada 2014 - 2020 prevede alocarea pentru politica de coeziune a 325 miliarde euro (în scădere cu cca. 35 miliarde euro față de actuala perioadă de programare) reprezentând 34,24% din volumul total al cheltuielilor U.E. pentru următorii 7 ani.

Principalele schimbări convenite în cadrul Politicii de Coeziune (PC):

- ✓ crearea unui cadru strategic comun pentru toate fondurile structurale, care prevede încheierea unor contracte de parteneriat cu fiecare stat membru;
- ✓ crearea unei categorii de regiuni intermediare, „*regiuni de tranziție*”, cu PIB cuprins între 75% și 90% din PIB-ul mediu al U.E., fiind regiuni aflate în phasing-out (către convergență, ce vor completa cele două categorii care există deja - regiuni de convergență și regiuni de competitivitate);
- ✓ plafonarea alocărilor pentru coeziune („*capping*”) la 2,35% din PIB (capping diferențiat de 2,59% pentru HU și Țările Baltice) alocarea pe stat membru/SM neputând însă să fie mai mare de 110% din alocarea totală pentru perioada actuală;
- ✓ creșterea calității cheltuielilor alocate și a condiționalităților pe baza cărora vor fi acordate fondurile;
- ✓ principiul condiționalității (ex-ante și macroeconomice) și alinierea regulilor de implementare a politicii de coeziune cu Pactul de Stabilitate și Creștere, precum și cu procedura de deficit excesiv.

Vor fi definitorii rezultatele obținute și stimulentele pentru a pune în aplicare reformele, dând posibilitatea COM de a suspenda parțial sau total plățile atunci când Consiliul decide că un SM nu a luat măsurile necesare.

- ✓ aplicarea regulii de dezangajare n+3 pentru toate statele membre;
- ✓ se menține rata de co-finanțare de 85% pentru politica de coeziune;
- ✓ este prevăzută, ca regulă generală, o rată de pre-finanțare de 3%. Cu toate acestea, pentru statele care au beneficiat de asistență financiară începând cu anul 2010 (cazul României) rata de pre-finanțare este de 4%;
- ✓ se păstrează prevederile referitoare la top-up, respectiv majorarea cu 10 puncte procentuale a ratei de co-finanțare în cazul statelor care beneficiază de programe de asistență financiară în baza art. 136 și 143 din Tratatul de funcționare al Uniunii Europene (TFUE);

- ✓ se introduc prevederi referitoare la alocări suplimentare pentru regiunile în care se înregistrează șomaj în rândul tinerilor.

Noua perspectivă financiară a UE 2014-2020 prevede o nouă abordare în materie de programare strategică pentru politica de coeziune, conform obiectivelor Strategiei Europa 2020.

Arhitectura legislativă a politicii de coeziune cuprinde:

- ✓ un regulament general de stabilire a unor dispoziții comune referitoare la Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european (FSE), Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (EMFF), precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind FEDR, FSE și Fondul de coeziune;
- ✓ trei regulamente specifice privind FEDR, FSE și Fondul de coeziune;
- ✓ două regulamente privind obiectivul de cooperare teritorială europeană și Gruparea europeană de cooperare teritorială (GECT).

Fondul European de Dezvoltare Regională

Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) urmărește consolidarea coeziunii economice, sociale și teritoriale în cadrul Uniunii Europene prin corectarea dezechilibrelor existente între regiunile acesteia.

FEDR sprijină dezvoltarea regională și locală pentru a contribui la toate obiectivele tematice, prin stabilirea unor priorități detaliate în vederea unui mai mare accent pus pe:

- ✓ cercetare și dezvoltare, precum și inovare;
- ✓ îmbunătățirea accesului la informații și a calității acestora, precum și la tehnologiile comunicațiilor;
- ✓ schimbările climatice și trecerea la o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon;
- ✓ sprijinul comercial acordat IMM-urilor;
- ✓ serviciile de interes economic general;
- ✓ infrastructurile de telecomunicații, energie și transport;
- ✓ consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă;
- ✓ infrastructurile de sănătate, educație și sociale;

- ✓ dezvoltarea urbană durabilă.

Pentru a asigura concentrarea investițiilor la nivelul U.E. pe aceste priorități, se stabilesc alocări minime pentru un anumit număr de zone prioritare. De exemplu, în regiunile mai dezvoltate și de tranziție, cel puțin 80 % din resursele FEDR la nivel național ar trebui să fie alocate pentru eficiență energetică și energii regenerabile, inovare și sprijin pentru IMM-uri, din care cel puțin 20 % ar trebui să fie alocate pentru eficiență energetică și energii regenerabile.

Regiunile mai puțin dezvoltate ar trebui să dispună de o paletă mai largă de priorități de investiții, care să reflecte nevoile mai mari de dezvoltare ale acestora. Însă acestea vor trebui să aloce cel puțin 50 % din resursele FEDR pentru eficiență energetică și energii regenerabile, inovare și sprijin pentru IMM-uri.

Regulamentul propus prevede un accent mai mare pe dezvoltare urbană durabilă. Aceasta ar trebui să se realizeze prin alocarea unui procent minim de 5 % din resursele FEDR pentru dezvoltare urbană durabilă, prin stabilirea unei platforme de dezvoltare urbană pentru promovarea consolidării capacităților și a schimburilor de experiență, precum și prin adoptarea unei liste a orașelor în care vor fi puse în aplicare acțiuni integrate pentru dezvoltare urbană durabilă. Propunerea include, de asemenea, sprijin pentru acțiunile inovatoare în domeniul dezvoltării urbane durabile în baza unui plafon de 0,2 % din fondurile anuale.

Se va acorda o atenție specială zonelor cu caracteristici naturale sau demografice specifice, precum și o alocare suplimentară pentru regiunile ultraperiferice și slab populate. Un procent de cel puțin 50 % din această alocare suplimentară va trebui să fie direcționată acțiunilor care contribuie la diversificarea și modernizarea economiilor regiunilor ultraperiferice, punându-se un accent special pe cercetare și inovare, tehnologiile informației și comunicațiilor și pe competitivitatea IMM-urilor.

Fondul Social European

În timp ce contribuie la coeziunea economică, socială și teritorială, Fondul social european (FSE) reprezintă principalul instrument al Uniunii Europene destinat investiții în oameni. Acesta conferă cetățenilor europeni oportunități mai mari de angajare, promovează o educație mai bună și îmbunătățește situația persoanelor celor mai vulnerabile care se confruntă cu riscul de sărăcie.

Regulamentul propune ca FSE să vizeze patru obiective tematice în întreaga Uniune:

- ✓ promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității lucrătorilor;
- ✓ promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
- ✓ efectuarea de investiții în domeniul educației, al formării competențelor și al învățării pe tot parcursul vieții;
- ✓ consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrației publice.

Fondul social european (FSE) și-a propus ca statele membre să aibă obligația de a stabili modul în care diferitele instrumente de finanțare vor contribui la realizarea obiectivelor principale ale strategiei Europa 2020, inclusiv prin stabilirea unor cote minime de sprijin prin fonduri structurale din FSE pentru fiecare categorie de regiuni (25% pentru regiunile de convergență, 40% pentru regiunile de tranziție, 52% pentru regiunile de competitivitate, pe baza fondului de coeziune care continuă să reprezinte o treime din alocarea pentru politica de coeziune în statele membre eligibile și excluzând cooperarea teritorială).

Aplicarea acestor cote duce la o cotă minimă globală pentru FSE de 25% din bugetul alocat politicii de coeziune, adică 84 de miliarde EUR. FSE va fi completată de o serie de instrumente gestionate direct de către Comisia Europeană, cum ar fi PROGRESS și rețeaua EURES pentru sprijinirea creării de locuri de muncă.

Totuși, FSE ar trebui să contribuie, de asemenea, la realizarea altor obiective tematice, cum ar fi susținerea trecerii la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, neinfluențabilă de schimbările climatice și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, intensificarea utilizării tehnologiilor informației și comunicațiilor, consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării, precum și creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri).

Consolidarea concentrării tematice

În conformitate cu angajamentul UE față de creșterea favorabilă incluziunii, cel puțin 20 % din sumele alocate FSE ar trebui să fie utilizate pentru promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei. În plus, în cadrul programelor, finanțarea ar trebui să se concentreze asupra unui număr limitat de priorități de investiții care stabilesc detaliile fiecărui obiectiv tematic.

Propunerea conține dispoziții specifice în vederea consolidării parteneriatelor și a încurajării participării active a partenerilor sociali și a organizațiilor neguvernamentale (ONG-uri) la investițiile FSE. Aceasta impune alocarea unui quantum adecvat din resursele FSE pentru acțiunile de consolidare a capacităților destinate partenerilor sociali și ONG-urilor din regiunile mai puțin dezvoltate.

Consolidarea inovării sociale și a cooperării transnaționale

Activitățile de inovare socială și cooperare transnațională sunt încurajate prin intermediul unei rate de cofinanțare mai ridicate pentru axele prioritare aferente acestora, al unor dispoziții specifice în materie de programare și monitorizare și al unui rol mai important al Comisiei în schimbul și difuzarea bunelor practici și al acțiunilor comune în cadrul Uniunii.

Consolidarea accentului pus pe rezultate

În vederea îmbunătățirii eficacității intervențiilor FSE, sunt prevăzute dispoziții specifice pentru a asigura concentrarea resurselor. În plus, sunt stabiliți indicatori comuni pentru a permite o monitorizare mai atentă și pentru a facilita evaluarea impactului investițiilor FSE la nivelul U.E.

Fondul de Coeziune

Fondul de coeziune sprijină statele membre al căror venit național brut (VNB) pe cap de locuitor este mai mic de 90 % din media UE-27 pentru realizarea de investiții în rețelele de transport TENT și în domeniul mediului.

Sprijinirea concentrării tematice

În domeniul mediului, Fondul de coeziune va sprijini investițiile în adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor, investițiile în sectoarele apei și deșeurilor, precum și în mediul urban. În conformitate cu propunerile Comisiei privind cadrul financiar multianual, investițiile în energie sunt, de asemenea, eligibile pentru a beneficia de contribuție, cu condiția ca acestea să aibă efecte pozitive asupra mediului.

Prin urmare, investițiile în eficiența energetică și energia regenerabilă sunt, de asemenea, sprijinite. În domeniul transporturilor, Fondul de coeziune va contribui la investițiile în rețeaua transeuropeană de transport precum și la cele în sisteme de transport cu emisii reduse de dioxid de carbon și în transportul urban.

Facilitatea „Conectarea Europei”

Comisia a propus crearea Facilității „*Conectarea Europei*” pentru a accelera dezvoltarea infrastructurii moderne și de înaltă performanță de care UE are nevoie și care să lege Europa în special în domeniul transporturilor, energiei și tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC).

Facilitatea „*Conectarea Europei*” va contribui în mod esențial la asigurarea securității energetice, garantând accesul paneuropean la diferite surse și la diferiți furnizori, atât în interiorul cât și în afara Uniunii. Această facilitate va contribui, de asemenea, la punerea în aplicare a noului concept de coeziune teritorială, introdus prin Tratatul de la Lisabona.

Totodată, disponibilitatea la nivel european a rețelelor TIC de mare viteză și serviciile TIC paneuropene vor înlătura, de asemenea, fragmentarea pieței unice și vor oferi asistență IMM-urilor în căutarea unor oportunități de creștere în afara pieței lor de origine.

Facilitatea „*Conectarea Europei*” va fi gestionată la nivel central și va fi finanțată dintr-un buget special și prin intermediul unor sume alocate strict pentru transport în cadrul Fondului de coeziune. Ratele de cofinanțare din bugetul UE vor fi mai mari în cazul în care investițiile se desfășoară în regiuni de „*convergență*”, decât în cazul în care acestea se desfășoară în regiuni de „*competitivitate*”.

Infrastructurile locale și regionale vor fi legate de infrastructurile prioritare ale UE, conectând toți cetățenii, pe întreg teritoriul UE, și pot fi co-finanțate prin fondurile structurale (FEDER și/sau Fondul de coeziune, în funcție de situația fiecărui stat membru/regiune).

Comisia propune alocarea a 40 de miliarde EUR pentru perioada 2014-2020 pentru facilitatea „*Conectarea Europei*”, care să fie suplimentate cu o sumă de 10 miliarde

EUR strict alocate investițiilor în domeniul transporturilor în cadrul Fondului de coeziune.

Astfel, această sumă cuprinde 9,1 miliarde EUR pentru sectorul energetic, 31,6 miliarde EUR pentru transport (inclusiv 10 miliarde EUR din Fondul de coeziune) și 9,1 miliarde EUR pentru TCI.

Cooperarea economică teritorială

Cooperarea economică teritorială reprezintă un obiectiv al politicii de coeziune și oferă un cadru pentru schimburile de experiență între actorii de la nivel național, regional și local din diferite state membre, precum și o acțiune comună în vederea găsirii unor soluții comune la probleme comune.

Aceasta este cu atât mai importantă având în vedere că provocările cu care se confruntă statele membre și regiunile depășesc tot mai mult frontierele naționale/regionale și necesită acțiuni comune și de cooperare la nivelul teritorial adecvat. Prin urmare, cooperarea teritorială europeană poate avea, de asemenea, o contribuție la stimularea noului obiectiv de coeziune teritorială al Tratatului de la Lisabona.

Propunerea face trimiteri la participarea țărilor terțe pentru a reflecta mai bine realitatea cooperării. Aceasta conține, de asemenea, trimiteri mai sistematice la rolul pe care grupările europene de cooperare teritorială (GECT) îl pot juca în contextul cooperării.

Propunerea stabilește resursele financiare disponibile pentru fiecare componentă și criteriile de alocare a acestora către statele membre. Acestea vor fi alocate după cum urmează:

- 73,24 % pentru cooperare transfrontalieră;
- 20,78 % pentru cooperare transnațională;
- 5,98 % pentru cooperare interregională.

Aceasta include, de asemenea, continuarea mecanismului pentru transferul de resurse pentru activitățile de cooperare la frontierele externe ale Uniunii, pentru a fi sprijinite în cadrul instrumentului european de vecinătate și parteneriat și al instrumentului de asistență pentru preaderare.

Dispozițiile privind concentrarea tematică și prioritățile de investiții constituie un element nou în cadrul propunerii.

Programele pot alege un număr limitat de priorități dintr-o listă tematică de priorități de investiții corespunzătoare, în care cooperarea va aduce cea mai mare valoare adăugată. În plus, criteriile de selecție au fost definite mai strict pentru a se asigura că se acordă finanțare operațiunilor cu adevărat comune.

Programele vor face, de asemenea, obiectul unei evaluări a performanțelor.

Sunt stabilite modalități simplificate, raționalizate de punere în aplicare, gestiune financiară și control. De exemplu, numărul de autorități implicate în punerea în

aplicare a programului a fost redus, iar rolurile și responsabilitățile au fost mai bine definite.

De asemenea, a fost propus un set de indicatori comuni.

Politica Agricolă Comună (PAC)

Lansată în 1962, politica agricolă comună (PAC), ca un parteneriat între agricultură și societate, între Europa și agricultorii săi, aceasta acordă agriculturilor asistență financiară pentru a se asigura că aceștia continuă să lucreze pământul și să creeze locuri de muncă suplimentare prin reamenajarea satelor, protejarea peisajului sau proiecte privind patrimoniul cultural și multe alte sarcini asociate în mod direct sau indirect cu agricultura și economia rurală.

Obiectivele sale principale vizau:

- consolidarea productivității agriculturii, pentru a le garanta consumatorilor o ofertă de alimente stabilă și accesibilă;
- asigurarea unui nivel de trai echitabil pentru agricultorii europeni.

La momentul de față UE trebuie să facă față unor noi provocări care vizează:

- securitatea alimentelor: la nivel mondial, producția de alimente va trebui să se dubleze pentru a putea hrăni populația lumii, care se estimează că va fi de 9 miliarde în 2050;
- schimbările climatice și gestionarea durabilă a resurselor naturale;
- susținerea zonelor rurale din întreaga UE și menținerea vitalității economiei rurale.

PAC este o politică adoptată de toate statele membre ale Uniunii Europene. Ea este gestionată și finanțată la nivel european din resursele bugetului anual al UE.

Agricultura și pădurile acoperă vasta majoritate a teritoriului UE și au un rol-cheie în ceea ce privește sănătatea economiilor rurale și peisajul rural. Agricultorii îndeplinesc numeroase funcții diferite, de la producția de produse agricole alimentare și nealimentare la gestionarea peisajului rural, conservarea mediului natural și turism.

Agricultura este principala activitate economică în majoritatea zonelor rurale din UE. Cu toate acestea, mulți agricultori practică activități suplimentare precum prelucrarea produselor agricole și cazare pentru turiști. Diversificarea economiei rurale este o sursă de vitalitate pe care UE o sprijină și o încurajează prin programele sale de dezvoltare rurală.

Aproximativ jumătate din populația UE locuiește în zone rurale, fără agricultură, ar exista puține elemente care să păstreze vitalitatea și unitatea multor comunități rurale. Dacă ar dispărea agricultura, în multe zone terenul ar fi abandonat.

Aceasta contribuie la prevenirea depopulării rurale, cauzată de oportunitățile limitate de ocupare a forței de muncă și de rata crescută a șomajului. Serviciile publice –

precum școlile și facilitățile medicale – sunt menținute și îmbunătățite, oferind oamenilor un bun motiv pentru a rămâne în zonele rurale și a-ți crește copiii aici.

Politica agricolă comună (PAC) este una dintre puținele politici comune cu adevărat europene. Ea este concepută pentru a oferi o activitate agricolă sustenabilă în Europa, prin îmbunătățirea competitivității sale, prin asigurarea unei aprovizionări corespunzătoare și sigure cu produse alimentare, prin conservarea mediului înconjurător și a spațiului rural, oferind totodată un standard de viață echitabil pentru comunitatea agricolă.

Ca atare, aceasta înlocuiește cele 27 de politici agricole naționale diferite și reprezintă economii pentru bugetele naționale, datorită faptului că sprijinul direct acordat agricultorilor este furnizat prin intermediul bugetului UE fără a fi nevoie de cofinanțare națională. În prezent, agricultura europeană trebuie să facă față mai multor provocări. În ultimii ani, prețurile agricole au crescut cu 50% dar prețurile energiei și ale îngrășămintelor au crescut cu 200%, respectiv, 150 %. Rezultatul a fost o scădere dramatică și pe termen lung a veniturilor agricole.

Sectorul trebuie, de asemenea, să facă față provocărilor reprezentate de schimbările climatice și de degradarea mediului precum și preocupărilor presante legate de securitatea alimentară, echilibrul teritorial și urmărirea obiectivelor de creștere durabilă.

Confruntată cu aceste provocări, PAC a evoluat semnificativ în ultimii ani. Reforma viitoare va continua acest proces și se va concretiza în formularea unei politici mai moderne și mai ecologice, în măsură să contribuie activ la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020 prin stimularea potențialului economic în zonele rurale, prin dezvoltarea de piețe și locuri de muncă locale, prin acompanierea procesului de restructurare din agricultură și prin ajutorul pentru venit acordat agricultorilor, astfel încât să se mențină un sector agricol durabil în toată Europa.

PAC reformată va promova o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii prin promovarea utilizării eficiente a resurselor pentru a menține baza de producție pentru produsele alimentare, hrana pentru animale și energiile regenerabile în întreaga UE; prin stimularea acțiunilor de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea, în vederea protejării ecosistemelor și a combaterii pierderii biodiversității; și prin susținerea diversificării activităților economice în zonele rurale pentru a promova o dezvoltare teritorială echilibrată în întreaga Europă.

Modificările PAC sunt concepute astfel să conducă la un sistem mai just și mai echitabil de sprijin în întreaga UE, prin corelarea agriculturii cu politica de mediu în gestionarea durabilă a mediului rural și prin asigurarea faptului că agricultura continuă să contribuie la o economie rurală dinamică.

1.2.2. Strategia națională

Strategia națională de dezvoltare a României a fost adoptată în 2008 pentru un orizont temporal multiplu 2020 – 2030. Aceasta este anterioară actualei strategii europene, fiind corelată, la data redactării ei, cu strategia de la Lisabona (strategie europeană

aferentă perioadei anterioare, 2007 - 2013) fiind necesară o actualizare a ei.

Este important de reținut următoarele prevederi din acest document:

„Strategia UE pentru Dezvoltare Durabilă, ce reprezintă fundamentul Strategiei Naționale a României în domeniu, completează Strategia de la Lisabona și se dorește a fi un catalizator pentru cei ce elaborează politici publice și pentru opinia publică, în scopul schimbării comportamentului în societatea europeană și, respectiv, în societatea românească și implicării active a factorilor decizionali, publici și privați, precum și a cetățenilor în elaborarea, implementarea și monitorizarea obiectivelor dezvoltării durabile.

Responsabilitatea pentru implementarea Strategiei revine Uniunii Europene și statelor sale membre implicând toate componentele instituționale la nivel comunitar și național. Este subliniată, de asemenea, importanța unei strânse colaborări cu societatea civilă, partenerii sociali, comunitățile locale și cetățenii pentru atingerea obiectivelor dezvoltării durabile. În acest scop, sunt identificate patru obiective-cheie:

Protecția mediului, prin măsuri care să permită disocierea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului;

Echitatea și coeziunea socială, prin respectarea drepturilor fundamentale, diversității culturale, egalității de șanse și prin combaterea discriminării de orice fel;

Prosperitatea economică, prin promovarea cunoașterii, inovării și competitivității pentru asigurarea unor standarde de viață ridicate și unor locuri de muncă abundente și bine plătite;

Îndeplinirea responsabilităților internaționale ale UE prin promovarea instituțiilor democratice în slujba păcii, securității și libertății, a principiilor și practicilor dezvoltării durabile pretutindeni în lume. Pentru a asigura integrarea și corelarea echilibrată a componentelor economice, ecologice și socio-culturale ale dezvoltării durabile, Strategia UE statuează următoarele principii directoare:

Promovarea și protecția drepturilor fundamentale ale omului;

Solidaritatea în interiorul generațiilor și între generații;

Cultivarea unei societăți deschise și democratice;

Informarea și implicarea activă a cetățenilor în procesul decizional;

Implicarea mediului de afaceri și a partenerilor sociali;

Coerența politicilor și calitatea guvernării la nivel local, regional, național și global;

Integrarea politicilor economice, sociale și de mediu prin evaluări de impact și consultarea factorilor interesați;

Utilizarea cunoștințelor moderne pentru asigurarea eficienței economice și investiționale;

Aplicarea principiului precauțiunii în cazul informațiilor științifice incerte;

Aplicarea principiului “poluatorul plătește”.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a României stabilește obiective concrete pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural. Strategia de Dezvoltare Durabilă a României vizează realizarea următoarelor obiective strategice pe termen scurt, mediu și lung:

Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.

Orizont 2030: Apropierea României, sub aspectul indicatorilor dezvoltării durabile, de nivelul mediu din anul 2030 al țărilor membre UE.

Țintele asumate de România referitor la obiectivele Strategiei Europa 2020³³

Tabelul nr. 13

	1	2	3	4	5	6	7	8
Situație curentă România	65,7% (2014)	0,39% (2013)	52,4% (2012 comparat cu nivelul 1990)	23,9% (2013)	16,6 Mtoe (2012)	18,5% (2014)	23,8% (2014)	211.000 (2013 comparat cu nivelul 2008)
Ținte România	70%	2%	-19%	24%	10 Mtoe	11,3%	26,7%	580.000
Ținte UE	75%	3%	-20%	20%	368 Mtoe	10%	40%	20.000.000

Sursa – Strategia de dezvoltare teritorială a României – România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și Șanse egale pentru oameni – Versiunea 2. Februarie 2015

Legendă

1. Rata de ocupare
2. Procent de CDI în PIB
3. Reducerea emisiilor de CO2 comparat cu nivelul anului 1990
4. Energii regenerabile
5. Eficiență energetică (reducerea consumului de energie)
6. Reducerea procentului de părăsire timpurie a sistemului de educație
7. Educație terțiară
8. Reducerea populației în risc de sărăcie și excluziune socială (nr. persoane)

În ceea ce privește dezvoltarea teritorială a țării noastre, pentru orizontul de timp 2035, România este văzută ca: „o țară cu un teritoriu funcțional, administrat eficient, care asigură condiții atractive de viață și locuire pentru cetățenii săi, cu un rol important în dezvoltarea zonei de sud-est a Europei”.³⁴

³³ Programul Național de Reformă 2015 - http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/nrp2015_romania_ro.pdf

³⁴ www.sdtr.ro - Strategia de dezvoltare teritorială a României – România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și Șanse egale pentru oameni – Versiunea 2. Februarie 2015

Conceptul strategic de dezvoltare teritorială pentru valorificarea potențialului României promovează:

- asigurarea unei echipări adecvate a teritoriului, capabilă să consolideze rolul României ca actor regional economic important în zona de sud-est a Europei;
- creșterea calității vieții locuitorilor României prin asigurarea unor spații de calitate;
- creșterea atractivității zonelor rurale și valorificarea potențialului unic și specific de dezvoltare;
- protejarea patrimoniului natural și cultural și valorificarea identității teritoriale;
- consolidarea rolului zonelor urbane funcționale ca centre de dezvoltare la nivelul teritoriului și conectarea acestora cu zonele de performanță economică europene și implicit cu zonele transfrontaliere;
- conectarea României la rețeaua de transport trans-europeană și dezvoltarea de noduri logistice și terminale multinodale;
- asigurarea unui cadru de cooperare și coordonare a strategiilor și politicilor sectoriale ancorat în dinamica teritoriale naționale.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României este documentul care stă la baza întregului sistem de planificare spațială (amenajarea teritoriului și urbanism) la nivel național, fundamentând astfel documentele strategice de nivel regional, județean și local (strategii de dezvoltare teritorială, planuri de amenajare a teritoriului, planuri de dezvoltare regională) și documentațiile operaționale (planuri de urbanism), precum și celelalte strategii de dezvoltare de la nivel național cu relevanță și impact teritorial.

Fie că este vorba despre politicile sectoriale de mediu, transport, agricultură, educație, sănătate sau alte domenii, deciziile de politică publică produc efecte la nivelul teritoriului și implicit al oamenilor.

Pentru ca efectele să devină convergente este necesar ca deciziile publice să ia în considerare teritoriul, transformând particularitățile locale sau regionale în politici localizate în teritoriu.

Teritoriul generează imaginea globală care poate contribui semnificativ la fundamentarea deciziilor de politică publică.

Prin complexitatea proceselor și fenomenelor, prin amplitudinea provocărilor și problemelor care trebuie rezolvate, dezvoltarea durabilă a României a încetat demult să mai fie atributul exclusiv al elitelor politice, economice și intelectuale. În egală măsură, dezvoltarea durabilă a țării privește pe fiecare cetățean al României și, în consecință, necesită antrenarea, implicarea și participarea activă a acestuia, în cele mai adecvate modalități, potrivit cu interesele și capacitatea sa de a contribui la sustenabilitatea progresului economic și social al țării.

Participarea la elaborarea și implementarea acestei strategii reprezintă singura

alternativă de a pune bazele unei platforme comune de acțiune la scară națională și locală, care să dea consistență eforturilor comune, să modeleze viitorul României și să influențeze în bine viața oamenilor pentru mai multe decenii în viitor, în condițiile șanselor, oportunităților și rigorilor generate de globalizare, integrare în Uniunea Europeană și extindere a societății bazate pe tehnologia informației și a comunicațiilor.

Această strategie reprezintă, practic, un proiect deschis, în măsură să răspundă eficient și prompt la schimbările tot mai rapide de mediu economic, la conjuncturile interne și externe, la constrângerile existente și la cele generate de noul statut al României, de membru cu drepturi depline al comunității europene și euro-atlantice.

Trecerea de la viziunile pe termen scurt care își au virtuțile dar și limitele lor, la viziunile pe termen mediu și lung care să armonizeze cerințele și direcțiile dezvoltării României cu cele ale integrării euro-atlantice a devenit o necesitate evidentă.

Luând în considerare necesitatea adaptării spațiului urban și rural românesc la cerințele U.E., prin promovarea unui sector eficient și viabil din punct de vedere economic și social în contextul perioadei ulterioare integrării, strategia stabilește principale direcții pentru dezvoltare ale României.

Situația actuală este caracterizată de o multitudine de factori care provoacă schimbări continue, atât interni cât și externi, schimbări cărora Uniunea trebuie să le facă față și deci să se afle într-o continuă adaptare.

Proiectul legislativ UE pentru perioada 2014 - 2020 face referire la următoarele aspecte care stau la baza procesului de programare a fondurilor europene nerambursabile alocate în viitorul exercițiu financiar:

- concentrarea tematică asupra priorităților Strategiei Europa 2020 pentru o „*creștere inteligentă, durabilă și incluzivă*”, transpuse în CSC la nivel european;

- un cadru unic de programare la nivelul fiecărui stat membru - numit Contract/Acord de Parteneriat (C/AP) 2014-2020 care va acoperi instrumentele structurale și fondurile destinate dezvoltării rurale și pescuitului, respectiv: Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE), Fondul de Coeziune (FC), FEADR (Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală) și FEPM (Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime);

- posibilitatea elaborării unor programe multi-fond în cazul implementării instrumentelor structurale;

- oportunități extinse pentru abordarea teritorială a programării; un accent crescut pe performanța și monitorizarea rezultatelor;

- impunerea unor condiționalități macroeconomice, ex-ante și ex-post pentru accesarea/cheltuirea fondurilor;

- simplificarea procesului de implementare și un mai bun management al fondurilor.

Raportat la perioada 2007 - 2013 se constată că în intervalul 2014 - 2020 sunt introduse

abordări și ținte noi în următoarele sectoare ale fondurilor europene:

- în materie de creștere economică, locuri de muncă și coeziune
- în materie de cercetare și inovare
- în materie de agricultură și mediu
- în materie de mediu și politici climatice
- în materie de justiție, sănătate și securitate
- în materie de finanțare a bugetului UE

1.2.3. Strategia regională

„În ciuda multor progrese și a unei poziții relativ bune la nivel național la majoritatea indicatorilor relevanți, cu excepția celor sociali, Regiunea Vest rămâne o regiune mai puțin dezvoltată în contextul Uniunii Europene. Ca atare, Regiunea Vest continuă să necesite o gamă largă de intervenții și politici publice specifice obiectivului convergență, care continuă să acopere principalele domenii de dezvoltare economică, în special competitivitatea întreprinderilor, dezvoltarea economiei rurale, precum și infrastructura cheie și serviciile conexe – de transport, mediu, sănătate, educație și formare.”³⁵

Analizând extrasul din Strategia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest 2014-2020 de mai sus conștientizăm care sunt premisele dezvoltării regionale și implicit locale și care sunt exigențele necesar de atins pentru a se putea vorbi despre o dezvoltare reală.

În acord cu viziunea asumată la nivel național, pentru îndeplinirea obiectivului general asumat în Planul de Dezvoltare Regională pentru perioada 2014 – 2020 și anume **„Regiunea Vest își propune ca, orientând intervențiile pe nevoile locuitorilor săi, să ajungă la nivelul de calitate a vieții din regiunile puternice, non-capitale ale Europei Centrale”** au fost identificate următoarele priorități de dezvoltare pentru Regiunea Vest:

OBIECTIV 1: Creșterea competitivității regionale prin promovarea inovării și specializării inteligente

OBIECTIV 2: Dezvoltarea unei economii dinamice bazată pe creșterea productivității și antreprenoriat

OBIECTIV 3: Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectată intern și internațional

OBIECTIV 4: Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității serviciilor în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale

³⁵ <http://www.adrvest.ro> - Strategia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest 2014-2020

OBIECTIV 5: Promovarea creșterii sustenabile prin sprijinirea tranziției către o economie verde în vederea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

OBIECTIV 6: Valorificarea specificului local al comunităților urbane și rurale

OBIECTIV 7: Dezvoltarea durabilă a turismului

OBIECTIV 8: Întărirea capacității administrative regionale

Strategia de dezvoltare locală a comunei Bîrsa, prin obiectivele și măsurile propuse se încadrează în liniile directe trasate de documentele strategice existente, contribuind astfel în mod proactiv la atingerea Țintelor asumate de către România prin identificarea, prioritizarea și realizarea acelor inițiative care pot genera cea mai mare valoare adăugată la nivelul localității, fără a neglija efectele amplificatoare la nivel regional, național și european.

Statutul României de Stat Membru al Uniunii Europene determină coordonarea politicilor naționale cu cele europene, fapt care exercită un impact asupra resurselor și condițiilor din țara noastră până la nivel local.

Sub influența acestui proces complex, administrația locală își reconsideră avantajele competitive, cu scopul de a asigura o bună dezvoltare economică și o calitate corespunzătoare a vieții în comunitate. Principalele caracteristici ale planului de strategie a dezvoltării locale:

- vizează dezvoltarea, sprijinindu-se atât pe practicile existente, cât și pe introducerea de noi oportunități pentru acțiune;
- operează într-un teritoriu bine definit spațial și administrativ;
- abordează problemele la nivel macro și nu se concentrează pe problemele izolate;
- generează resurse stabilind o legătură directă între planificare și implementare, etc.

Principiile care au fundamentat procesul de planificare strategică sunt: diversitatea, echitatea, deschiderea, răspunderea și transparența, toate fiind componente ale încrederii civice. Procesul se concretizează în formarea unei echipe de lucru ce va avea în componență reprezentanți ai grupurilor de interese la nivel zonal, ai administrației publice locale și consultanți de specialitate.

Grupurile de interese locale sunt formate din persoane, grupuri sau organizații care dețin informații necesare, pot susține acțiunile, resursele sau rezultatele acțiunilor de planificare propuse și care sunt interesate și vor fi afectate de rezultatele planului strategic realizat.

În vederea întăririi parteneriatului la nivelul unei microregiuni, la nivelul Uniunii Europene se au în vedere următoarele principii:

- dezvoltarea serviciilor sociale și de transport în orașele mici și zonele rurale;
- promovarea cooperării între orașe și mediul rural;

- integrarea zonelor rurale ce înconjoară orașele mari în strategii de dezvoltare spațială.

2. Strategia de dezvoltare a comunei Bîrsa

2.1. Viziunea strategică

Conceptual, viziunea strategică sintetizează legea existențială a unei entități și determină evoluția acesteia în sensul transformării viziunii în realitate. Viziunea unei entități reprezintă o stare ideală proiectată în viitor și care configurează o posibilă și deziderabilă dezvoltare a organizației respective. Ea presupune o gândire dinamică și capabilă care să evalueze pe termen lung șansele de dezvoltare pentru atingerea scopului dorit.

Deși de multe ori între viziune și evoluția ulterioară a acesteia există numeroase abateri, definirea viziunii reprezintă o condiție intrinsecă a dezvoltării oricărei organizații. În condițiile unui mediu caracterizat printr-o dinamică crescută și schimbări numeroase, în lipsa unei viziuni bine definite, evoluția viitoare a organizației este nesigură.

Formularea viziunii trebuie să se bazeze pe o serie de elemente care să îi asigure succesul și credibilitatea. Astfel, starea ideală care se proiectează în viitor trebuie să fie înrădăcinată în prezent și trebuie să se aibă în vedere dificultățile și pericolele la care este supusă entitatea.

Totodată, viziunea creată trebuie să genereze o atitudine de încredere în viitor și în posibilitățile concrete de dezvoltare în sensul transformării viziunii propuse în fapte, stimulând participarea eficientă și creativă a întregii echipe de proiect. O viziune bună oferă posibilitatea tuturor membrilor să își identifice interesele și deci să-și construiască motivația necesară pentru transpunerea ei în aplicare, fiind împărțită și acceptată de către toți membrii implicați.

Viziunea strategiei stabilește alternativele de dezvoltare ale comunei Bîrsa pentru perioada 2016-2020 și constituie diferența dintre ceea ce reprezintă astăzi și ceea ce comuna Bîrsa trebuie să devină până în anul 2020.

Conceptul strategic de dezvoltare se traduce astfel printr-o dezvoltare economică datorată poziției geostrategice a comunei Bîrsa, determinată de atragerea de firme/ activități economice/investiții.

În acest sens, trebuie urmate două puncte prioritare: creșterea gradului de atractivitate a comunei (prin îmbunătățirea imaginii, a calității vieții, prin revitalizare rurală) și facilități de atragere a firmelor private (prin investiții în infrastructură, ofertă de terenuri și clădiri, servicii strategice, facilități fiscale, etc.).

Viziunea de dezvoltare a comunei Bîrsa este generată de rezultatul analizei socio-economice a situației existente, pornind de la punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările identificate. În procesul de planificare strategică s-au desprins o serie de concluzii care pun bazele dezvoltării. Comuna Bîrsa, în viziunea

reprezentanților autorității publice locale, va deveni o comună prosperă și durabilă până în anul 2020 la nivelul ei constatându-se următoarele modificări:

- îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației comunei, prin asigurarea accesului la utilitățile de bază (rețea de alimentare cu gaze, rețea de canalizare), dezvoltarea infrastructurii de transport și crearea de noi locuri de muncă;
- creștere economică prin atragerea de noi investitori în agricultură, industrie, servicii, prin oferirea de consultanță, orientate către toate categoriile de populație și întreprinzători, prin atragerea de noi fonduri nerambursabile, prin creșterea gradului de pregătire a resurselor umane din comună;
- producerea de transformări la nivelul învățământului local cu menținerea calității actului didactic și a condițiilor de derulare a acestuia, prevenirea și combaterea abandonului școlar și promovarea conceptului de învățare continuă, astfel încât toate categoriile socio-profesionale și de vârstă să participe și să se identifice cu comunitatea;
- asigurarea de oportunități de intervenție a sectorului privat/întreprinzătorilor privați în operațiunile și demersurile comunei, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau a consultărilor permanente între parteneri;
- îmbunătățirea accesului la bunăstare a grupurilor dezavantajate și utilizarea eficientă a resurselor naturale locale.

Astfel, ca răspuns la oportunitățile de dezvoltare, comuna Bîrsa își propune să furnizeze resursa umană calificată și specializată, susținând dezvoltarea capitalului uman, creând premisele unei puternice legături între educație și mediul de afaceri. În strategia de dezvoltare a comunei Bîrsa este integrată o preocupare constantă către calitatea vieții, pentru asigurarea unui trai confortabil, într-un mediu de viață curat, susținut de o infrastructură modernă.

Viziunea pentru dezvoltarea comunei Bîrsa este concentrată pe **dezvoltarea economică** ca rezultat al dezvoltării relației sistemice dintre educație, inovare și sectoarele economiei locale complementare cu interesul pentru **calitatea vieții** în comunitate, înțelegând prin aceasta un mediu de viață curat și civilizat, ofertant pentru petrecerea timpului liber, susținut de o infrastructură modernă și de accesul la servicii publice de bună calitate.

Atingerea acestor obiective strategice asociază în mod obligatoriu interesul pentru protecția mediului și dezvoltarea unei administrații publice eficiente, capabile să dea curs în condiții de celeritate solicitărilor locuitorilor comunei. Pentru asigurarea succesului economic este necesară susținerea acestui domeniu complex de activitate prin acțiuni convergente ale structurii educaționale, astfel încât programa elaborată pentru pregătirea forței de muncă să se plieze pe nevoile agenților economici din zonă, asigurându-le resursele umane calificate pentru prestarea muncii la un nivel înalt de performanță și calitate. Un factor important în retenția forței de muncă și a populației

în general, îl reprezintă și este direct influențat de condițiile de trai, de calitatea vieții pe teritoriul comunei Bîrsa.

Asigurarea unor condiții decente de locuit și a unui mediu de viață ofertant, care să răspundă pretențiilor ridicate ale cetățeanului modern, european, reprezintă o prioritate a viziunii de dezvoltare a comunei, iar planul de măsuri propuse prin strategia de dezvoltare vine să traseze liniile directe ale acțiunilor pentru îmbunătățirea aspectelor care țin de calitatea vieții și anume:

- ✓ infrastructura edilitară de bază (apă, canalizare, electricitate, gaze);
- ✓ infrastructura de transport rutier;
- ✓ infrastructura educațională;
- ✓ infrastructura culturală și de petrecere a timpului liber.

De asemenea, accesul populației la serviciile publice și calitatea acestora au o influență majoră în asigurarea satisfacției beneficiarilor acestor servicii. Măsurile propuse prin strategia de dezvoltare locală a comunei Bîrsa vizează îmbunătățirea la nivelul comunei Bîrsa a condițiilor oferite cetățenilor prin serviciile de sănătate, serviciile de protecție socială pentru persoanele cu nevoi special prin educația populației și siguranța civilă.

Instituțiile administrației publice locale au ca obiective, atât asigurarea unor servicii caracterizate de un înalt profesionalism, bazate pe rezolvarea cât mai promptă a problemelor cetățenilor, cât și buna gospodărire a teritoriului administrat.

Viziunea comunei Bîrsa cuprinde și conceptul strategic de formulare a strategiei și a perspectivelor de dezvoltare. Conceptul strategic trebuie formulat astfel încât transpunerea sa într-un plan strategic să asigure un pachet de acțiuni care vor conduce la creșterea economică, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității mediului de viață al comunității. Toate acțiunile care se vor întreprinde ca urmare a implementării strategiei de dezvoltare nu vor avea un impact negativ asupra mediului înconjurător, protecția mediului reprezentând o obligație asumată și respectată de către toți actorii participanți la realizarea obiectivelor strategiei.

V: *Până în anul 2020 comuna Bîrsa va deveni o comună prosperă care:*

- *- va oferi condiții superioare de viață locuitorilor ei prin asigurarea accesului la utilitățile de bază, dezvoltarea infrastructurii de transport și crearea de noi locuri de muncă;*
- *- va realiza creștere economică, prin atragerea de noi investitori în agricultură, industrie, servicii;*
- *- va facilita atragerea de fonduri nerambursabile prin creșterea gradului de pregătire a resurselor umane din structura organizatorică a primăriei;*
- *- va încuraja și sprijini transformări de fond în învățământul local și va pune accent permanent pe calitatea actului didactic și a condițiilor de derulare a acestuia, prevenirea și combaterea abandonului școlar, promovarea conceptului de învățare continuă, asigurarea accesului egal la actul didactic, astfel încât toate*
St categoriile socio-profesionale și de vârstă să participe și să se identifice cu comunitatea;
- *- va asigura oportunități pentru intervenția sectorului privat în operațiunile*

Primăria comunei Bîrsa, pledând pentru excelență în administrația publică locală, își propune să devină un etalon al calității la nivelul primăriilor din România prin obținerea și menținerea unui sistem de elită în furnizarea serviciilor către beneficiari și toate părțile interesate, precum și depășirea așteptărilor acestora.

Reușita Primăriei comunei Bîrsa în îndeplinirea politicii și obiectivelor sale se bazează în primul rând pe valorile imateriale ale sale.

În acest sens, cunoștințele, experiența și profesionalismul instituției publice includ valori precum: **respect față de lege și cetățean, performanță, disciplină, integritate, onestitate, spirit de echipă, capacitate de inovare, egalitate de șanse și responsabilitate socială.**

Reprezentanții autorității publice locale cred în valorile care îi inspiră și îi susțin în eforturile de a îndeplini misiunea, viziunea și de a consolida identitatea instituțională și a comunității. Aceste valori îi coordonează, le motivează și dictează permanent comportamentul față de întreaga comunitate locală. Viziunea comunei Bîrsa cuprinde și conceptul strategic de formulare a strategiei și implicit a perspectivelor de dezvoltare, bază de pornire în elaborarea strategiei de dezvoltare locală a comunei.

2.2. Misiunea

Misiunea unei instituții reprezintă rațiunea acesteia de a fi și de a crea valoare pentru societate. Ea sintetizează **legea existențială** a organizației și explicitează viziunea ei.

Misiunea determină evoluția instituției în sensul transformării viziunii în realitate. În timp ce viziunea exprimă o stare ideală posibilă, misiunea exprimă o evoluție programatică spre această stare.

Viziunea se concentrează pe imaginea **internă** a instituției și pe aspirațiile managementului de vârf, în timp ce misiunea se concentrează pe imaginea **externă** a organizației și pe factorii decizionali ai managementului. Pe scurt, misiunea unei organizații comunică **ce este** organizația respectivă și **ce vrea ea să facă** pentru această societate.

O bună formulare a misiunii unei organizații trebuie să conțină trei elemente importante:

- o exprimare generală a **viziunii**
- o indicare a **valorilor fundamentale** pe care și le asumă managementul de vârf al organizației

- o articulare a *obiectivelor fundamentale* sau strategice ale organizației.

Aceste elemente trebuie să fie realiste și convingătoare atât pentru angajații instituției cât și pentru cei care sunt sau care pot fi colaboratorii instituției. Reflectând esența existențială a unei organizații, misiunea ei este stabilă în timp, constituind un *sistem referențial* pentru întreaga activitate a organizației respective.

Misiunea comunei Bîrsa poate fi precizată astfel:

*„Dezvoltarea durabilă a comunei Bîrsa, județul Arad
prin crearea unui mediu economic și social prosper,
stabil, sănătos și participativ, capabil să asigure
creșterea economică continuă cu efectul
îmbunătățirii calității vieții locuitorilor comunei,,*

Se poate observa că misiunea Primăriei comunei Bîrsa este de a se pune în slujba nevoilor comunității, de a răspunde la acestea într-o manieră legală, transparentă, echilibrată, competentă și eficientă.

Încrederea cetățenilor pe care administrația publică îi reprezintă îi obligă pe reprezentanții și întreg personalul acesteia să se perfecționeze continuu.

Calitatea serviciilor oferite și satisfacerea acestora reprezintă subiecte de importanță majoră pentru administrația comunei Bîrsa.

Obiectivele administrației publice comuna Bîrsa urmăresc **4 perspective:**

PERSPECTIVA FINANCIARĂ – cu obiectivul optimizării utilizării resurselor financiare având la bază taxele și impozitele locale și de furnizare de servicii, clar definite și asigurarea pe termen lung a fondurilor de investiții necesare îmbunătățirii acestora.

PERSPECTIVA CETĂȚEANULUI – cu obiectivul de a exista permanent în preajma cetățeanului, cu perceperea dorințelor, necesităților lui și creșterea gradului de responsabilitate/promptitudine vis-à-vis de CETĂȚEAN.

PERSPECTIVA PROCESELOR INTERNE – cu obiectivul asigurării unui sistem permanent de parteneriat cu locuitorii comunei, dar și cu solicitanții de servicii specifice încercându-se obținerea de avantaje din valoarea, perspicacitatea, inteligența serviciilor acestora.

PERSPECTIVA ÎNVĂȚĂRII - DEZVOLTĂRII – cu obiectivul dezvoltării unei strategii de formare, educare și de responsabilizare a personalului primăriei, în ideea atragerii permanente a acestuia spre interesele comunității. Se vizează mărirea

autoresponsabilizării acestora, favorizându-se astfel reacțiile din cadrul instituției publice și facilitarea modului de aplicare în practică, trecând de la modul de lucru prin subordonare la cooperare și colaborare internă.

Conducerea administrației publice locale consideră **motivarea, inițiativa, specializarea și instruirea personalului** ca **DETERMINANTE** în cadrul politicii organizaționale și are în vedere:

- ✓ Calificarea și specializarea personalului pentru munca acestuia prin cursuri atractive, gen training activ;
- ✓ Compararea permanentă a performanțelor proprii cu cele ale altor instituții, cu același specific, din administrația publică locală;
- ✓ Îmbunătățirea continuă a comunicării interne și externe;
- ✓ Urmărirea păstrării echilibrului între tinerețea și experiența personalului.

În ceea ce privește misiunile compartimentelor funcționale ale Primăriei comunei Bîrsa menționăm că:

Primarul comunei Bîrsa, are drept misiune primă, în mandatul pe care îl îndeplinește, asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, precum și punerea în aplicare a legilor, a decretelor Președintelui României, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, a hotărârilor Consiliului Local al comunei Bîrsa.

Consiliul Local al comunei Bîrsa are drept misiune asigurarea premiselor necesare organizării și funcționării aparatului de specialitate al primarului, ale instituțiilor și serviciilor publice de interes local și ale societăților comerciale și regiilor autonome de interes local, cât și pentru dezvoltarea economico-socială și de mediu corespunzătoare a comunei Bîrsa.

Viceprimarul comunei Bîrsa, în calitatea sa de înlocuitor de drept al primarului vizează în principal aceeași misiune cu cea a Primarului comunei Bîrsa și se asigură totodată de crearea și menținerea unui mediu social corespunzător pentru locuitorii comunei.

Secretarul comunei Bîrsa, urmărește în principal să asigure transparența și comunicarea către autoritățile, instituțiile publice și persoanele interesate a actelor, dispozițiilor emise de către Primar, cât și a hotărârilor consiliului, în condițiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare.

Compartimentul audit, conform prevederilor Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată, acesta reprezintă o activitate funcțională independentă și obiectivă, de asigurare și consiliere, concepută să adauge valoare și să îmbunătățească activitățile entității publice, prin sprijinul acordat entității publice compartimentul ajutând-o pe aceasta să își îndeplinească obiectivele, printr-o abordare sistematică și

metodică, evaluând și îmbunătățind totodată eficiența și eficacitatea managementului riscului, controlului și proceselor de guvernare.

Compartimentul Buget, Finanțe și Contabilitate, organism de vitală importanță, pentru orice profil de activitate, face parte din structura organizatorică a aparatului propriu al Primarului comunei Bîrsa, fiind subordonat Primarului ca autoritate executivă și asigurând potrivit legii contabilității, organizarea și conducerea judicioasă a contabilității în cadrul primăriei.

Compartimentul Administrației Publice Locale, Secretariat, Registru Agricol, Agricultură reprezintă baza comunicării în ambele sensuri, între cetățeni și instituția publică, o comunicare profesională, decentă și agreabilă prin care se asigură accesul gratuit și permanent la informație, atât în domeniul administrației locale, cât și din alte domenii de activitate, scurtarea timpului și a efortului afectat de cetățean rezolvării unor probleme personale sau comune unui grup, relația cu societatea civilă.

Compartiment de Stare Civilă, Autoritate Tutelară, Ajutor Social, Asistență Socială, Protecția Drepturilor Copilului asigură mijloacele umane, materiale și financiare necesare pentru implementarea strategiei cu privire la prevenirea și combaterea marginalizării sociale, precum și pentru soluționarea urgențelor sociale individuale și colective la nivelul comunei; de asemenea asigură realizarea activităților de asistență socială, în conformitate cu responsabilitățile ce îi revin și se preocupă de elaborarea de proceduri scrise/documentații adecvate, pentru orice acțiune și/sau eveniment semnificativ, din cadrul compartimentului, în conformitate cu standardele legale, respectiv metodologia pentru aplicarea unitară a legislațiilor în vigoare cu privire la acte de stare civilă.

Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență, structură aflată în subordinea Primarului comunei Bîrsa cuprinde, conform prevederilor Legii nr. 481/2004 privind protecția civilă, republicată, personal și formațiuni instruite în specialități necesare protecției civile pentru desfășurarea activităților de protecție civilă în cazul situațiilor de urgență ori în perioadele declarate stări excepționale de mobilizare sau de război.

Compartimentul Gospodărire Comunală asigură repartizarea salariilor pentru executarea lucrărilor prioritare pentru bunurile aflate în administrarea domeniului public și privat, instruirea periodică a personalului angajat privind protecția muncii, a normelor pentru prevenirea riscurilor profesionale, protecția sănătății și securitatea lucrătorilor, eliminarea factorilor de risc și accidente, informarea, consultarea, participarea echilibrată potrivit legii, instruirea lucrătorilor și a reprezentanților lor, precum și direcțiile generale pentru implementarea acestor principii cât și elaborarea și implementarea planului de prevenire și protecția muncii, a fișei de evaluare a riscurilor, instrucțiuni de prim ajutor, conform normelor metodologice în vigoare.

2.3. Metodologia de lucru

Pornind de la misiunea formulată a comunei Bîrsa și de la viziunea strategică s-a avut în vedere planificarea strategică, procesul de elaborare a Strategiei de dezvoltare locală a comunei Bîrsa cuprinzând următoarele etape:

2.3.1. Culegerea datelor

În această etapă s-a urmărit evaluarea nevoilor pieței forței de muncă, baza economică a comunei Bîrsa și posibilitățile economice reale și efective ale comunei, analiza capacității instituționale locale, premisele dezvoltării economice locale.

Toate aceste date și referințe au fost culese printr-o abordare directă a destinatarilor/beneficiarilor strategiei, respectiv locuitorii comunei Bîrsa, dar și în urma apelării la surse statistice oficiale, informații și date cu caracter și conținut statistic.

S-a avut în vedere identificarea atractivității comunei Bîrsa din punct de vedere al turismului, al potențialului turistic efectiv prezent și viitor al comunei, al posibilităților de petrecere a timpului liber, al evenimentelor culturale specifice zonei. De asemenea s-au urmărit, analizat și monitorizat factorii care au posibilitatea de a influența direct dezvoltarea locală precum instituții publice, organizații non-guvernamentale, întreprinzători privați, biserică, școală, etc.).

În procesul de culegere a informațiilor s-au urmărit aspecte referitoare la:

- elemente fizico-geografice specifice comunei și zonelor învecinate (forme de relief, plasare geografică, factori de risc natural, zone naturale protejate, etc.);
- elemente demografice (numărul populației comunei, densitatea, evoluția și factorii de creștere ai populației, distribuția populației comunei pe diferite criterii de interes);
- elemente privind echiparea, la nivel centralizat a comunei Bîrsa (rețea de apă, rețea de canalizare, sistem de iluminat public, rețea de gaze naturale, racordare la rețelele de telefonie, acces la căile de transport publice sau private);
- elemente referitoare la infrastructura socială (echiparea și dotarea unităților de învățământ existente pe raza comunei, situația absenteismului școlar, informații privind pregătirea cadrelor didactice și ocuparea posturilor, situații și informații privind activitatea didactică și rezultatele școlare).

Culegerea datelor și informațiilor s-a făcut prin observații în teren, interviuri, chestionare și dezbateri publice.

La finalul primei etape a fost posibilă realizarea analizei SWOT a comunei, pe principalele elemente analizate, această analiză reprezentând punctul de plecare și referință primă în și pentru elaborarea strategiei de dezvoltare locală a comunei.

Apreciem că strategia de dezvoltare locală a comunei Bîrsa, cât și toate măsurile și mecanismele instituționale implicate în procesul de implementare a acesteia trebuie să țină cont înainte de toate de preocupările și interesele comunității locale.

Aceste interese și preocupări ale locuitorilor comunei Bîrsa au fost exprimate cu ocazia unui sondaj de opinie efectuat la nivelul localităților comunei, opiniile regăsindu-se în portofoliul de proiecte propus în finalul acestei strategii de dezvoltare locală.

Sondajul de opinie a fost perceput ca un instrument de testare a modului de percepție a populației față de nivelul de dezvoltare a comunei Bîrsa și asupra orientării viitoare a dezvoltării acesteia.

Printre obiectivele cele mai importante vizate prin realizarea sondajului menționăm măsurarea satisfacției locuitorilor comunei față de serviciile publice și oportunitățile existente în zonă, gradul de implicare al membrilor comunității în problemele acesteia și vizibilitatea acțiunilor Primăriei la nivelul membrilor comunei și nu mai puțin important identificarea celor mai importante probleme ale comunei din punctul de vedere al membrilor acesteia.

Pentru această etapă a elaborării strategiei de dezvoltare activitatea predilectă a fost reprezentată de culegerea datelor care odată aflate în posesia noastră permit diagnoza fidelă a spațiului pentru care urmează a fi elaborată strategia.

Astfel, în urma aplicării sondajului de opinie unui eșantion de 100 de locuitori ai comunei/chestionării efective a unui număr de 89 de persoane/respondenți am fost în măsură să aflăm că viziunea locuitorilor comunei este una de agreare a ideii de dezvoltare locală din punct de vedere economic și social și de înțelegere a faptului că această dezvoltare este posibilă în urma unui proces de valorificare a resurselor locale (atragera de investitori locali, revigorarea tradițiilor, încurajarea activităților cu specific local și a manifestărilor cultural-artistice, crearea și reabilitarea infrastructurilor de tip rural) și punerea în valoare a comunei în deplin respect față de mediul înconjurător.

În cele ce urmează vom prezenta în mod succint rezultatele chestionarelor aplicate, analiza reflectând răspunsurile celor 89 de respondenți de la nivelul întregii comune în condițiile în care din cei 100 de respondenți cuprinși în eșantion 11 au refuzat să răspundă la chestionare.

În vederea realizării sondajului a fost aplicat chestionarul prezentat mai jos.

CHESTIONAR

Nume și prenume persoană chestionată: _____

Domiciliu persoană chestionată: _____

Reședință (dacă este cazul): _____

Calitatea în cadrul familiei: _____

Număr membrii familie: _____ **Studii absolvite persoana chestionată** _____

Vă solicităm să răspundeți la următoarele întrebări. Se va alege o singură variantă de răspuns.

1. Infrastructura de transport a comunei

Întrebare: *Cum apreciați că este la momentul de față infrastructura de transport a comunei?*

<i>Foarte proast</i>		<i>Proast</i>		<i>Foarte</i>		<i>Bun</i>		<i>Acceptabil</i>		<i>Nu răspun</i>	
<i>ă</i>		<i>ă</i>		<i>e</i>		<i>ă</i>		<i>ă</i>		<i>d</i>	
<i>Strategia de dezvoltare locală a comunei Bîrsa, județul Arad 2016 - 2020</i>											
										Page 112 of 178	

2. Accesul la utilități

Întrebare: Cum apreciați că este accesul dvs. la utilități (alimentare cu apă, alimentare cu gaze, căldură în locuințe, canalizare, apă caldă în locuințe)?

Foarte proastă		Proastă		Foarte bună		Bună		Acceptabilă		Nu răspund	
----------------	--	---------	--	-------------	--	------	--	-------------	--	------------	--

3. Starea iluminatului public

Întrebare: Cum apreciați că este starea actuală a iluminatului public în comună?

Foarte proastă		Proastă		Foarte bună		Bună		Acceptabilă		Nu răspund	
----------------	--	---------	--	-------------	--	------	--	-------------	--	------------	--

4. Locuri de muncă

Întrebare: Cum apreciați că este oferta locală și zonală de locuri de muncă?

Foarte proastă		Proastă		Foarte bună		Bună		Acceptabilă		Nu răspund	
----------------	--	---------	--	-------------	--	------	--	-------------	--	------------	--

5. Timp liber și recreere

Întrebare: Cum apreciați că este oferta locală de spații de divertisment/recreere/joacă pentru copii?

Foarte proastă		Proastă		Foarte bună		Bună		Acceptabilă		Nu răspund	
----------------	--	---------	--	-------------	--	------	--	-------------	--	------------	--

6. Sistemul sanitar

Întrebare: „Cum apreciați că este starea sistemului sanitar local și a ofertei locale de servicii sanitare?”

Foarte proastă		Proastă		Foarte bună		Bună		Acceptabilă		Nu răspund	
----------------	--	---------	--	-------------	--	------	--	-------------	--	------------	--

7. Învățământ

Întrebare: Cum apreciați că este starea sistemului de învățământ local, având în vedere atât aspecte legate de existența/inexistența clădirilor pentru desfășurarea activităților specifice (amenajate și dotate corespunzător), cât și existența cadrelor didactice în număr suficient și calificate corespunzător?

<i>Foarte proastă</i>		<i>Proastă</i>		<i>Foarte bună</i>		<i>Bună</i>		<i>Acceptabil</i>		<i>Nu răspund</i>	
-----------------------	--	----------------	--	--------------------	--	-------------	--	-------------------	--	-------------------	--

8. Relația autorității și cetățeni

Întrebare: Cum apreciați că este relația dintre locuitorii comunei și autoritățile publice de pe raza comunei?

<i>Foarte proastă</i>		<i>Proastă</i>		<i>Foarte bună</i>		<i>Bună</i>		<i>Acceptabil</i>		<i>Nu răspund</i>	
-----------------------	--	----------------	--	--------------------	--	-------------	--	-------------------	--	-------------------	--

Întrebare: Cât de mulțumit sunteți de personalul Primăriei comunei Bîrsa?

<i>Foarte nemulțumit</i>		<i>Nemulțumit</i>		<i>Foarte mulțumit</i>		<i>Mulțumit</i>		<i>Nu pot aprecia</i>		<i>Nu răspund</i>	
--------------------------	--	-------------------	--	------------------------	--	-----------------	--	-----------------------	--	-------------------	--

Întrebare: În ultimul an dvs. sau un membru din gospodărie a fost nevoit să rezolve ceva la Primăria comunei Bîrsa?

<i>Da</i>		<i>Nu</i>		<i>Nu răspund</i>	
-----------	--	-----------	--	-------------------	--

9. Priorități de dezvoltare

Întrebare: Care este problema principală pe care dvs. și membrii familiei dvs. doresc să fie rezolvată în comuna Bîrsa?

<i>Rețea alimentare apă</i>		<i>Sistem de canalizare</i>		<i>Rețea alimentare gaze</i>	
-----------------------------	--	-----------------------------	--	------------------------------	--

<i>Încălzire și apă caldă locuințe</i>		<i>Parcuri și spații de agrement</i>		<i>Modernizare și dotare școli/grădinițe</i>	
--	--	--------------------------------------	--	--	--

<i>Reabilitarea dispensarului uman</i>		<i>Locuri de muncă</i>		<i>Rețea drumuri și străzi</i>	
--	--	------------------------	--	--------------------------------	--

Data _____

Semnătura persoanei chestionată

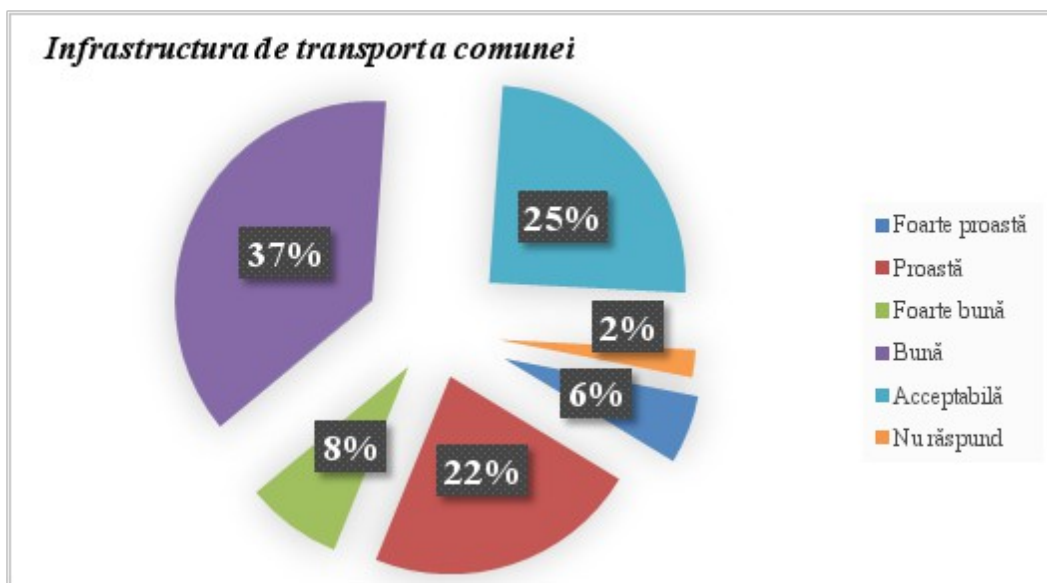
Mentiune: Informațiile din prezentul nu vor fi divulgate și nici asociate cu persoana respondentă. Chestionarul este aplicat strict cu utilitate statistică, rezultatele sondajului realizat reprezentând baza de plecare în elaborarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Bîrsa, județul Arad.

1. Infrastructura de transport a comunei

Întrebare cuprinsă în chestionarul aplicat: „Cum apreciați că este la momentul de față infrastructura de transport a comunei? *Foarte proastă, Proastă, Foarte bună, Bună, Acceptabilă, Nu răspund*”

Potrivit răspunsurilor primite reținem faptul că o mare parte dintre respondenți apreciază că situația infrastructurii de transport și de utilități este bună și acceptabilă, repartiția răspunsurilor primite fiind următoarea.

Figura nr. 7



Interpretare rezultat: Apreciem că răspunsurile primite se datorează faptului că în ultimii 2 ani au fost efectuate lucrări semnificative de modernizare a infrastructurii rutiere/de transport/pietonale, locuitorii comunei conștientizând astfel din aceste lucrări efectuate intenția reprezentanților autorității publice locale de a îmbunătăți infrastructura locală la nivelul întregii comune.

Concluzie: Opinăm că în eventualitatea în care se va menține nivelul anilor trecuți de investiții în infrastructura locală, comuna Bîrsa va fi o comună care va acoperi nevoile minime ale locuitorilor comunei în ceea ce privește infrastructura de transport a comunei.

2. Accesul la utilități

Întrebare cuprinsă în chestionarul aplicat: „Cum apreciați că este accesul dvs. la utilități (alimentare cu apă, alimentare cu gaze, căldură în locuințe, canalizare, apă caldă în locuințe)? **Foarte proastă, Proastă, Foarte bună, Bună, Acceptabilă, Nu răspund**”

Majoritatea respondenților la chestionarul aplicat au prezentat opinii și atitudini negative cu privire la această întrebare, nemulțumirea lor provenind în principal din lipsa rețelei de canalizare și de alimentare cu gaze a comunei pe care o resimt în mod direct și stringent.

În urma adresării întrebării mai sus menționată, acestea au fost răspunsurile primite cu referire la fiecare tip principal/important de utilitate.

Figura nr. 8

Figura nr. 9

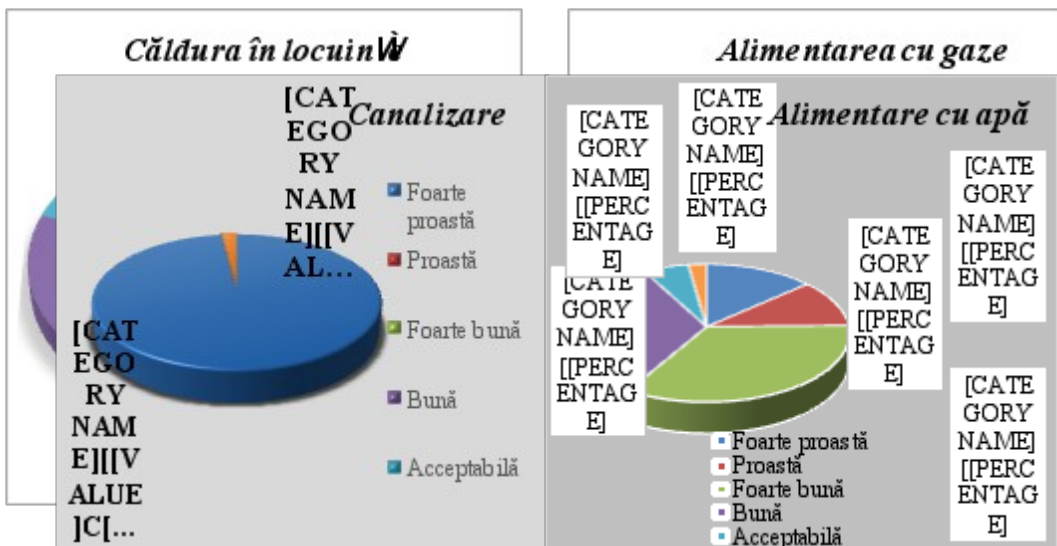
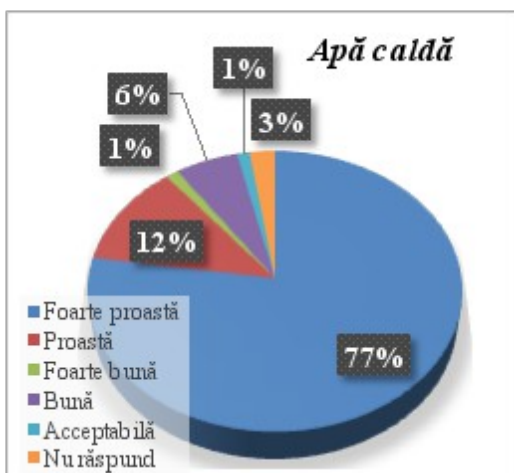


Figura nr. 10

Figura nr. 11

Figura nr. 12



Interpretare rezultat: Lipsa rețelei de alimentare cu gaze și a rețelei de canalizare este resimțită de către 98% dintre locuitori. Ca urmare a lipsei gazelor intervine și situația actuală a apei calde în locuințe, resimțită în mod negativ de 77% dintre locuitori.

Căldura din locuințe nu este apreciată drept o situație deosebit de gravă dat fiind faptul că majoritatea locuințelor sunt dotate cu sobe pe lemne sau dispun de sistem propriu de încălzire prin centrală pe lemne.

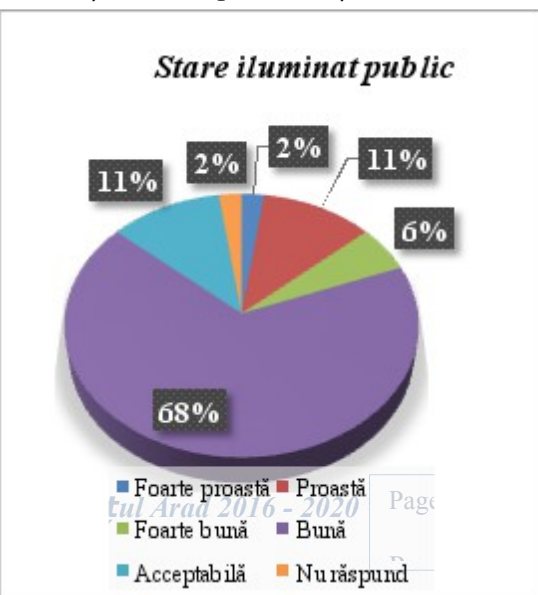
Concluzie: Rezultatele sondajului reflectă că aceștia nu dispun de rețea de alimentare

nemulțumirea locuitorilor legată de faptul cu gaze și de rețea de canalizare, principala preocupare a administrației publice locale pentru viitorul apropiat trebuind a fi, în opinia noastră, realizarea acestor rețele de utilități publice.

Figura nr. 13

3. Starea iluminatului public

Întrebare cuprinsă în chestionarul aplicat: „Cum apreciați că este starea actuală a iluminatului public în comună? Foarte proastă, Proastă, Foarte bună, Bună, Acceptabilă, Nu răspund”



Dintre 87 de respondenți majoritatea au oferit răspunsuri pozitive asupra situației acestei infrastructuri de utilități. Respondenții nemulțumiți au făcut referiri nu la lipsa acestei utilități, ci la o eventuală investiție pentru modernizarea rețelei actuale.

Interpretare rezultat: De cele mai multe ori în spațiul rural nu există capacitate de investiții în modernizarea unor infrastructuri existente, locuitorii resimțind nevoia de nou și de actual.

Concluzie: Deși nu apare drept o prioritate imediată, stringentă, modernizarea iluminatului public trebuie avută în vedere de către edilii comunei Bîrsa pentru a identifica eventuale surse de finanțare pentru realizarea acestei investiții ca expresie a deschiderii comunei spre nou.

Figura nr. 14

4. Locuri de muncă

Lipsa unei economii stabile și dezvoltate la nivelul comunei Bîrsa este resimțită în mod stringent de către locuitorii comunei, răspunsurile acestora reflectând foarte clar percepția asupra acestei problematice.

Întrebare cuprinsă în chestionarul aplicat: „Cum apreciați că este oferta locală și zonală de locuri de muncă? *Foarte proastă, Proastă, Foarte bună, Bună, Acceptabilă, Nu răspund*”

Interpretare rezultat: Nivelul modest de dezvoltare economică a comunei se reflectă direct în posibilitatea reală a locuitorilor ei de a găsi un loc de muncă și implicit în nivelul de trai al acestora. Mai mult, lipsa locurilor de muncă la nivel local și zonal apare drept o problemă gravă pentru persoanele chestionate, această situație reflectându-se și în numărul de persoane sărace existente la nivelul comunei, unele dintre acestea situându-se la limita subzistenței.

Concluzie: Dezvoltarea economică a comunei trebuie considerată principală prioritate în condițiile în care răspunde unei nevoi directe și stringente a populației.

5. Timp liber și recreere

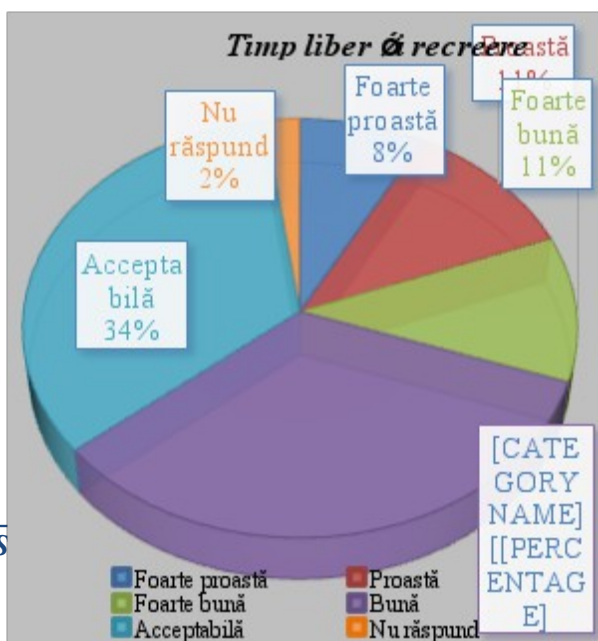


Figura nr. 15

Întrebare cuprinsă în chestionarul aplicat: „Cum apreciați că este oferta locală de spații de divertisment/recreere/joacă pentru copii? *Foarte proastă, Proastă, Foarte bună, Bună, Acceptabilă, Nu răspund*”

Interpretare rezultat: O mare parte din respondenți apreciază pozitiv oferta locală de spații de divertisment/recreere/joacă pentru copii neconsiderând că locuitorii

comunei se confruntă cu o lipsă acută de spații care să le permită petrecerea timpului liber.

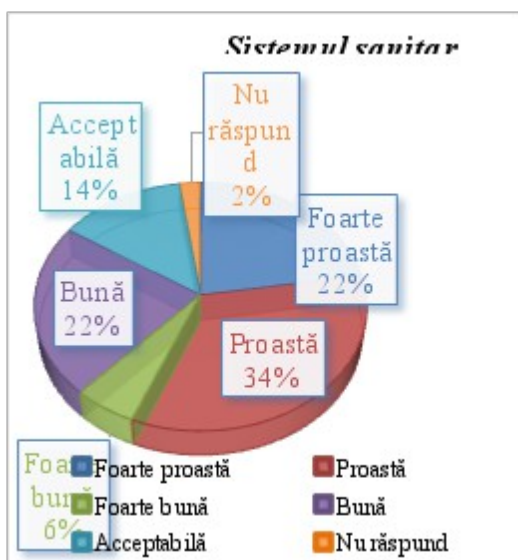
Concluzie: Așa cum am concluzionat și în cazul chestionarului referitor la situația iluminatului public din comună, cu toate că amenajarea unor spații destinate petrecerii timpului liber și recreerii nu apare drept o prioritate imediată, stringentă, acest obiectiv trebuie avut în vedere de către edilii comunei Bîrsa pentru a identifica eventuale surse de finanțare pentru realizarea acestei investiții. Apreciem că investiții de această natură sunt percepute pozitiv de către comunitate datorită faptului că parte din populația comunei nu își permite să își petreacă timpul liber decât apelând la obiectivele locale de recreere.

6. Sistemul sanitar

Întrebare cuprinsă în chestionarul aplicat: „Cum apreciați că este starea sistemului sanitar local și a ofertei locale de servicii sanitare? **Foarte proastă, Proastă, Foarte bună, Bună, Acceptabilă, Nu răspund**”

Interpretare rezultat: Situația de față a sistemului sanitar din comuna Bîrsa este apreciată ca fiind destul de gravă, dată fiind lipsa unui dispensar comunal dotat corespunzător, care să asigure asistența medicală curentă, necesară cu atât mai mult cu cât spitale nu există în comună ci doar în orașele Sebiș și Ineu ceea ce îngreunează și limitează în mod considerabil accesul pacienților în timp real la serviciile sanitare, medicale.

Figura nr. 16



Concluzie: Apreciem necesar a se avea în vedere cu titlu de prioritate necesitatea modernizării și dotării corespunzătoare a unui dispensar comunal care să fie în măsură să asigure în condiții de celeritate și siguranță sanitară intervenția prioritar adresării pacientului spitalelor din zonă.

S-a avut în vedere realizarea acestei priorități în orizontul imediat de timp astfel încât să se asigure condiții mai bune de intervenție și asistență sanitară pentru locuitorii comunei Bîrsa. Înțelegând importanța imediată de realizare a unei investiții semnificative în acest sector în conținutul strategiei a fost cuprinsă inclusiv o fișă de proiect care vizează realizarea acestei investiții.

7. Învățământ

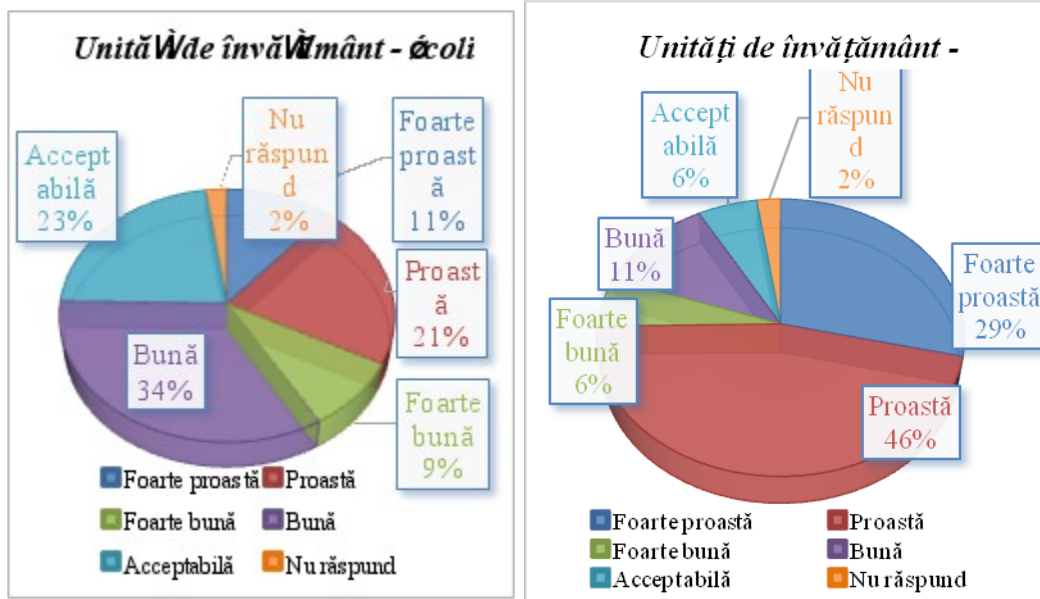
Pentru a se identifica care este opinia comunității locale referitoare la situația prezentă a învățământului din comună s-a adresat persoanelor chestionate următoarea întrebare.

Întrebare cuprinsă în chestionarul aplicat: „Cum apreciați că este starea sistemului de învățământ local, având în vedere atât aspecte legate de existența/inexistența

clădirilor pentru desfășurarea activităților specifice (amenajate și dotate corespunzător), cât și existența cadrelor didactice în număr suficient și calificate corespunzător? **Foarte proastă, Proastă, Foarte bună, Bună, Acceptabilă, Nu răspund**”

Răspunsurile primite în urma aplicării chestionarelor sunt după cum urmează:

Figura nr. 17



Interpretare rezultat: Se poate observa din diagrame faptul că răspunsurile primite sunt semnificativ diferite funcție de unitatea școlară vizată, astfel că în timp ce în cazul școlilor majoritatea răspunsurilor au fost pozitive, în ceea ce privește grădinițele s-a înregistrat un număr semnificativ de răspunsuri negative, majoritatea lor venind de la respondenții din localitatea Aldești, unde înțelegem că grădinița nu este amenajată și dotată corespunzător pentru acest tip de activități.

Concluzie: Apreciem că date fiind răspunsurile primite este necesar să se aibă în vedere de către reprezentanții autorității publice locale o investiție prin care să se asigure modernizarea și dotarea corespunzătoare a Grădiniței cu program normal PN Aldești cu referire la care respondenții chestionarului au formulat nemulțumiri.

8. Relația autorității și cetățeni

Întrebare cuprinsă în chestionarul aplicat: „1. Cum apreciați că este relația dintre locuitorii comunei și autoritățile publice de pe raza comunei? **Foarte proastă, Proastă, Foarte bună, Bună, Acceptabilă, Nu răspund**” „2. Cât de mulțumit sunteți de personalul Primăriei comunei Bîrsa? **Foarte mulțumit, Nemulțumit, Foarte mulțumit, Mulțumit, Nu pot aprecia, Nu răspund**” „3. În ultimul an dvs. sau un membru din gospodărie a fost nevoit să rezolve ceva la Primăria comunei Bîrsa? **Da, Nu, Nu răspund**”

Figura nr. 19

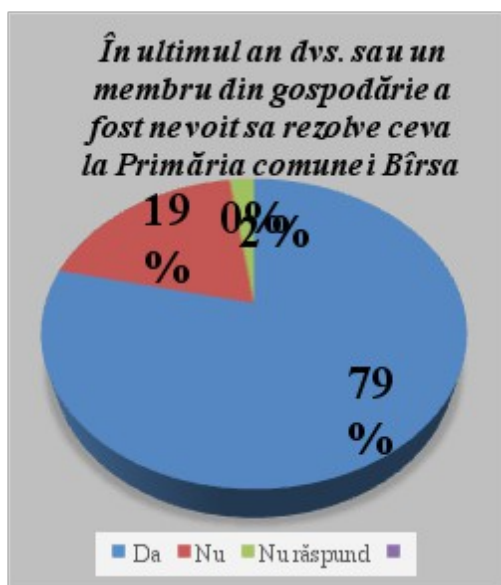
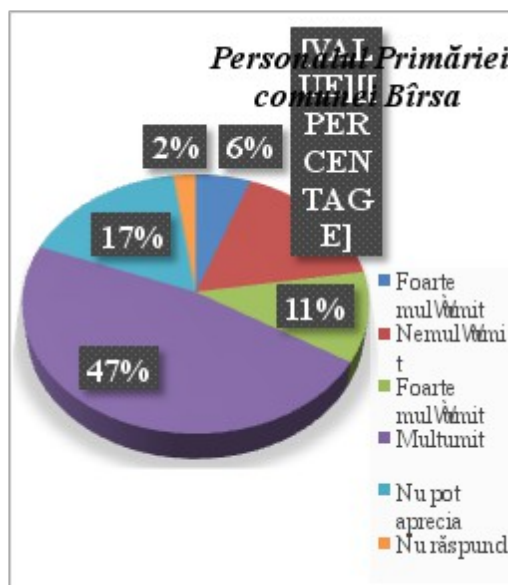
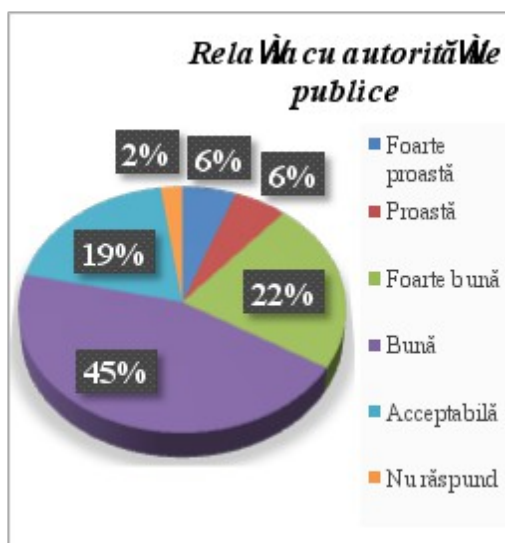


Figura nr. 20



Interpretare rezultat: Din răspunsurile obținute se poate observa că majoritatea respondenților au avut ocazia de a relaționa cu personalul Primăriei comunei Bîrsa, fiind în măsură să formuleze observații în cunoștință de cauză în legătură cu activitatea acestora și în legătură cu activitatea primăriei văzută în ansamblul ei.

Multe dintre răspunsurile primite nu sunt negative, ci cel mult unele apar a fi reținute.



aceștia.

9. Priorități de dezvoltare

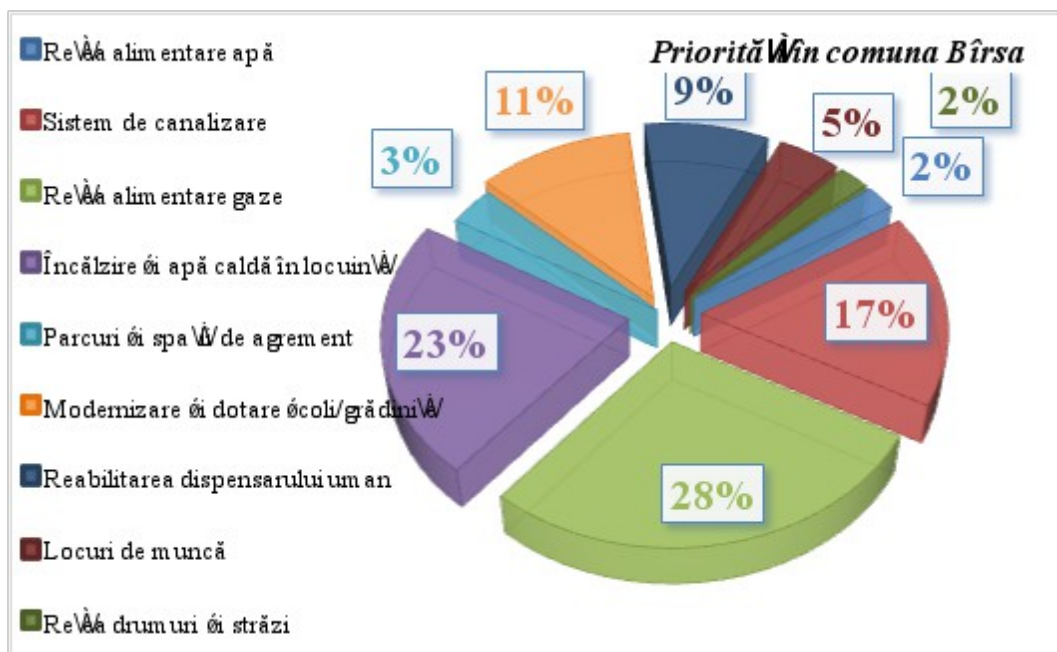
Figura nr. 21

Concluzie: Apreciem necesar a se avea în vedere cu titlul de prioritate necesitatea accesării unor fonduri nerambursabile cu destinația de instruire și perfecționare profesională a personalului încadrat în structura organizatorică a Primăriei comunei Bîrsa. Prin cursurile de perfecționare, dezvoltare și promovare profesională a personalului încadrat în Primăria comunei Bîrsa se vor asigura, în opinia noastră, premisele pentru oferirea de către instituția publică a unor servicii ale administrației publice locale la un nivel superior sub aspect calitativ și un răspuns mai prompt la solicitările populației/o soluționare mai rapidă a problemelor formulate de către

Întrebare cuprinsă în chestionarul aplicat: „Care este problema principală pe care dvs. și membrii familiei dvs. doresc să fie rezolvată în comuna Bîrsa? **Rețea alimentare apă, Sistem de canalizare, Rețea alimentare gaze, Încălzire și apă caldă locuințe, Parcuri și spații de agrement, Modernizare și dotare școli/grădinițe, Reabilitarea dispensarului uman, Locuri de muncă, Rețea drumuri și străzi.**

În urma chestionarului aplicat au fost identificate problemele care sunt percepute ca fiind stringente de către locuitorii comunei.

Figura nr. 22



Interpretare rezultat: Se poate observa din diagramă faptul că principalele probleme ce se doresc a fi rezolvate de către autoritatea publică locală la nivelul comunei Bîrsa sunt realizarea unei rețele de canalizare, realizarea rețelei de alimentare cu gaze a comunei și implicit rezolvarea problemei referitoare la încălzirea locuințelor, dar mai ales apă caldă în locuințe. În condițiile în care s-au formulat mențiuni cu privire și la restul de priorități cuprinse în chestionar apreciem că este necesar ca și acestea să fie vizate în orizontul de timp mai mult sau mai puțin îndepărtat, funcție de oportunitățile de atragere a unor fonduri nerambursabile.

Concluzie: Conștientizând problemele cu care locuitorii comunei Bîrsa se confruntă, se vor cuprinde în prezenta strategie de dezvoltare locală referiri la posibile surse de finanțare pentru realizarea unor investiții care să rezolve în integralitate sau unde nu este posibil parțial aceste probleme.

2.3.2. Stabilirea strategiei de dezvoltare locală

Strategia de dezvoltare locală trebuie înțeleasă a fi un instrument participativ care vizează drept obiectiv asigurarea progresului economic, echitabil pe plan social, protejând, în același timp, resursele și mediul pentru generațiile viitoare.

Strategia reprezintă ansamblul de procese participative care, prin analiză, dezbateri, consolidare a capacităților, planificare și mobilizare a resurselor permit comunității să progreseze.

Pentru o dezvoltare durabilă, comunitatea, reprezentată de administrația publică locală, trebuie să-și concentreze efortul strategic asupra unui număr restrâns de obiective prioritare, pe care apoi să le concilieze într-o viziune integrată.

Ulterior culegerii datelor și prelucrării lor se realizează Analiza SWOT, înțeleasă a fi un instrument de analiză strategică, flexibil și ușor de aplicat, pe care o organizație sau o echipă de proiect îl folosește pentru a identifica cele mai potrivite direcții de acțiune.

Scopul analizei SWOT este de a realiza un plan strategic sau de a găsi o soluție la o problemă, luând în considerare factorii interni și externi ai unei echipe sau ai unei organizații.

Analiza presupune un proces laborios prin care se precizează punctele forte, slabe, oportunitățile și amenințările existente la nivelul entității analizate, în cazul de față la nivelul comunei Bîrsa. În urma realizării analizei SWOT se conturează așadar direcțiile strategice de dezvoltare locală.

Ulterior precizării direcțiilor strategice de dezvoltare se trece la **identificarea obiectivelor strategice de dezvoltare**, constând în enumerarea obiectivelor pentru care urmează să fie elaborată strategia, menționarea metodologiei de elaborare și a agenților de dezvoltare locală implicați în procesul elaborării strategiei de dezvoltare, precum și identificarea câtorva domenii strategice de dezvoltare.

Aceste domenii vor fi utilizate cu prioritate și în identificarea **obiectivelor operaționale/ specifice de dezvoltare în spațiul supus investigației**.

Strategia/planul de dezvoltare locală trebuie gândit de către grupul de lucru ca un sistem coerent privind dezvoltarea localității, cel mai important considerent ce trebuie avut în întocmirea strategiei/planului trebuind să fie păstrarea tradițiilor economice și sociale specifice spațiului vizat.

Prin urmare, pe baza realității existente se pun bazele dezvoltării durabile viitoare a unei comunități.

2.3.3. Selectarea proiectelor de dezvoltare locală

În această etapă se analizează posibilele programe sau proiecte ce vor fi cuprinse în strategia de dezvoltare locală.

Ele sunt grupate în mai multe scenarii, funcție de gradul de implicare a diverșilor factori de dezvoltare, de perioada necesară pentru implementare, cât și de locul acestora pe agenda persoanelor sau a organizațiilor însărcinate cu implementarea lor.

Este necesară și totodată obligatorie o discuție și o analiză prealabilă constructivă cu reprezentanții autorităților publice locale, în condițiile în care aceștia sunt cei care

furnizează informații privitoare la fondurile disponibile în bugetul local pentru demararea/finalizarea proiectelor propuse.

Selectarea proiectelor vizează mai multe aspecte, dintre care menționăm două pe care le apreciem a fi esențiale:

- proiectul propus a fi realizat trebuie să fie în măsură să conducă la o îmbunătățire reală a vieții comunității locale

- în realizarea proiectului propus trebuie să existe sau să poată fi identificate resurse necesare pentru rezolvarea lui.

Etapă de selectare a proiectelor de dezvoltare locală implică și o analiză privitoare la viabilitatea proiectelor propuse, atât din punct de vedere al comunității vizate, dar și al economiei și al nevoilor reale ale populației.

2.3.4. Construcția planurilor de acțiune

Această etapă centralizează informațiile obținute în etape ce țin mai mult de partea strategică.

Construcția planurilor de acțiune pregătește planurile de acțiune, precizează toate resursele financiare sau de alt tip ce sunt necesare pentru finalizarea fiecărui proiect, fie că este vorba de resurse din bugetul local, bugetul județean, național sau european sau surse financiare externe ale agenților economici.

Deși în fază inițială pot fi identificate mai multe posibile scenarii de dezvoltare, în această etapă sunt alese acelea care asigură comunei cele mai multe posibilități de progres și de creștere a nivelului de trai la nivelul populației.

În vederea atragerii de finanțări nerambursabile, după etapa de prioritizare a nevoilor locale se va analiza modul în care obiectivele propuse se corelează cu obiectivele existente la nivelul programelor europene.

Primul aspect care trebuie avut în vedere de către persoanele care concep un proiect este cel legat de rezultatele obținute în urma implementării cu succes a proiectului.

Proiectul reprezintă un instrument sau oferă mijloacele necesare pentru atingerea unor obiective strategice. Dacă proiectele nu sunt văzute în acest mod, atunci un proiect încheiat ar putea să nu aibă niciun efect asupra dezvoltării zonei.

Se finalizează, de asemenea și specificațiile tehnice ale proiectelor (studii ce sunt necesare pentru fiecare proiect – de fezabilitate, proiecte tehnice, etc., calendarul de implementare a proiectelor, derularea programului financiar).

Așadar, putem considera că etapa de construcție a planurilor de acțiune este o etapă de implementare, de verificare și monitorizare a proiectelor, după ce acestea au fost identificate.

2.4. Direcții strategice și obiective strategice

Așa cum am arătat mai sus, ulterior culegerii datelor și prelucrării lor se realizează Analiza SWOT cu scopul realizării unui plan strategic bazat pe factorii interni și externi ai unei organizații.

În urma datelor culese și în urma realizării analizei SWOT pentru fiecare componentă importantă a spațiului ce se dorește a fi planificat și anume comuna Bîrsa (înțeles ca un tot de elemente fizico-geografice, social-economice-politice, culturale), au fost conturate următoarele domenii prioritare/direcții strategice de dezvoltare locală care definesc abordările majore cu implicații asupra conținutului unei părți apreciable dintre activitățile instituției, pe baza cărora se stabilesc cum este posibilă și rațională îndeplinirea obiectivelor strategice:

1. Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)

2. Creșterea competitivității economiei locale și dezvoltarea mediului de afaceri (cod: CEL)

3. Dezvoltarea de noi servicii turistice în vederea valorificării potențialului turistic local (cod: DST)

4. Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman, adaptarea calificărilor și a nivelelor de calificare la cerințele pieței și includerea socială a categoriilor dezavantajate (cod: DCU)

Cunoscând faptul că misiunea unei organizații riscă să rămână o simplă declarație de intenție dacă nu se concretizează în performanțe - ținte (obiective) pe care aceasta și le propune la un anumit orizont de timp, ne concentrăm atenția în cele ce urmează asupra obiectivelor strategice.

Prin obiective strategice se desemnează acele obiective care au în vedere orizonturi îndelungate și se referă fie la ansamblul activităților organizației, fie la componentele majore ale acesteia.

Precizarea obiectivelor strategice este importantă în procesul elaborării strategice din următoarele motive:

- ✓ **Constituie** o premisă esențială a asigurării unui climat, randament și ordine în interiorul unei organizații, o condiție importantă a eficienței acțiunii acesteia;
- ✓ **Oferă** o bază sigură de referință pentru aprecierea performanțelor organizației și a planurilor și programelor pe care acesta și le-a propus potrivit misiunii;
- ✓ **Permite** percheziționarea organizației în mediul ei de acțiune prin stabilirea poziției pe care aceasta urmează să o obțină, precum și cuantificarea contribuției ei în cadrul mediului.

Modalitatea directă prin care se pot măsura rezultatele unor acțiuni, cu scopul realizării obiectivelor propuse este precizarea unor **indicatori** care se formulează în funcție de ceea ce dorim să realizăm la nivelul instituției.

În planul strategic elaborat trebuie cuprinse și **termene** de realizare care se referă la diferite momente intermediare sau finale necesare realizării obiectivelor sau operaționalizării direcțiilor strategice.

Pentru implementarea strategiei și realizarea obiectivelor propuse este esențial ca autoritatea locală să-și stabilească un set de politici publice prin care activitatea acesteia să fie orientată/canalizată pe direcțiile majore/prioritare stabilite.

Dezvoltarea comunei Bîrsa vizează realizarea următoarelor **obiective strategice**:

- 1. Asigurarea accesului neîngrădit al populației și al agenților economici la infrastructura de bază (apă, canalizare, distribuția de gaze, căi de transport, telefonie, internet);**
- 2. Protecție socială și optimizarea sistemului de sănătate;**
- 3. Direcționarea comunei spre dezvoltare economică, cu scopul de a crea mai multe locuri de muncă;**
- 4. Reabilitarea și modernizarea instituțiilor publice conform standardelor europene;**
- 5. Colectarea selectivă a deșeurilor menajere și industriale și realizarea de platforme conform cerințelor legislative;**
- 6. Îmbunătățirea rețelei de utilități publice în comună;**
- 7. Protejarea mediului prin conformarea progresivă cu standardele de mediu din Uniunea Europeană pe care România va trebui să le atingă în totalitate;**
- 8. Crearea unor condiții superioare de viață pentru locuitorii comunei;**
- 9. Dezvoltarea unui proces comun de organizare pentru stabilirea priorităților comunității, strategiei și acțiunilor sale;**
- 10. Asigurarea de posibilități de utilizare a energiei termice și gazelor naturale pentru majoritatea populației și agenților economici din comună;**
- 11. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități rentabile în agricultură, piscicultură, industrie, servicii;**
- 12. Luarea de măsuri pentru excluderile sociale, a înlăturării dezechilibrelor sociale și creșterea ratei de ocupare prin crearea de noi oportunități investiționale.**
- 13. Asigurarea condițiilor pentru instruire și perfecționare profesională la nivelul administrației publice locale**

2.4.1. Teme orizontale

Se vor avea în vedere în procesul de implementare a proiectelor următoarele teme orizontale:

Egalitate de șanse

Conform Regulamentului **1083/2006** al Consiliului Uniunii Europene, egalitatea de șanse constituie unul dintre principiile de intervenție ale Fondurilor Europene. Problematika promovării egalității de șanse în viața socială pentru ambele sexe constituie o cerință esențială pentru societatea românească, fiind considerată o componentă de bază a preocupării pentru respectarea drepturilor fundamentale ale oamenilor.

În elaborarea strategiei s-a urmărit coordonarea programelor și politicilor sectoriale (servicii sociale, educație, sănătate), în funcție de problemele teritoriale în vederea eliminării disparităților de dezvoltare prezente în zonele rurale și incluziunii grupurilor defavorizate sau expuse riscului.

În procesul de definire a problemelor prioritare s-a avut în vedere analiza situațiilor discriminatorii și promovarea șanselor egale între bărbați și femei, tineri și vârstnici, majoritari și minorități etnice, nevoilor persoanelor cu dizabilități și promovarea integrării lor în viața socială și economică.

Comuna Bîrsa nu se confruntă cu probleme deosebite de egalitate de șanse - analiza indicatorilor nu evidențiază existența discriminării de gen pe piața muncii, în domeniul educațional sau la nivelul altor indicatori generali de dezvoltare umană.

Piața muncii din comună are de altfel o capacitate mai ridicată de a absorbi forța de muncă feminină (datorită specificului său), după cum arată ponderea majoritară a industriei textile în ramurile existente în zonă.

Dezvoltare durabilă

Dezvoltarea durabilă este înțeleasă a fi totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică, al căror fundament îl reprezintă în primul rând asigurarea unui echilibru între aceste sisteme socio-economice și elementele capitalului natural.

Potrivit Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare (WCED): *"Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi"*.

Durabilitatea pleacă de la ideea că activitățile umane sunt dependente de mediul înconjurător și de resurse. Sănătatea, siguranța socială și stabilitatea economică a societății sunt esențiale în definirea calității vieții. Dezvoltarea economică nu poate fi oprită, dar strategiile trebuie schimbate astfel încât să se potrivească cu limitele ecologice oferite de mediul înconjurător și de resursele planetei.

Dezvoltarea durabilă a reprezentat punctul de plecare în definirea direcțiilor de dezvoltare ale comunei Bîrsa prezentate în Strategie, direcții prin care se urmărește transformarea comunității analizate într-o societate durabilă.

O societate durabilă este una puternică, sănătoasă și justă, îndeplinește nevoile tuturor

oamenilor, precum și pe cele ale comunităților viitoare, promovând bunăstarea personală, coeziunea și incluziunea socială și facilitând oportunități egale pentru toată lumea. Pentru aceasta s-au propus atât măsuri de dezvoltare a infrastructurii, cât și măsuri pentru construirea unei societăți și economii puternice, stabile și susținute, capabilă să asigure prosperitate și oportunități pentru toți cetățenii, în care costurile sociale și de mediu sunt suportate de cei care le creează, iar consumul eficient de resurse este încurajat.

2.5. Obiective generale

Obiectivele generale ale strategiei de dezvoltare locală a comunei Bîrsa sunt:

- 1. Atingerea unui grad înalt de absorbție a fondurilor europene la nivelul Consiliului Local Bîrsa;**
- 2. Creșterea capacității instituționale a administrației publice, în ceea ce privește procedurile europene;**
- 3. Drumuri și infrastructură de transport modernă pentru un nivel de trai ridicat;**
- 4. Sistem de canalizare, sistem de colectare, transport și tratare a apelor uzate conform cu normativele europene;**
- 5. Dezvoltarea infrastructurii de utilități a comunei în beneficiul direct al locuitorilor comunei;**
- 6. Dezvoltarea sistemului și crearea de politici durabile pentru gestionarea deșeurilor;**
- 7. Protecția mediului înconjurător;**
- 8. Dezvoltarea și sprijinirea mediului de afaceri;**
- 9. Crearea unui sector agricol productiv și profitabil;**
- 10. Promovarea și dezvoltarea serviciilor turistice și agro-turistice;**

11. Asigurarea unui sistem de servicii medicale capabil să satisfacă nevoile locuitorilor comunei, precum și a unui plan de prevenire a apariției problemelor de sănătate;

12. Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și promovarea măsurilor menite să reducă grupurile dezavantajate pe piața muncii;

13. Cultură, sport și agrement pentru timpul liber;

14. Crearea și oferirea cadrului optim pentru desfășurarea procesului de educație și învățământ;

15. Asigurarea unui sistem eficient de lucru între personalul încadrat al autorităților publice locale și a unei relații adecvate a acestora cu locuitorii comunei, solicitanți de servicii.

Raportat la direcțiile strategice definite, la obiectivele strategice și generale formulate vom contura în cele ce urmează prioritățile strategice de dezvoltare a comunei Bîrsa, cu precizarea inclusiv a obiectivelor specifice și a măsurilor necesar a fi întreprinse.

2.6. Precizarea priorităților, a obiectivelor specifice și a măsurilor

Puncte	Obiective specifice	Măsură	Finanțare
<i>Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii urbane, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)</i>			
<i>Obiectivul strategic: Direcționarea comunei spre dezvoltare economică cu scopul de a crea mai multe locuri de muncă</i>			
<i>Obiectivul general: Atingerea unui grad înalt de absorbție a fondurilor europene la nivelul Consiliului Local Bîrsa</i>			
Gradul scăzut de absorbție a fondurilor comunitare	Îmbogățirea portofoliului de proiecte și creșterea numărului de studii și documentații	Realizarea de proiecte, studii și documentații tehnice necesare realizării unor obiective strategice de dezvoltare	Programe de finanțare U.E., buget local, finanțări ale altor organizații, donații s.a.

	tehnice	Întocmirea și depunerea de cereri de finanțare în vederea obținerii de fonduri externe nerambursabile, unde administrația publică este aplicant eligibil	Programe de finanțare U.E., buget local, finanțări ale altor organizații, donații s.a.
	Atingerea unui grad ridicat de absorbție a fondurilor nerambursabile	Urmărirea oportunităților de finanțare active	Programe de finanțare U.E., buget local, finanțări ale altor organizații, donații s.a.
		Mentținerea unei permanente legături cu organizațiile specializate în consultanță privind mediul rural	Programe de finanțare U.E., buget local, finanțări ale altor organizații, donații s.a.
	Pregătirea resurselor umane necesare accesării și implementării de proiecte finanțate din fonduri nerambursabile	Realizarea de cursuri de instruire a personalului din cadrul primăriei în domeniul scrierii cererilor de finanțare pentru realizarea de investiții ai căror beneficiari să fie locuitorii comunei Bîrsa	Programe de finanțare U.E., buget local, finanțări ale altor organizații, donații s.a.
		Realizarea de cursuri de instruire a personalului din cadrul primăriei în domeniul scrierii managementului proiectelor finanțate	Programe de finanțare U.E., buget local, finanțări ale altor organizații, donații s.a.
	Puncte	Obiective specifice	Finanțare
<i>Direcția strategică: Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman, adaptarea calificărilor și a nivelelor de calificare la cerințele pieței și includerea socială a categoriilor dezavantajate (cod: DCU)</i>			
<i>Obiectivul strategic: Asigurarea condițiilor pentru instruire și perfecționare profesională la nivelul administrației publice locale</i>			

Obiectivul general: Creșterea capacității instituționale a administrației publice în ceea ce privește procedurile europene

Capacitate administrativă scăzută în ceea ce privește absorbția fondurilor europene	Creșterea capacității de implementare a proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă, familiarizarea funcționarilor publici cu procedurile presupuse de atragerea de finanțări nerambursabile	Participarea personalului administrativ la instruiți și seminarii pe teme legate de managementul proiectelor	Programe de finanțare U.E., buget local, finanțări ale altor organizații, donații s.a.
		Înființarea unui compartiment sau instruirea corespunzătoare a unor persoane din cadrul primăriei care să ducă la îndeplinirea atribuțiilor specifice în domeniul scrierii și implementării de proiecte finanțate din fonduri nerambursabile	Bugetul local
		Elaborarea și implementarea unui mod de lucru eficient pentru gestiunea/implementarea proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile	Bugetul local
		Inițierea de schimburi de experiență cu organizații din țări membre care au implementat proiecte bazate pe finanțare	Programe de finanțare UE, buget local, finanțări ale altor organizații, donații s.a.
		Înființarea unui compartiment sau instruirea corespunzătoare a unor persoane din cadrul primăriei care să ducă la îndeplinirea atribuțiilor specifice în domeniul scrierii și implementării de proiecte finanțate din fonduri nerambursabile	Bugetul local

Puncte	Obiective specifice	Măsură	Finanțare
<i>Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)</i>			
<i>Obiectivul strategic: Asigurarea accesului neîngrădit al populației și al agenților economici la infrastructura de bază (apă, canalizare, distribuția de gaze, căi de transport, telefonie, internet)</i>			
<i>Obiectivul general: Drumuri și infrastructură de transport modernă pentru un nivel de trai ridicat</i>			
Rețea de drumuri și de transport insuficient dezvoltată neadekvată nevoii de dezvoltare a comunei	Crearea unei rețele de drumuri funcționale, moderne și durabile	Modernizarea străzilor de pe raza comunei care au rămas nemodernizate prin proiectul aflat în prezent în derulare în cadrul proiectului finanțat prin Programul Național de Dezvoltare Locală	PNDL, Programe de finanțare U.E., buget local, finanțări ale altor organizații, donații s.a.
		Refacerea marcajelor de circulație pe raza comunei Bîrsa	Bugetul local
		Realizarea sistemului de colectare a apelor pluviale și a sistemului de deversare pe toată lungimea rețelei de drumuri comunale	PNDL, Programe de finanțare U.E., buget local, finanțări ale altor organizații, donații s.a.
Puncte	Obiective specifice	Măsură	Finanțare

Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)

Obiectiv strategic: Îmbunătățirea rețelei de utilități publice în comună

Obiectivul general: Sistem de canalizare, sistem de colectare, transport și tratare a apelor uzate conform cu normativele europene

Lipsa unui sistem de canalizare și a unui sistem de colectare, transport și tratare a apelor uzate conform	Realizarea sistemului de canalizare a comunei Bîrsa	Derularea unei proceduri de achiziție publică în scopul atribuirii contractului de lucrări pentru realizarea sistemului de canalizare a comunei Bîrsa	PNDL, Programe de finanțare U.E., buget local, finanțări ale altor organizații, donații s.a.
---	--	--	---

standardelor UE	Creșterea gradului de informare a locuitorilor comunei cu privire la riscurile poluării, datorate	Organizarea de campanii de informare și conștientizare, elaborarea de broșuri și bannere care să informeze și avertizeze opinia publică asupra	Bugetul local
	deversărilor necontrolate de ape uzate	riscurilor implicate de o conduită neadecvată în ceea ce privește politica de mediu	
	Construirea unui sistem de colectare, transport și tratare a apelor uzate în conformitate cu normele U.E.	Realizarea documentațiilor tehnice pentru construirea unui sistem de colectare, transport și tratare a apelor uzate în conformitate cu normele U.E.	POS Mediu

Puncte

Obiective specifice

Măsură

Finanțare

slabe

Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)

Obiectiv strategic: Asigurarea de posibilități de utilizare a energiei termice și gazelor naturale pentru majoritatea populației și agenților economici din

Obiectivul general: Dezvoltarea infrastructurii de utilități a comunei în beneficiul direct al locuitorilor comunei

Lipsa unui sistem de alimentare cu gaze naturale care se reflectă în mod direct în calitatea vieții locuitorilor comunei și în calitatea mediului

Creșterea calității vieții prin realizarea unui sistem de alimentare cu gaze naturale în comuna Bîrsa

Realizarea proiectelor tehnice pentru execuția rețelei de alimentare cu gaze naturale și implicit realizarea unui sistem de alimentare cu gaze naturale capabil să asigure necesarul întregii comune

PNDR

Puncte

Obiective specifice

Măsură

Finanțare

slabe

Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)

Obiectiv strategic: Colectarea selectivă a deșeurilor menajere și industriale și realizarea de platforme conforme cerințelor legislative

Obiectivul general: Dezvoltarea sistemului și crearea de politici durabile pentru gestionarea deșeurilor

Inexistența unui sistem de gestionare a deșeurilor și gradul redus de conștientizare a locuitorilor asupra necesității asigurării protecției mediului	Creșterea calității vieții prin realizarea unui sistem de gestionare a deșeurilor conform normativelor U.E.	Desființarea tuturor depozitelor necontrolate de deșeuri și inițierea unui program de utilizare a gunoiului de grajd ca fertilizant natural în agricultură	PNDR POS Mediu Bugetul local
		Informarea și conștientizarea locuitorilor comunei Bîrsa asupra necesității implementării la nivel de comună a unui sistem de colectare selectivă a	
Puncte	Obiective specifice	Măsură	Finanțare

Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)

Obiectiv strategic: Protecția mediului prin conformarea progresivă cu standardele de mediu din Uniunea Europeană pe care România va trebui să le atingă în totalitate

Obiectivul general: Protecția mediului înconjurător

Ineficiența sistemului existent de gestionare a deșeurilor	Asigurarea protecției mediului prin colectarea și tratarea corespunzătoare a deșeurilor menajere	Desființarea tuturor depozitelor necontrolate de deșeuri și inițierea unui program de utilizare a gunoiului de grajd ca fertilizant natural în agricultură	PNDR POS Mediu Bugetul local
		Montarea de coșuri de gunoi pe drumurile	

Poluarea apei datorate lipsei unui sistem de epurare și a depozitării de gunoaie	Protecția mediului prin colectarea și epurarea apelor uzate	Realizarea sistemului de colectare, transport și tratare a apelor uzate	PNDR POS Mediu Bugetul local
Inexistența unui sistem de tratare și gestionare selectivă a deșeurilor	Implementarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere cu scopul de a asigura conformitatea cu normativele U.E.	Curățarea cursurilor de apă și a domeniului amenajarea unui centru de colectare a deșeurilor refolosibile Conștientizarea locuitorilor comunei Bîrsa privind colectarea selectivă	Bugetul local PNDR POS Mediu
Necunoașterea normelor de mediu și a legislației în vigoare, educație ecologică redusă în rândul locuitorilor comunei Bîrsa	Creșterea gradului de conștientizare a populației în aspectele legate de protecția mediului și a educației ecologice	Conștientizarea locuitorilor comunei Bîrsa cu privire la obligația respectării de către aceștia a cerințelor legale în domeniul protecției mediului	Bugetul local PNDR POS Mediu
Folosirea produselor chimice de sinteză pentru agricultură în unitățile agricole mari	Promovarea practicilor de agricultură ecologice	Încurajarea agriculturii ecologice Organizarea de cursuri de formare profesională pentru practicarea agriculturii ecologice ca metodă de protecție a mediului	Bugetul local PNDR

Puncte

Obiective specifice

Măsură

Finanțare

Direcția strategică: Creșterea competitivității economiei locale și dezvoltarea mediului de afaceri (cod: CEL)

Obiectiv strategic: Direcționarea comunei spre dezvoltare economică cu scopul de a crea mai multe locuri de muncă

Obiectivul general: Dezvoltarea și sprijinirea mediului de afaceri

Dezvoltarea monosectorială concentrată în activități agricole	Dezvoltarea sustenabilă și sprijinirea dezvoltării IMM-urilor	Oferirea de facilități investitorilor în funcție de beneficiul pe care aceștia l-ar putea duce bugetului local Organizarea de întâlniri periodice cu reprezentanții mediului de afaceri și cu cei ai Consiliului local în vederea identificării de noi oportunități	Cofinanțare bugetul local, parteneriate cu agenții economici
		Crearea unor baze de date la nivel local, cu activele disponibile (terenuri care se pot vinde, imobile libere) cu interes pentru desfășurarea unei activități private	
	Dezvoltarea micro-afacerilor și meșteșugului și promovarea antreprenoriatului și a structurilor economice	Identificarea și promovarea abilităților tradiționale sau introducerea de noi competențe Menținerea unei permanente legături cu organizații specializate în consultanță privind investițiile în mediul rural	Cofinanțare bugetul local, parteneriate cu agenții economici PNDR Bugetul local Agenți economici Donatii s.a. PNDR
Lipsa unui program susținut de formare managerială și de dezvoltare a resurselor umane	Formarea unui grup de persoane capabile să demareze, dezvolte și să deruleze activități economice de succes	Colaborări susținute cu furnizori de instruire antreprenorială și inițierea de programe de formare profesională specializate pe meserii legate de turism și servicii conexe	Bugetul local

		Pregătirea tinerilor în dezvoltarea abilităților tradiționale pentru a răspunde cererii de servicii turistice, de recreere și de mediu și de produse de calitate	PNDR Bugetul local
Echipamente și tehnologii învechite poluante	Realizarea de investiții în tehnologie și echipamente performante, eficiente și cu grad de poluare redus și dezvoltarea de industrii nepoluante	Accesarea de fonduri nerambursabile necesare dezvoltării afacerilor	PNDR Bugetul local
Gradul redus de utilizare a mijloacelor electronice de calcul și comunicații	Încurajarea adoptării ITC, esențială în zonele rurale pentru diversificare, dezvoltare locală și asigurarea de servicii locale	Combinarea echipamentului IT cu cel de rețea	POS CCE
Puncte	Obiective specifice	Măsură	Finanțare

Direcția strategică: Creșterea competitivității economiei locale și dezvoltarea mediului de afaceri (cod: CEL)

Obiectivul strategic: Dezvoltarea unui proces comun de organizare pentru stabilirea priorităților comunității, strategiei și acțiunilor sale

Obiectivul general: Crearea unui sector agricol productiv și profitabil

Practicarea pe scară largă a unei agriculturi de subsistență cu resurse financiare insuficiente, investiții puține, folosind utilaje agricole învechite,	Stimularea transformării gospodăriilor țărănești în ferme familiale cu caracter comercial, competitive pe piață	Asigurarea de asistență tehnică și logistică acordată fermierilor în vederea realizării de proiecte pentru obținerea de finanțare nerambursabilă pentru modernizarea exploatațiilor agricole	Bugetul local
---	---	--	---------------

rudimentare și tehnologii neperformante	Crearea capacităților de stocare și procesare a produselor agricole de nișă pe piață, cum ar fi de exemplu produsele ecologice	Accesarea de surse de finanțare și programe pentru investiții în sectorul agricol și de procesare	PNDR POS Mediu
	Dezvoltarea fermelor bazate pe practicarea formelor de agricultură prietenoasă cu mediul	Crearea de condiții pentru practicile de agricultură durabilă, adaptate condițiilor climaterice și solului din comună	PNDR
	Dezvoltarea sectorului zootehnic la nivel de comună	Înființarea de ferme zootehnice	PNDR
Dependența de precipitații în desfășurarea activităților agricole		Ameliorarea	
	Reabilitarea sistemului de irigații	Crearea asociațiilor de udători la nivel de comună	PNDR
Folosirea produselor chimice de sinteză pentru agricultură în unitățile agricole mari		Încurajarea agriculturii ecologice	
	Promovarea practicilor de agricultură ecologică	Organizarea de cursuri de formare profesională pentru practicarea agriculturii ecologice ca metodă de protecție a mediului	Bugetul local PNDR

Puncte	Obiective specifice	Masă	Finanțare
---------------	----------------------------	-------------	------------------

Direcția strategică: Dezvoltarea de noi servicii turistice în vederea valorificării potențialului turistic local (cod: DST)

Obiectivul strategic: Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități rentabile în agricultură, piscicultură, industrie, servicii

Obiectivul general: Promovarea și dezvoltarea serviciilor turistice și agro turistice

Gradul redus de practicare a turismului și agroturismului în comună	Încurajarea dezvoltării turismului și utilizarea sporită a ITC pentru promovare	Realizarea de investiții	PNDR, POR
		Practicarea unui turism integrat cu variate Pregătire profesională pentru persoanele fizice și juridice	
	Încurajarea dezvoltării turismului și utilizarea sporită a ITC pentru promovare	Realizarea și promovarea unor evenimente locale	PNDR, POR
		Adoptarea unor măsuri eficiente de promovare a	

Puncte	Obiective specifice	Măsură	Finanțare
---------------	----------------------------	---------------	------------------

Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)

Obiectivul strategic: Protecție socială și optimizarea sistemului de sănătate

Obiectivul general: Asigurarea unui sistem de servicii medicale capabil să satisfacă nevoile locuitorilor comunei, precum și a unui plan de prevenire a apariției problemelor de sănătate

Dificultăți privind accesul la medicamente și tratament	Facilitarea accesului la serviciile medicale de calitate, prompte și eficiente	Dotarea cabinetului medical cu aparatură necesară efectuării unor minime investigații medicale: ecograf, analize medicale uzuale	Ministerul Sănătății
Servicii medicale la nivel zonal neadaptate nevoilor	Dotarea spațiilor pentru servicii medicale la standarde actualizate	Crearea pe suport electronic, a unei baze de date referitoare la starea de sănătate a populației comunei	Bugetul local
Grad redus de educație a populației legat de sănătate și lipsa consilierii de specialitate	Asigurarea unui serviciu de urgență la nivel local Educarea populației privind starea de sănătate	Inițierea demersurilor pentru realizarea unui Derularea unor programe de igienă și educație sexuală cu elevii	Bugetul local
Puncte	Obiective specifice	Măsură	Finanțare

Direcția strategică: Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman, adaptarea calificărilor și a nivelelor de calificare la cerințele pieței și includerea socială a categoriilor dezavantajate (cod: DCU)

Obiectivul strategic: Luarea de măsuri pentru excluderile sociale, a înlăturării dezechilibrelor sociale și creșterea ratei de ocupare prin crearea de noi oportunități investiționale

Obiectivul general: Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și promovarea măsurilor menite să reducă grupurile dezavantajate pe piața muncii

Nivelul Șomajului declarat Și al celui ascuns		Încurajarea intrării femeilor pe piața muncii prin inițiative locale de dezvoltare a facilităților de îngrijire a copiilor Și bătrânilor din comună	POCU
Gradul ridicat de inerție față de schimbare Și reconversie profesională	Creșterea calității vieții Și reducerea Șomajului prin crearea de noi locuri de muncă	Integrarea grupurilor dezavantajate pe piața muncii	Bugetul local
Forța de muncă necalificată		Încurajarea înființării de Dezvoltarea de programe Și accesarea de fonduri pentru formare profesională	
Număr redus de persoane cu studii superioare	Crearea cadrului de formare prin cursuri de reconversie profesională în domeniile căutate pe piața muncii	Promovarea oportunităților de ocupare pentru persoanele cu risc ridicat de excluziune cu accent pe măsurile active	POCU Bugetul local
Lipsa cursurilor de formare Și reconversie profesională			
Puncte	Obiective specifice	Măsură	Finanțare

Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)

Obiectivul strategic: Reabilitarea Și modernizarea instituțiilor publice conform standardelor europene

Obiectivul general: Crearea Și oferirea cadrului optim pentru desfășurarea procesului de educație Și învățământ

Crearea mediului
pentru educație
individuală

Infrastructură, uzată necorespunzătoare desfășurării procesului instructiv-educativ	Cearea accesului la un sistem educațional performant, flexibil și adaptat condițiilor din mediul rural	Echiparea și modernizarea sălilor de grupă ale grădinițelor și a spațiilor de joacă	PNDR
			Bugetul local

Lipsa posibilității de formare continuă pentru adulți	Dezvoltarea unei infrastructuri a bazei materiale suficientă și		
	Crearea de oportunități de formare continuă pentru adulți	Dezvoltarea de programe de educație a adulților, menite să satisfacă nevoile locale ale pieței muncii și să promoveze adaptabilitatea angajaților	PNDR
			Bugetul local

Puncte	Obiective specifice	Măsura	Finanțare
---------------	----------------------------	---------------	------------------

Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)

Obiectivul strategic: Crearea unor condiții superioare de viață pentru locuitorii comunei

Obiectivul general: Cultură sport și agrement pentru timpul liber

Infrastructură și bază materială în declin	Lucrări de îmbunătățire a complexului socio-cultural	Reabilitarea căminului cultural din localitatea Bîrsa	PNDR
			Bugetul local

Infrastructură și bază materială în declin	Înfrățirea localității cu alte comune din state membre ale Uniunii Europene pentru realizarea de schimburi, informații, vizite	Realizarea de schimburi de experiență între cetățenii comunei și cetățenii altor comune din Uniunea Europeană	
Resurse insuficiente pentru practicarea și revitalizarea unor obiceiuri și forme de exprimare culturală tradiționale	Refacerea unor centre de practicare a meșteșugurilor artistice și identificarea istoriei comunei	Identificarea micilor meserii și îndrumarea lor pentru înființarea de microfirme și asociații familiale	PNDR Bugetul local
Acces dificil sau restrictiv la surse de informare (mass-media, cărți, internet)	Pregătirea unor colecții muzeale capabile să conserve peste ani	Identificarea și promovarea unor obiecte de cult, costume populare, unelte agricole meșteșugărești	
Zonă de agrement slab dezvoltată	Dezvoltarea și modernizarea de zone de agrement și de petrecere a timpului liber	Crearea unei zone de agrement și petrecere a timpului liber, în special pentru copii și bătrâni	PNDR Bugetul local

3. Propuneri de proiecte

PROIECT 1: CONSTRUCȚIE REȚEA DE CANALIZARE ÎN COMUNA BÎRSA, JUDEȚUL ARAD	
<i>Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)</i>	
<i>Obiectiv strategic: Îmbunătățirea rețelei de utilități publice în comună</i>	
<i>Obiectivul general: Sistem de canalizare, sistem de colectare, transport și tratare a apelor uzate conform cu normativele europene</i>	
Încadrarea în strategii regionale / naționale/europene:	Context european: Strategia Europa 2020 – Axa prioritară 5 – Încurajarea dezvoltării particularităților specifice comunităților urbane și rurale/ Domeniul major de interes 6.2 – Dezvoltarea spațiului rural și modernizarea agriculturii. Context regional: Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest pentru perioada 2014-2020: Axa prioritară 6 – Încurajarea dezvoltării particularităților specifice comunităților urbane și rurale/Domeniu major de intervenție 6.2 – Dezvoltarea spațiului rural și modernizarea agriculturii
Necesitatea implementării proiectului	Prin implementarea proiectului având ca obiect <i>Construcție rețea de canalizare în comuna Bîrsa, județul Arad</i> se are în vedere creșterea standardului de viață al locuitorilor din comuna Bîrsa, dezvoltarea durabilă a zonei, creșterea atractivității zonei pentru turiști și investitori, cât și reducerea discrepanței nivelului de confort dintre mediul rural și mediul urban
Demersuri necesare	1) Elaborarea studiului de fezabilitate; 2) Identificarea sursei de finanțare; 3) Elaborarea Proiectului Tehnic și a tuturor documentațiilor tehnice necesare, inclusiv a documentațiilor necesare autorizării; 4) Întocmirea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării; 5) Implementarea efectivă a proiectului
Rezultate preconizate	Construcția sistemului de canalizare la nivelul comunei Bîrsa menit să deservească întreaga populație a comunei
Impactul proiectului	Creșterea standardului de viață pentru locuitorii comunei Bîrsa, atragerea investitorilor, crearea de locuri noi de muncă în perioada de execuție a lucrărilor, eliminarea riscurilor care pot afecta o viață sănătoasă pentru locuitorii comunei Bîrsa
Aplicant	Comuna Bîrsa/Consiliul local al comunei Bîrsa
Parteneri	Alte autorități publice locale învecinate comunei Bîrsa (pentru proiecte colective)
Surse de finanțare	Programul național de dezvoltare locală – subprogramul

	„Modernizarea satului românesc” - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pnd/ (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor OUG nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală)
Estimare valorică a investiției	Conform Devizului general al investiției întocmit
Sumă nerambursabilă posibil de atras	Conform Devizului general al investiției întocmit cu respectarea și în limita cheltuielilor eligibile prevăzute pentru Programul național de dezvoltare locală, conform OUG nr. 28/2013
Perioadă previzionată de implementare:	2016 - 2018

PROIECT 2: MODERNIZARE REȚEA DE DRUMURI ÎN COMUNA BÎRSA, JUDEȚUL ARAD	
<i>Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)</i>	
<i>Obiectivul strategic: Asigurarea accesului neîngrădit al populației și al agenților economici la infrastructura de bază (apă, canalizare, distribuția de gaze, căi de transport, telefonie, internet)</i>	
<i>Obiectivul general: Drumuri și infrastructură de transport modernă pentru un nivel de trai ridicat</i>	
Încadrarea în strategii regionale / naționale/europene:	Context european: Strategia Europa 2020 – Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore Context regional: Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest pentru perioada 2014-2020 – Prioritatea de dezvoltare 3 – Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectată intern și internațional /Obiectiv tematic 7 – Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurii rețelelor majore
Necesitatea implementării proiectului	Prin implementarea proiectului având ca obiect <i>Modernizare rețea de drumuri în comuna Bîrsa, județul Arad</i> se are în vedere dezvoltarea infrastructurii de transport local, creșterea nivelului de accesibilitate a localităților, creșterea nivelului de atractivitate a zonei pentru turiști și investitori, reducerea impactului asupra mediului, îmbunătățirea confortului populației
Demersuri necesare	1) Elaborarea studiului de fezabilitate; 2) Identificarea sursei de finanțare; 3) Elaborarea Proiectului Tehnic și a tuturor documentațiilor tehnice necesare, inclusiv a documentațiilor necesare autorizării; 4) Întocmirea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării; 5) Implementarea efectivă a proiectului
Rezultate preconizate	Modernizarea rețelei de drumuri la nivelul întregii comune, locuitorii acesteia fiind beneficiarii direcți și principali ai acestei modernizări
Impactul proiectului	Creșterea standardului de viață pentru locuitorii comunei Bîrsa, atragerea investitorilor, crearea de locuri noi de muncă în perioada de execuție a lucrărilor, eliminarea riscurilor care pot afecta o viață sănătoasă pentru locuitorii comunei Bîrsa
Aplicant	Comuna Bîrsa/Consiliul local al comunei Bîrsa
Parteneri	Alte autorități publice locale învecinate comunei Bîrsa (pentru

	proiecte colective)
Surse de finanțare	Programul național de dezvoltare locală - subprogramul „Modernizarea satului românesc” - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndi (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor OUG nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală)
	PNDR 2014-2020 - Măsura 7 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale, Submăsura 7.2 - Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică
Estimare valorică a investiției	Conform Devizului general al investiției întocmit
Sumă nerambursabilă posibil de atras	Conform Devizului general al investiției întocmit cu respectarea și în limita cheltuielilor eligibile prevăzute pentru Programul național de dezvoltare locală, conform OUG nr. 28/2013 1.000.000 euro în cazul unui proiect aplicat în cadrul PNDR, Submăsura 7.2.
Perioadă previzionată de implementare:	2016 - 2017

PROIECT 3: MODERNIZARE REȚEA DE STRĂZI ÎN COMUNA BÎRSA, JUDEȚUL ARAD	
Dirrecția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)	
Obiectivul strategic: Asigurarea accesului neîngrădit al populației și al agenților economici la infrastructura de bază (apă, canalizare, distribuția de gaze, căi de transport, telefonie, internet)	
Obiectivul general: Drumuri și infrastructură de transport modernă pentru un nivel de trai ridicat	
Încadrarea în strategii regionale / naționale/europene:	Context european: Strategia Europa 2020 – Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore Context regional: Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest pentru perioada 2014-2020 – Prioritatea de dezvoltare 3 – Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectată intern și internațional /Obiectiv tematic 7 – Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurii rețelelor majore
Necesitatea implementării proiectului	Prin implementarea proiectului având ca obiect <i>Modernizare rețea de străzi în comuna Bîrsa, județul Arad</i> se are în vedere dezvoltarea infrastructurii de transport local în lungime de aproximativ 2,84 km (străzi încă nemodernizate în localitățile Bîrsa (2 străzi), Voivodeni (1 stradă) și 2 străzi în Hodiș), creșterea nivelului de accesibilitate a localităților, creșterea nivelului de atractivitate a zonei pentru turiști și investitori, reducerea impactului asupra mediului, îmbunătățirea confortului populației
Demersuri necesare	1) Elaborarea studiului de fezabilitate; 2) Identificarea sursei de finanțare; 3) Elaborarea Proiectului Tehnic și a tuturor documentațiilor tehnice necesare, inclusiv a documentațiilor necesare autorizării; 4) Întocmirea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării; 5) Implementarea efectivă a proiectului
Rezultate preconizate	Modernizarea rețelei de drumuri la nivelul întregii comune (prin realizarea lucrărilor specifice la străzile încă nemodernizate în localitățile Bîrsa, Voivodeni și Hodiș) având locuitorii comunei drept beneficiari direcți și principali ai acesteia Accesul din străzile modernizate direct în drumuri județene și naționale, accesul direct la minim 3 obiective sociale, deservirea directă a minim un operator economic deja beneficiar de finanțare din fonduri nerambursabile
Impactul proiectului	Creșterea standardului de viață pentru locuitorii comunei Bîrsa,

	atragera investitorilor, crearea de locuri noi de muncă în perioada de execuție a lucrărilor, eliminarea riscurilor care pot afecta o viață sănătoasă pentru locuitorii comunei Bîrsa
Aplicant	Comuna Bîrsa/Consiliul local al comunei Bîrsa
Parteneri	-
Surse de finanțare	Programul național de dezvoltare locală – subprogramul „Modernizarea satului românesc” - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor OUG nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală) PNDR 2014-2020 – Măsura 7 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale, Submăsura 7.2 - Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică
Estimare valorică a investiției	Conform Devizului general al investiției întocmit
Sumă nerambursabilă posibil de atras	Conform Devizului general al investiției întocmit cu respectarea și în limita cheltuielilor eligibile prevăzute pentru Programul național de dezvoltare locală, conform OUG nr. 28/2013 Maxim 1.000.000 euro în cazul unui proiect aplicat în cadrul PNDR, Submăsura 7.2.
Perioadă previzionată de implementare:	2016 - 2017

PROIECT 4: MODERNIZARE DRUMURI AGRICOLE ÎN COMUNA BÎRSA, JUDEȚUL ARAD

 Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)	
Obiectivul strategic: Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități rentabile în agricultură, piscicultură, industrie, servicii	
Obiectivul general: Crearea unui sector agricol productiv	
Încadrarea în strategii regionale / naționale/europene:	Context european: Strategia Europa 2020 - Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore Context regional: Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest pentru perioada 2014-2020 – Prioritatea de dezvoltare 3 – Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectată intern și internațional/Obiectiv tematic 7 – Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurii rețelelor majore
Necesitatea implementării proiectului	Prin implementarea proiectului având ca obiect <i>Modernizare drumuri agricole în comuna Bîrsa, județul Arad se are în vedere</i> îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și de facilitare a restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, dar și a diversificării agricole.
Demersuri necesare	1) Elaborarea studiului de fezabilitate; 2) Identificarea sursei de finanțare; 3) Elaborarea Proiectului Tehnic și a tuturor documentațiilor tehnice necesare, inclusiv a documentațiilor necesare autorizării; 4) Întocmirea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării; 5) Implementarea efectivă a proiectului
Rezultate preconizate	Dezvoltarea infrastructurii de acces în zonele cu resurse exploatabile (cariere marmură, balastieră)
Impactul proiectului	Standard de viață îmbunătățit pentru locuitorii comunei, atragerea investitorilor, crearea de locuri de muncă în perioada de execuție, eliminarea riscurilor care pot afecta o viață sănătoasă pentru locuitorii comunei.
Aplicant	Comuna Bîrsa/Consiliul local al comunei Bîrsa
Parteneri	-
Surse de finanțare	PNDR 2014-2020 – Măsura 4 - Investiții în active fizice , Submăsura 4.3 - „Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea și adaptarea infrastructurii agricole și silvice”
Estimare valorică a investiției	Conform Devizului general al investiției întocmit

Sumă nerambursabilă posibil de atras	Maxim 1.500.000 Euro în cazul unui proiect aplicat în cadrul PNDR, Submăsura 4.3.
Perioadă previzionată de implementare:	2016 - 2017

PROIECT 5: CONSTRUIRE ȘI MODERNIZARE PODURI, PODEȚE ȘI ALEI PIETONALE ÎN COMUNA BÎRSA, JUDEȚUL ARAD

Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)

Obiectivul strategic: Asigurarea accesului neîngrădit al populației și al agenților economici la infrastructura de bază (apă, canalizare, distribuția de gaze, căi de transport, telefonie, internet)

Obiectivul general: Drumuri și infrastructură de transport modernă pentru un nivel de trai ridicat

Încadrarea în strategii regionale / naționale/europene:	Context european: Strategia Europa 2020 – Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore Context regional: Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest pentru perioada 2014-2020 – Prioritatea de dezvoltare 3 – Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectată intern și internațional/Obiectiv tematic 7 – Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurii rețelelor majore
Necesitatea implementării proiectului	Prin implementarea proiectului având ca obiect <i>Construire și modernizare poduri, podețe și alei pietonale în comuna Bîrsa, județul Arad</i> se are în vedere îmbunătățirea condițiilor de acces al cetățenilor comunității în anumite zone ale comunei, încurajarea investițiilor prin facilitarea accesului la terenul aferent zonei în cauză, etc
Demersuri necesare	1) Elaborarea studiului de fezabilitate; 2) Identificarea sursei de finanțare; 3) Elaborarea Proiectului Tehnic și a tuturor documentațiilor tehnice necesare, inclusiv a documentațiilor necesare autorizării; 4) Întocmirea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării; 5) Implementarea efectivă a proiectului
Rezultate preconizate	Dezvoltarea infrastructurii locale de transport și mai ales de trafic pietonal
Impactul proiectului	Standard de viață îmbunătățit pentru locuitorii comunei, atragerea investitorilor, crearea de locuri de muncă în perioada de execuție, eliminarea riscurilor care pot afecta o viață sănătoasă pentru locuitorii comunei.
Aplicant	Comuna Bîrsa/Consiliul local al comunei Bîrsa
Parteneri	-
Surse de finanțare	PNDR 2014-2020 – Măsura 7 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale, Submăsura 7.2 - Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică Bugetul local
Estimare valorică a investiției	Conform Devizului general al investiției întocmit
Sumă nerambursabilă posibil de atras	-
Perioadă previzionată de implementare:	2016

PROIECT 6: REABILITAREA ȘI MODERNIZAREA CĂMINELOR CULTURALE ÎN COMUNA BÎRSA, JUDEȚUL ARAD
<i>Dirrecția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)</i>
<i>Obiectivul strategic: Reabilitarea și modernizarea instituțiilor publice conform standardelor europene</i>
<i>Obiectivul general: Cultură, sport și agrement pentru timpul liber</i>

Încadrarea în strategii regionale / naționale/europene:	Context regional: Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest pentru perioada 2014–2020 – Axa prioritară 5 – Încurajarea dezvoltării particularităților specifice comunităților urbane și rurale / Domeniu de interes 6.3 – Creșterea gradului de acces la cultură Context județean: Strategia Culturală a județului Arad 2010-2014 – Obiectiv 7.4 – Conservarea și valorificarea, prin turism cultural, a patrimoniului arădean ca formă de expresie a multiculturalității acestei zone/Măsura 7.4.2 Punerea în valoare a patrimoniului cultural imobil
Necesitatea implementării proiectului	Prin implementarea proiectului având ca obiect <i>Reabilitarea și modernizarea căminelor culturale în comuna Bîrsa, județul Arad</i> se are în vedere diversificarea, pregătirea și susținerea de programe socio-culturale în vederea valorificării tradițiilor locale, crearea unui centru de cultură atractiv pentru comunitate
Demersuri necesare	1) Inițierea demersurilor necesare pentru ca așezământul cultural (în cazul în care există) și terenul aferent să facă parte din domeniul privat al unității administrativ-teritoriale 2) Elaborarea planului de activitate cuprinzând programele și proiectele culturale pentru următorii 3 ani de la darea în funcțiune a așezământului cultural reabilitat, modernizat, dotat, care să conțină: activități culturale, educative, informative, formative 3) Emiterea hotărârii de consiliu local pentru aprobarea investiției 4) Încheierea contractului de parteneriat (în cazul în care se aplică în parteneriat cu alte UAT – uri și/sau ONG-uri din țară și/sau din străinătate) 5) Elaborarea și depunerea cererii de înscriere în program 6) Implementarea proiectului
Rezultate preconizate	Cămine culturale modernizate, dotate și amenajate corespunzător
Impactul proiectului	Desfășurarea în condiții optime și diversificarea manifestațiilor culturale, în vederea valorificării tradițiilor locale, crearea de locuri de muncă în perioada de execuție
Aplicant	Comuna Bîrsa/Consiliul local al comunei Bîrsa
Parteneri	-
Surse de finanțare	PNDR 2014-2020 – Măsura 7 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale, Submăsura 7.2 - Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică Programul prioritar național pentru așezăminte culturale - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/programe-social-culturale-

	Și-sportive - obiectiv c) reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și dotarea așezămintelor culturale din mediul rural Bugetul local
Estimare valorică a investiției	Conform Devizului general al investiției întocmit
Sumă nerambursabilă posibil de atras	500.000 euro în cazul în care se aplică un proiect în cadrul PNDR, Submăsura 7.2.
Perioadă previzionată de implementare:	2016 - 2017

PROIECT 7: REABILITAREA ȘI MODERNIZAREA OBIECTIVELOR CULTURALE DE INTERES LOCAL ÎN COMUNA BÎRSA, JUDEȚUL ARAD

Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)

Obiectivul strategic: Reabilitarea și modernizarea instituțiilor publice conform

<i>standardelor europene</i>	
Obiectivul general: Cultură, sport și agrement pentru timpul liber	
Încadrarea în strategii regionale / naționale/europene:	Context regional: Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest pentru perioada 2014–2020 – Axa prioritară 5 – Încurajarea dezvoltării particularităților specifice comunităților urbane și rurale / Domeniu de interes 6.3 – Creșterea gradului de acces la cultură Context județean: Strategia Culturală a județului Arad 2010-2014 – Obiectiv 7.4 – Conservarea și valorificarea, prin turism cultural, a patrimoniului arădean ca formă de expresie a multiculturalității acestei zone/Măsura 7.4.2 Punerea în valoare a patrimoniului cultural imobil
Necesitatea implementării proiectului	Prin implementarea proiectului având ca obiect <i>Reabilitarea și modernizarea obiectivelor culturale de interes local în comuna Bîrsa, județul Arad</i> se are în vedere diversificarea, pregătirea și susținerea de programe socio-culturale în vederea valorificării tradițiilor locale, crearea unui centru de cultură atractiv pentru comunitate
Demersuri necesare	1) Inițierea demersurilor necesare pentru ca așezământul cultural (în cazul în care există) și terenul aferent să facă parte din domeniul privat al unității administrativ teritoriale 2) Elaborarea planului de activitate cuprinzând programele și proiectele culturale pentru următorii 3 ani de la darea în funcțiune a așezământului cultural reabilitat, modernizat, dotat, care să conțină: activități culturale, educative, informative, formative 3) Emiterea hotărârii de consiliu local pentru aprobarea investiției 4) Încheierea contractului de parteneriat (în cazul în care se aplică în parteneriat cu alte UAT – uri și/sau ONG-uri din țară și/sau din străinătate) 5) Elaborarea și depunerea cererii de înscriere în program 6) Implementarea proiectului
Rezultate preconizate	Reabilitarea termică și modernizarea clădirilor cu utilitate de artă și etnografie
Impactul proiectului	Desfășurarea în condiții optime și diversificarea manifestațiilor culturale, în vederea valorificării tradițiilor locale, crearea de locuri de muncă în perioada de execuție
Aplicant	Comuna Bîrsa/Consiliul local al comunei Bîrsa
Parteneri	-

Surse de finanțare	Programul prioritar național pentru așezăminte culturale - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/programe-social-culturale-si-sportive - obiectiv c) reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și dotarea așezămintelor culturale din mediul rural Programul național de dezvoltare locală - subprogramul „Modernizarea satului românesc” - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor ordonanței de urgență a guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală) Bugetul local
Estimare valorică a investiției	Conform Devizului general al investiției întocmit
Sumă nerambursabilă posibil de atras	-
Perioadă previzionată de implementare:	2016 - 2017

PROIECT 8: REABILITAREA, MODERNIZAREA ȘI DOTAREA ȘCOLILOR ȘI GRĂDINIȚELOR DIN COMUNA BÎRSA, JUDEȚUL ARAD

Direcția strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)

Obiectivul strategic: Reabilitarea și modernizarea instituțiilor publice conform

<i>standardelor europene</i>	
Obiectivul general: Crearea și oferirea cadrului optim pentru desfășurarea procesului de educație și învățământ	
Încadrarea în strategii regionale / naționale/europene:	Context european: Strategia Europa 2020 - Educație, dezvoltarea de competențe și învățarea pe tot parcursul vieții Context regional: Strategia de Dezvoltare a Regiunii de Dezvoltare Vest pentru perioada 2014–2020 – Axa Prioritară 4 – Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității serviciilor în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale / Domeniu de intervenție 4.1 – Îmbunătățirea accesului populației la educație și formare profesională, precum și creșterea calității acestora/Axa Prioritară 5 – Promovarea creșterii sustenabile prin optimizarea calității factorilor de mediu, creșterea eficienței energetice alături de valorificarea energiilor regenerabile și printr-un management proactiv al situațiilor de risc/Domeniu de intervenție 5.2 – Creșterea eficienței energetice în clădirile publice și rezidențiale
Necesitatea implementării proiectului	Prin implementarea proiectului având ca obiect <i>Reabilitarea, modernizarea și dotarea școlilor și grădinițelor din comuna Bîrsa, județul Arad</i> se are în vedere oferirea unui cadru adecvat de desfășurare a învățământului preuniversitar
Demersuri necesare	1) Elaborarea studiului de fezabilitate (întocmire documentație, caiet de sarcini și SF); 2) Identificarea terenului; 3) Stabilirea sursei de finanțare; 4) Elaborarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obținere avize și acorduri); 5) Elaborarea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării; 6) Implementarea proiectului
Rezultate preconizate	Unități de învățământ moderne, dotate și utilizate corespunzător, pentru un act educativ superior
Impactul proiectului	Creșterea calității procesului de învățare și facilitarea accesului copiilor la sistemul de învățământ preșcolar în vederea evitării abandonului școlar în clasele primare
Aplicant	Comuna Bîrsa/Consiliul local al comunei Bîrsa
Parteneri	-

Surse de finanțare	PNDR 2014-2020 – Măsura 7 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale, Submăsura 7.2 - Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică Programul național de dezvoltare locală – subprogramul „Modernizarea satului românesc” - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor ordonanței de urgență a guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală) Bugetul local
Estimare valorică a investiției	Conform Devizului general al investiției întocmit
Sumă nerambursabilă posibil de atras	Maxim 500.000 euro în cazul în care se aplică un proiect în cadrul PNDR, Submăsura 7.2.
Perioadă previzionată de implementare:	2016 - 2017

PROIECT 9: REABILITAREA, MODERNIZAREA ȘI DOTAREA DISPENSARULUI UMAN DIN COMUNA BÎRSA, JUDEȚUL ARAD	
Directia strategică: Consolidarea infrastructurii comunale, protejând în același timp condițiile de mediu (cod: CIM)	
Obiectivul strategic: Protecție socială și optimizarea sistemului de sănătate	
Obiectivul general: Asigurarea unui sistem de servicii medicale capabil să satisfacă nevoile locuitorilor comunei precum și a unui plan de prevenire a apariției problemelor de sănătate	
Încadrarea în strategii regionale / naționale/europene:	Context european: Strategia Europa 2020 - Cercetare și inovare / Protecția mediului și utilizarea eficientă a resurselor, Tehnologiile informației și comunicării (TIC) Context regional: Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest pentru perioada 2014–2020 – Prioritate de dezvoltare 4 – Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității serviciilor în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale / Domeniu de intervenție 4.4 – Îmbunătățirea calității serviciilor medicale din Regiunea Vest și a accesului populației la acestea
Necesitatea implementării proiectului	Prin implementarea proiectului având ca obiect <i>Reabilitarea, modernizarea și dotarea dispensarului uman din comuna Bîrsa, județul Arad</i> se are în vedere îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor și asigurarea unor condiții decente, umane, igienice de asigurare a serviciului medical
Demersuri necesare	1) Elaborarea studiului de fezabilitate (întocmire documentație, caiet de sarcini și SF); 2) Identificarea terenului; 3) Stabilirea sursei de finanțare; 4) Elaborarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obținere avize și acorduri); 5) Elaborarea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării; 6) Implementarea proiectului
Rezultate preconizate	Reabilitarea termică a clădirii în care funcționează în prezent dispensarul medical, amenajarea unui corp de clădire pentru funcționarea unui laborator de tehnică medicală, creșterea nivelului de dotare tehnică prin achiziționarea de aparatură medicală performantă, modernizarea infrastructurii IT necesară gestionării pacienților și implementarea sistemului unic de evidență a rețetelor.
Impactul proiectului	Îmbunătățirea bazei materiale și creșterea calității actului medical
Aplicant	Comuna Bîrsa/Consiliul local al comunei Bîrsa
Parteneri	-

Surse de finanțare	Programul național de dezvoltare locală – subprogramul „Modernizarea satului românesc” - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor ordonanței de urgență a guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală) Bugetul local
Estimare valorică a investiției	Conform Devizului general al investiției întocmit
Sumă nerambursabilă posibil de atras	-
Perioadă previzionată de implementare:	2016 - 2017

PROIECT 10: ÎNFIINȚARE GHIȘEU PENTRU LOCUITORII ȘI AGENȚII ECONOMICI AI COMUNEI BÎRSA, JUDEȚUL ARAD	
<i>Direcția strategică: Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman, adaptarea calificărilor și a nivelelor de calificare la cerințele pieței și includerea socială a categoriilor dezavantajate (cod: DCU)</i>	
<i>Obiectivul strategic: Dezvoltarea unui proces comun de organizare pentru stabilirea priorităților comunității, a strategiei și acțiunilor sale</i>	
<i>Obiectivul general: Asigurarea unui sistem eficient de lucru între personalul încadrat al autorității publice locale și a unei relații adecvate a acestora cu locuitorii comunei solicitanți de servicii</i>	
Încadrarea în strategii regionale / naționale/europene:	Context european: Strategia Europa 2020 - Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă Context regional: Strategia de Dezvoltare a Regiunii de dezvoltare Vest pentru perioada 2014–2020 – Axa Prioritară 7 – Dezvoltarea capacității administrative / Domeniu major de intervenție 7.1 – Modernizarea instituțiilor publice și îmbunătățirea calității serviciilor furnizate de acestea
Necesitatea implementării proiectului	Prin implementarea proiectului având ca obiect <i>Înființare ghișeu pentru locuitorii și agenții economici ai comunei Bîrsa, județul Arad</i> se are în vedere necesitatea creșterii calității și eficienței serviciilor publice furnizate de administrația publică locală în beneficiul socio-economic al comunității locale, a îmbunătățirii relației personalului primăriei cu cetățenii și cu mediul de afaceri și a creșterii încrederii în administrația publică.
Demersuri necesare	1) Identificarea terenului/spațiului de amplasare 2) Elaborarea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării 3) Emiterea Hotărârii de Consiliu Local pentru aprobarea proiectului și a cofinanțării 4) Implementarea proiectului
Rezultate preconizate	Creșterea calității și eficienței serviciilor publice furnizate de administrația publică locală în beneficiul socio-economic al comunității locale
Impactul proiectului	Activitățile acestui proiect vor avea un impact direct asupra capacității administrative a Primăriei comunei Bîrsa, determinând creșterea calității și eficienței serviciilor publice furnizate de administrația publică locală în beneficiul socio-economic al comunității locale și îmbunătățirea relației personalului primăriei cu cetățenii și cu mediul de afaceri, creșterea încrederii în administrația publică, diminuarea timpului de procesare/soluționare a cererilor,

	creșterea accesului la informare, sporirea nivelului de transparență, consultarea populației și agenților economici pe probleme de agricultură, informarea generală asupra fiscalității locale, intermedierea relației cu alte instituții, soluționarea cererilor de emitere de avize, acorduri, adrese, monitorizarea activităților și sprijinirea demersurilor pentru întabularea și încadastrarea terenurilor etc.
Aplicant	Comuna Bîrsa/Consiliul local al comunei Bîrsa
Parteneri	-
Surse de finanțare	Programul Operațional Creșterea Capacității Administrative (POSCCE) Bugetul local
Estimare valorică a investiției	Conform bugetului proiectului
Sumă nerambursabilă posibil de atras	50.000 euro
Perioadă previzionată de implementare:	2016

PROIECT 11: DEZVOLTARE PROFESIONALĂ A ANGAJAȚILOR PRIMĂRIEI COMUNEI BÎRSA, JUDEȚUL ARAD

***Direcția strategică:** Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman, adaptarea calificărilor și a nivelelor de calificare la cerințele pieței și includerea socială a categoriilor dezavantajate (cod: DCU)*

***Obiectivul strategic:** Dezvoltarea unui proces comun de organizare pentru stabilirea priorităților comunității, a strategiei și acțiunilor sale*

***Obiectivul general:** Asigurarea unui sistem eficient de lucru între personalul*

<i>încadrat al autorităţii publice locale şi a unei relaţii adecvate a acestora cu locuitorii comunei solicitanţi de servicii</i>	
Încadrarea în strategii regionale / naţionale/europene:	Context european: Strategia Europa 2020 - Consolidarea capacităţii instituţionale şi o administraţie publică eficientă Context regional: Strategia de Dezvoltare a Regiunii de dezvoltare Vest pentru perioada 2014–2020 – Axa Prioritară 7 – Dezvoltarea capacităţii administrative/Domeniu major de intervenţie 7.1 – Modernizarea instituţiilor publice şi îmbunătăţirea calităţii serviciilor furnizate de acestea
Necesitatea implementării proiectului	Prin implementarea proiectului având ca obiect <i>Dezvoltare profesională a angajaţilor Primăriei comunei Bîrsa, judeţul Arad</i> se are în vedere necesitatea creşterii calităţii şi eficienţei serviciilor publice furnizate de administraţia publică locală în beneficiul socio-economic al comunităţii locale, a îmbunătăţirii relaţiei personalului primăriei cu cetăţenii şi cu mediul de afaceri şi a creşterii încrederii în administraţia publică.
Demersuri necesare	1) Identificarea terenului/spaţiului de amplasare 2) Elaborarea şi depunerea cererii de finanţare în vederea obţinerii finanţării 3) Emiterea Hotărârii de Consiliu Local pentru aprobarea proiectului şi a cofinanţării 4) Implementarea proiectului
Rezultate preconizate	Creşterea calităţii şi eficienţei serviciilor publice furnizate de administraţia publică locală în beneficiul socio-economic al comunităţii locale
Impactul proiectului	Activităţile acestui proiect vor avea un impact direct asupra capacităţii administrative a Primăriei comunei Bîrsa, determinând creşterea calităţii şi eficienţei serviciilor publice furnizate de administraţia publică locală în beneficiul socio-economic al comunităţii locale şi îmbunătăţirea relaţiei personalului primăriei cu cetăţenii şi cu mediul de afaceri, creşterea încrederii în administraţia publică, diminuarea timpului de procesare/soluţionare a cererilor, creşterea accesului la informare, sporirea nivelului de transparentă, consultarea populaţiei şi agenţilor economici pe probleme de agricultură, informarea generală asupra fiscalităţii locale, intermedierea relaţiei cu alte instituţii, soluţionarea cererilor de emitere de avize, acorduri, adrese, monitorizarea activităţilor şi sprijinirea demersurilor pentru întabularea şi încadastrarea terenurilor etc.
Aplicant	Comuna Bîrsa/Consiliul local al comunei Bîrsa
Parteneri	-

Surse de finantare	Programul Operațional Creșterea Capacității Administrative (POSCCE) Bugetul local
Estimare valorică a investiției	Conform bugetului proiectului
Sumă nerambursabilă posibil de atras	150.000 euro
Perioada previzionată de implementare:	2016

4. Strategia de mediu

În cuprinsul Directivei nr. 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (Directivă SEA - evaluare strategică de mediu) este formulat următorul obiectiv: „să asigure un înalt nivel de protecție a mediului și să contribuie la integrarea considerațiilor privind mediul în elaborarea și adoptarea planurilor și programelor [...] asigurând că [...] anumite planuri și programe care pot avea efecte semnificative asupra mediului fac obiectul unei evaluări ecologice”.

Pentru a sprijini procesul de integrare a aspectelor de mediu în programele de dezvoltare rurală cât și în vederea evitării duplicării acțiunilor, evaluarea de mediu prevăzută în Directiva SEA se integrează direct în evaluările ex-ante ale programelor de dezvoltare rurală.

În temeiul articolului 3, alineatul (2), litera (a) din Directiva SEA se instituie obligația de a se efectua o evaluare de mediu, obligație aplicabilă programelor de dezvoltare

rurală în principal.

Obligația se referă la faptul că o evaluare de mediu trebuie să se realizeze pentru toate planurile și programele care sunt elaborate pentru agricultură, silvicultură, pescuit (și anumite alte sectoare) și care definesc cadrul deciziilor ulterioare de autorizare a proiectelor enumerate în Directiva EIA5.

Evaluarea ecologică strategică prevăzută de Directiva SEA trebuie să ia forma unui raport de mediu care să se concentreze, printre altele, asupra efectelor semnificative posibile scontate ale programelor de dezvoltare rurală asupra mediului.

În această privință, informațiile care trebuie să fie prezentate în acest raport sunt următoarele:

- ✓ un rezumat al conținutului, principalele obiective ale planului sau programului și legăturile lor cu alte planuri și programe relevante;
- ✓ aspecte relevante ale situației ecologice existente și evoluția sa probabilă fără punerea în aplicare a planului sau programului;
- ✓ caracteristicile de mediu ale zonelor care pot fi afectate semnificativ;
- ✓ orice problemă de mediu existentă care este relevantă pentru plan sau program, inclusiv cele care sunt legate de orice zonă de importanță specială pentru mediu, cum ar fi zonele desemnate în conformitate cu Directivele 79/409/CEE și 92/43/CEE;
- ✓ obiectivele de protecție a mediului, stabilite la nivel internațional, comunitar sau de stat membru, care sunt relevante pentru plan sau program și modul în care acele obiective și orice considerații de mediu au fost luate în calcul în timpul elaborării lui;
- ✓ posibilele efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra unor chestiuni cum ar fi biodiversitatea, populația, sănătatea umană, fauna, flora, solul, apa, aerul, factorii de climă, bunuri materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arheologic și arhitectural, peisajele și interacțiunile între acești factori;
- ✓ măsurile preconizate pentru prevenirea, reducerea și, pe cât posibil, echilibrarea oricăror efecte adverse asupra mediului, prin punerea în aplicare a planului sau programului;
- ✓ o descriere a motivelor de selectare a alternativelor preconizate și o descriere a modului în care s-a făcut evaluarea, inclusiv orice dificultate întâlnită (cum ar fi deficiențe tehnice sau lipsa de cunoștințe teoretice în domeniu) în colectarea informațiilor solicitate.

De asemenea, Directiva SEA prevede consultarea autorităților competente ale statelor membre care au responsabilități în materie de mediu, precum și a publicului (inclusiv a ONG-urilor pertinente) care pot fi afectate sau interesate în mod specific de efectele

de mediu legate de punerea în aplicare a programului.

Consultările trebuie să ofere ocazia de a exprima cât mai curând posibil opinii cu privire la proiectul de program și la raportul de mediu.

În cele din urmă, procedurile de monitorizare trebuie să garanteze urmărirea efectelor semnificative ale punerii în aplicare a programului.

Autoritățile de program răspund pe deplin de calitatea raportului de mediu, inclusiv de organizarea consultărilor, de luarea în calcul a raportului de mediu și a rezultatelor consultărilor în luarea deciziilor, precum și de furnizarea de informații în ceea ce privește decizia. Regulamentul (CE) 1698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din FEADR prevede pentru noua perioadă de programare efectuarea unei evaluări de mediu detaliate în contextul evaluării ex-ante pentru fiecare program de dezvoltare rurală.

Un element al dezvoltării strategiei de program se referă la obligația statelor membre UE să evalueze situația existentă a zonei geografice care poate fi vizată de program, folosind date cuantificate, subliniind punctele tari și punctele slabe, disparitățile, nevoile și lacunele, precum și potențialul de dezvoltare rurală pe baza indicatorilor de referință relevanți.

În cazul gestionării mediului și a terenurilor, sunt prevăzute următoarele cerințe:

- ✓ handicapurile care afectează exploatațile situate în zonele amenințate de abandon și de marginalizare;
- ✓ o descriere de ansamblu a biodiversității centrată pe agricultură și pe sectorul forestier și ținând seama de sisteme agricole și silvicole de mare valoare naturală, precum și punerea în aplicare a directivelor Natura 2000 privind terenurile agricole/ forestiere;
- ✓ o descriere a calității și cantității apelor,
- ✓ rolul agriculturii în utilizarea și poluarea apelor și punerea în aplicare a directivelor-cadru privind nitrații și apa;
- ✓ poluarea atmosferică și schimbările climatice și legăturile acestora cu agricultura;
- ✓ emisiile de gaze cu efect de seră și de amoniac, precum și legăturile cu diferitele planuri de acțiune sau inițiative luate de statul membru sau de regiune pentru a contribui la atingerea obiectivelor definite la nivel internațional, inclusiv în codul de bune practici pentru reducerea emisiilor de amoniac (Convenția privind poluarea atmosferică transfrontalieră la mare distanță); utilizarea bioenergiilor; descrieri ale calității solului (eroziune hidraulică și eoliană, materii organice, poluare), precum și protecția, utilizarea pesticidelor în agricultura ecologică și bunăstarea animalelor; întinderea zonelor forestiere de ridicat sau mediu, modificarea mediei anuale a acoperirii forestiere.

Temele prioritare de mediu în privința cărora statele membre au obligația de a stabili

măsurile de dezvoltare rurală adecvate sunt menționate în Orientările strategice pentru dezvoltarea rurală care definesc trei domenii prioritare la nivelul Uniunii Europene și anume biodiversitatea și conservarea sistemelor agricole și silvicole de mare valoare naturală, apa și schimbările climatice.

Sarcinile cheie ale evaluării ex-ante cuprinse ca cerințe ale evaluării strategice de mediu sunt:

- ✓ Evaluarea solidității analizei situației inițiale, identificarea nevoilor și definirea strategiei;
- ✓ Analizarea efectelor de mediu anticipate ale programelor de dezvoltare rurală în raport cu domeniile prioritare, dar și în raport cu alte aspecte de mediu relevante;
- ✓ Identificarea conformității sau conflictele măsurii în raport cu aceste standarde de mediu.

„Cadrul comun de monitorizare și de evaluare” (CCME) stabilește dispozițiile pentru indicatorii de referință relevanți privind mediul, care trebuie să fie stabiliți pentru măsurarea și evaluarea progreselor realizate în timp în cadrul acestor domenii prioritare.

Pentru evaluarea efectelor de mediu ale programelor, trebuie stabiliți la nivel de program patru indicatori comuni de mediu obligatorii, orientați în mod specific înspre evaluarea impactului programelor de dezvoltare rurală asupra diversității zonelor de mare valoare naturală, calității apei și schimbărilor climatice.

Dincolo de utilizarea lor pentru o evaluare strategică de mediu în contextul evaluărilor ex-ante, acești indicatori vor permite pe întregul ciclu de viață al programului, o monitorizare continuă a situației de mediu în zona vizată de program.

Pentru a îndeplini pe deplin cerințele Directivei SEA și cerințele conexe din Regulamentul FEADR, autoritățile de programare vor trebui să garanteze următoarele:

- Evaluarea de mediu a programelor de dezvoltare rurală va fi efectuată la nivel de program și se va concentra asupra zonei geografice vizate de program. Raportul de mediu necesar va fi integrat într-un capitol specific al raportului de evaluare ex ante;
- Evaluarea ex-ante va fi efectuată de evaluatori independenți cu competență în domeniul mediului;
- Autoritățile de program vor organiza consultări cu autoritățile de mediu cu responsabilități în domeniu, cu publicul afectat sau care poate fi afectat sau care este interesat în luarea de decizii, precum și consultări transfrontaliere;
- La cererea autorității de program evaluatorii ex-ante se vor implica în procesele de consultare;
- Evaluatorii ex-ante vor evalua efectele de mediu anticipate ale programelor de dezvoltare rurală, în special însă nu exclusiv, în ceea ce privește cele trei domenii

prioritare identificate în „orientările strategice pentru dezvoltare rurală”;

- Evaluatorii ex-ante trebuie să analizeze modul în care statele membre au garantat conformitatea programelor cu aceste standarde (sau au evitat conflictele cu acestea);
- Evaluatorii ex-ante vor stabili măsura în care cadrul de reglementare în vigoare privind mediul (inclusiv ceocondiționalitatea, standardele de mediu minime etc.) poate diminua orice efect negativ asupra mediului, în urma punerii în aplicare a programului;
- Evaluatorii ex-ante vor sprijini identificarea și vor face evaluarea indicatorilor de mediu, precum și a sistemului pus în funcțiune pentru estimarea efectelor de mediu ale programelor de dezvoltare rurală și, după caz, vor propune modificări.

Direcțiile principale ale strategiei de mediu pe care și reprezentanții Primăriei comunei Bîrsa le asumă sunt următoarele:

✓ ***Modernizarea agriculturii***

În această direcție au fost evidențiate trei categorii de activități:

- modernizarea lanțurilor valorice;
- restructurarea și modernizarea învățământului și cercetărilor agricole;
- asigurarea accesului la finanțe, infrastructură și piețe.

✓ ***Asigurarea gestiunii durabile a resurselor naturale***

În ceea ce privește această direcție urmează a fi:

- promovate metodele ecologice de gestionare a resurselor naturale
- promovate produsele și tehnologiile cu impact redus de mediu
- susținute măsurile de adaptare la consecințele schimbării climei.

✓ ***Îmbunătățirea nivelului de trai în mediul rural***

Vor fi susținute investițiile în rețele de canalizare/alimentare cu apă și gaze, în infrastructura de drumuri, cât și în mici afaceri agricole iar comunitățile locale vor fi stimulate să participe la reabilitarea infrastructurii.

5. Considerații finale

După elaborarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Bîrsa este, în opinia noastră, necesară formalizarea, la nivelul administrației publice locale, a unei structuri permanente, responsabilă de coordonarea implementării strategiei de dezvoltare locală.

Etapa de implementare, monitorizare și control, reprezintă sistemul de realizare a proiectelor, programelor și politicilor prevăzute în strategie și de colectare și raportare a informațiilor asupra desfășurării proiectelor și asupra succesului și impactului acestora relativ la dezvoltarea comunității.

Scopul monitorizării și evaluării implementării Strategiei de dezvoltare locală a comunei Bîrsa:

- evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și în bugetul alocat;
- constatarea durabilității proiectelor implementate.

Succesul realizării unei strategii depinde în mare măsură de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia astfel că în procesul implementării prezentei strategii vor fi implicați mai mulți actori:

- administrația locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria);
- agenții economici și ONG-uri;
- societatea civilă

Etapa de implementare, monitorizare și control a Strategiei de dezvoltare locală a comunei Bîrsa cuprinde 4 etape:

1) Adoptarea etapă în cadrul căreia strategia va fi supusă dezbaterilor publice; în urma dezbaterilor se vor opera recomandările primite și strategia va fi înaintată Consiliului local al comunei Bîrsa în vederea aprobării.

2) Implementarea în cadrul căreia se vor realiza acțiunile, activitățile, măsurile și proiectele concrete de implementare; fiecare proiect va conține obiective stricte, planul activităților necesare, perioada de desfășurare, persoanele responsabile în proiect și partenerii implicați în realizarea proiectului, sursele de finanțare.

3) Monitorizarea implementării strategiei, înțeleasă ca întreg, și a acțiunilor concrete urmărește realizarea obiectivelor în contextul acțiunilor/activităților propuse, a resurselor umane, materiale și financiare alocate, respectarea planificărilor în timp, buna funcționare a parteneriatelor generale sau individuale pe proiecte, performanțele echipelor de implementare, etc.; în cazul apariției de devieri de la planificare, a situațiilor de criză sau de forță majoră, apariția de reacții negative sau neașteptate din partea participanților la strategie sau proiect, etc., activitatea de monitorizare va genera acțiuni de ajustare – restructurare – alocări suplimentare prin care să se asigure cele mai eficiente și raționale soluții de remediere și readucere a strategiei de dezvoltare sau a proiectelor pe sensul de implementare prevăzut și, astfel, să se asigure realizarea impactului așteptat.

4) Evaluarea rezultatelor și impactului permite să se aprecieze în ce măsură strategia de dezvoltare și proiectele componente și-au atins obiectivele propuse iar

rezultatele tangibile și intangibile sunt cele prevazute, în termeni de eficiență, calitate și cantitate.

Evaluarea se realizează la trei momente cheie:

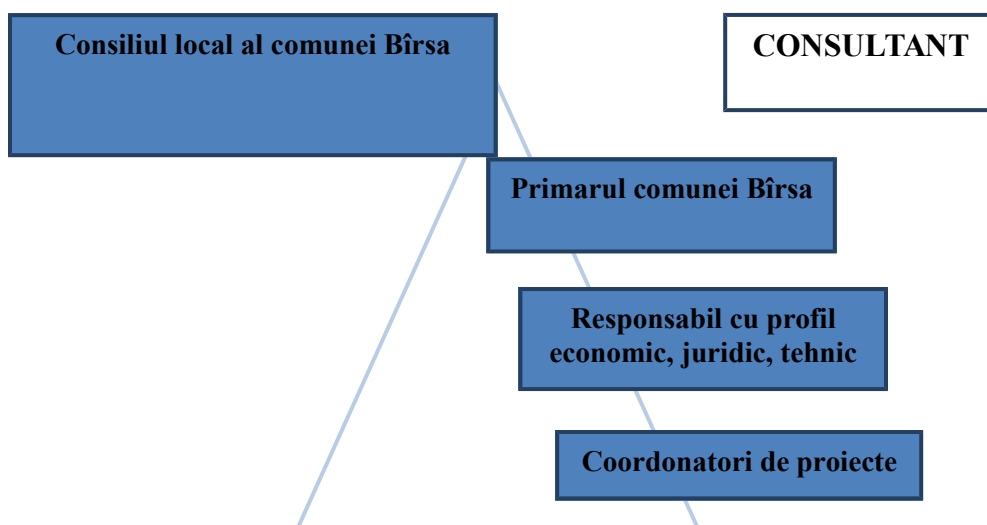
- **Evaluarea anterioară începerii acțiunii** se evaluează impactul potențial al acțiunii și corectitudinea presupunerilor, constituind un element important de decizie asupra oportunității proiectului/acțiunii;
- **Evaluarea intermediară a acțiunii** se efectuează la jumătatea perioadei de implementare, analizând cursul corect al acțiunii și rezultatele intermediare;
- **Evaluarea finală** se realizează după finalizarea proiectului, imediat sau/și după anumite perioade, pentru a analiza dacă au fost atinse rezultatele prevăzute de proiect; această evaluare poate servi ca justificare pentru noi proiecte care să consolideze sau să corecteze rezultatele realizate.

Pentru realizarea monitorizării și evaluării, atât la nivel de strategie, cât și la nivel de acțiune individuală, se pot utiliza indicatori de progres - la nivel de strategie și indicatori de impact și de rezultat - la nivel de acțiuni concrete.

După elaborarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Bîrsa și după aprobarea acesteia de către Consiliul local al comunei Bîrsa este, în opinia noastră, necesară inclusiv formalizarea, la nivelul administrației publice locale, a unei structuri permanente, responsabilă de coordonarea implementării strategiei de dezvoltare locală. Structura permanentă va fi de sine stătătoare, creată special cu scopul de a asigura coordonarea strategiei.

Această structură va cuprinde funcționari publici/personal contractual cu pregătire tehnică, financiară și juridică. Structura va fi condusă de către primar/viceprimar. Eventual, poate fi cooptat și un consultant.

Figura nr. 23 Structura permanentă pentru coordonarea strategiei



În opinia noastră responsabilitățile structurii de coordonare a strategiei de dezvoltare locală ar trebui să fie următoarele:

- Asigură coordonarea și evaluarea stadiului implementării strategiei;
- Monitorizează modul de aplicare;
- Asigură resursele tehnice și administrative necesare bunei implementări a strategiei;
- Organizarea monitorizării, evaluării și revizuirii periodice a implementării;

În elaborarea documentului s-au avut în vedere prevederile Declarației Europene a Drepturilor Urbane potrivit căreia cetățenii europeni au dreptul la:

1. Securitate;
2. Un mediu sănătos și nepoluat;
3. Locuri de muncă;
4. Locuire;
5. Mobilitate;
6. Sport și divertisment;
7. Cultură;
8. Integrare multiculturală;
9. Bună calitate arhitecturală și a ambianței fizice;
10. Armonizarea funcțiunilor;
11. Participare;
12. Dezvoltare economică;
13. Dezvoltare durabilă;
14. Servicii și bunuri;
15. Bogăție naturală și resurse;
16. Împlinire personală;
17. Colaborare la nivelul comunei;
18. Structuri și mecanisme financiare;
19. Egalitate.

LISTA ABBREVIATURILOR UTILIZATE

ADI = Agenție de Dezvoltare Intercomunitară

AJOFM = Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă

ANRSC = Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice

APIA = Autoritatea pentru Plăți și Intervenții în Agricultură

CMA = Cota medie admisă

DC = Drum comunal

DGASPC = Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului

DJ = Drum județean

DN = Drum național

DMI = Domeniu Major de Intervenție

DJS = Direcția Județeană de Statistică

FEADR = Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală

GAL = Grup de Acțiune Locală

ICPA = Institutul de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie

INS = Institutul Național de Statistică

IȘJ = Inspectorat Școlar Județean

HA = Hectar

HG = Hotărâre de Guvern

LEA = Linie electrică aeriană

LMI = Lista monumentelor istorice din România

PEB = Potențial ecologic bun

PEMo = Potențial ecologic moderat

PNDR = Programul Național de Dezvoltare Rurală

POR = Programul Operațional Regional

PUG = Plan Urbanistic General

PTA = Punct de transformare aerian

SPA = Aree de Protecție Specială Avifaunistică

TESA = Tehnic, Economic și Socio-Administrativ

LEGISLAȚIE EUROPEANĂ

- REGULAMENTUL (UE, EURATOM) NR. 1311/2013 AL CONSILIULUI din 2 decembrie 2013 de stabilire a cadrului financiar multianual pentru perioada 2014 – 2020
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1299/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind dispoziții specifice pentru sprijinul din partea Fondului european de dezvoltare regională pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană

- REGULAMENTUL (UE) NR. 1300/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind Fondul de coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1084/2006
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1301/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specifice aplicabile obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1302/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1082/2006 privind o grupare europeană de cooperare teritorială (GECT) în ceea ce privește clarificarea, simplificarea și îmbunătățirea constituirii și funcționării unor astfel de grupări
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1303/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1305/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1306/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1287/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 11 decembrie 2013 de instituire a unui program pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (COSME) (2014 – 2020) și de abrogare a Deciziei nr. 1639/2006/C

BIBLIOGRAFIE ȘI LEGISLAȚIE NAȚIONALĂ

- Strategia de Dezvoltare Regională Vest-ADR;
- Strategia de Dezvoltare a Județului Arad;

- Programul Operațional de Mediu;
- Programul Operațional de Dezvoltare a Resurselor Umane;
- Programul Operațional de Transport;
- Programul Operațional Regional;
- Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative;
- Programul Operațional de Creștere a Competitivității Economice;
- REGULAMENTUL (CE) NR.1698/2005 AL CONSILIULUI din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltarea Rurală (FEADR);
- Strategia Energetică a României 2007-2020, Ministerul Economiei Și Finanțelor;
- Planul Urbanistic General al UAT Comuna Bîrsa;
- Jurnalul Oficial al Uniunii Europene;
- Strategia de la Lisabona a Comisiei Europene Revizuită;
- Agenda Socială 2005-2010;
- Legea 315/2004 privind dezvoltarea regională în România
- Strategia Europeană de Ocupare;
- Regulamentul Consiliului Comunității Europene nr. 1260/1999 privind prevederile generale ale Fondurilor Structurale;
- Ghidul Comisiei Europene pentru elaborarea Planurilor Și Documentelor de Programare pentru Fondurile Structurale (Vademecum for Structural Funds Plans and Programming Documents);
- Regulamentul Consiliului Comunității Europene nr. 1783/1999 privind Fondul European de Dezvoltare Regională;
- Regulamentul Consiliului Comunității Europene nr. 1784/1999 privind Fondul Social European;
- Planul de Amenajare Teritorială Național;
- Planul de Amenajare Teritorială Județean;
- Strategia Ministerului Educației Și Cercetării pentru perioada 2006-2008;
- Strategia Națională de Ocupare;
- Planul Național de Acțiune pentru Ocupare;
- Pagina web a Consiliului Local Bîrsa;
- Pagina web a Consiliului Județean Arad;
- Legea nr. 95 din 14 aprilie 2006 privind reforma în domeniul sănătății;
- Planul național antisărăcie Și promovare a incluziunii sociale (PNAinc) 2006-2008
- Strategia națională în domeniul prevenirii Și combaterii fenomenului violenței în familie;
- Planul național de acțiune pentru implementarea legislației în domeniul protecției drepturilor copilului;
- Legea privind finanțele publice locale;
- HG nr. 1115/2004 privind elaborarea în parteneriat a Planului Național de Dezvoltare (MO nr. 694/02.08.2004);
- Legea 215/2001 privind administrația publică locală;
- Publicațiile indicate ca referințe Și surse în notele de subsol.

LISTA TABELELOR

Tabelul nr. 1 – Situația statistică a terenurilor din comuna Bîrsa, județul Arad la 31.12.2015

Tabelul nr. 2 – Repartiția populației din comuna Bîrsa, județul Arad pe criterii de sex și grupe de vârstă

Tabelul nr. 3 – Nivelul studiilor populației din comuna Bîrsa, județul Arad

Tabelul nr. 4 – Personalul didactic încadrat în Școala generală Bîrsa, județul Arad

Tabelul nr. 5 – Statistica regională privind bolnavii de cancer la nivelul anului 2010

Tabelul nr. 6 – Statistica regională privind pacienții înregistrați la nivelul anilor 2009 - 2011

Tabelul nr. 7 – Distribuția secțiilor și a compartimentelor la nivelul structurii organizatorice a Spitalului Orășenesc Ineu

Tabelul nr. 8 – Lungimea străzilor modernizate/în curs de modernizare în comuna Bîrsa, județul Arad

Tabelul nr. 9 – Așezări aparținătoare clusterului Buteni

Tabelul nr. 10 – Detalii Master Plan pentru Management de Proiect “Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Arad, POS Mediu 2007-2013”

Tabelul nr. 11 – Evoluția contului de execuție bugetară 2013 – 2014 și 2014 – 2015 al comunei Bîrsa, județul Arad

Tabelul nr. 12 – Structura veniturilor locale ale comunei Bîrsa, județul Arad în intervalul 2014 – 2015

Tabelul nr. 13 – Țintele asumate de România referitor la obiectivele Strategiei Europa 2020

Fișe de proiecte nr. 1 - 11

LISTA FIGURILOR

Figura nr. 1 – Planul localității Aldești

Figura nr. 2 – Planul localității Hodiș

Figura nr. 3 – Planul localității Voivodeni

Figura nr. 4 – Componenta etnică a populației comunei Bîrsa

Figura nr. 5 – Componenta confesională a populației comunei Bîrsa

Figura nr. 6 – Organigrama Școlii Gimnaziale Bîrsa

Figura nr. 7 – Infrastructura de transport a comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 8 – Căldura în locuințele existente pe raza comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 9 – Alimentarea cu gaze a locuințelor existente pe raza comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 10 – Alimentarea cu apă potabilă a locuințelor existente pe raza comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 11 – Sistemul de canalizare pe raza comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 12 – Existența apei calde în locuințele de pe raza comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 13 – Starea sistemului de iluminat pe raza comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 14 – Locuri de muncă pe raza comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 15 – Petrecerea timpului liber și modalități de recreere pe raza comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 16 – Situația sistemului sanitar la nivelul comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 17 – Situația unităților de învățământ – școli la nivelul comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 18 – Situația unităților de învățământ – grădinițe la nivelul comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 19 – Nivelul de solicitare al personalului Primăriei comunei Bîrsa de către populație (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 20 – Aprecieri asupra personalului Primăriei comunei Bîrsa de către populație (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 21 – Relația populației comunei cu personalul Primăriei comunei Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 22 – Priorități de dezvoltare în comuna Bîrsa (repartiție răspunsuri chestionar)

Figura nr. 23 – Structura permanentă pentru coordonarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Bîrsa

LISTA REPREZENTĂRILOR CARTOGRAFICE

Harta nr. 1 – Amplasarea comunei Bîrsa, județul Arad

